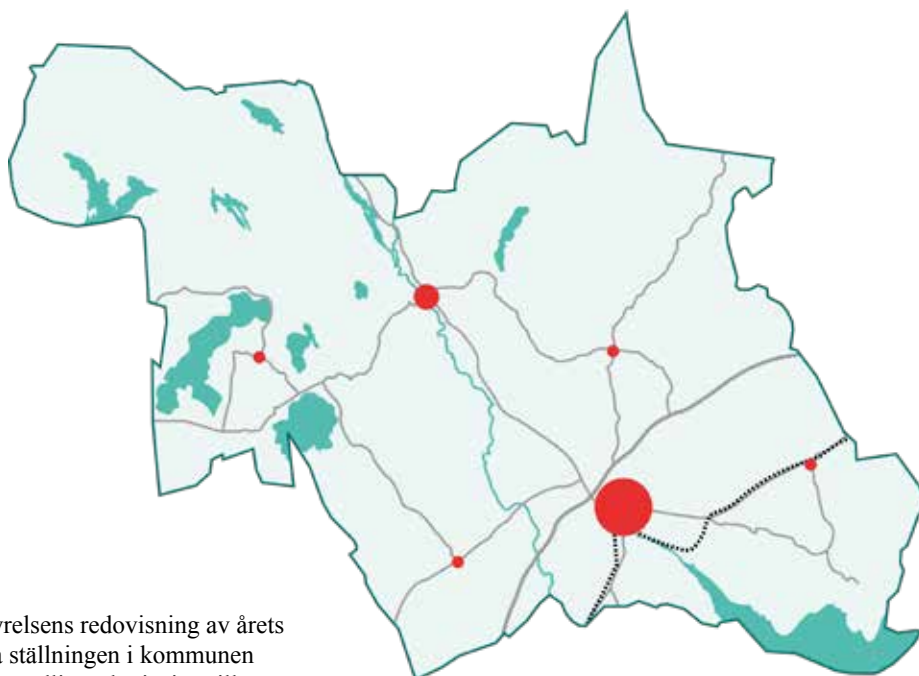

Årsredovisning 2018

Om årsredovisningen

Årsredovisningen är kommunstyrelsens redovisning av årets verksamhet och den ekonomiska ställningen i kommunen och dess bolag. Syftet är att ge en tydlig redovisning till kommunfullmäktige och kommunens invånare. Förhoppningsvis kan årsredovisningen bidra till ett ökat intresse för kommunens verksamhet och utveckling.

Mer information om kommunens verksamhet hittar du på vår webbplats, www.koping.se.

Årsredovisningens struktur

Inledning

Årsredovisningen inleds med att kommunstyrelsens ordförande och kommunchefen ger sin syn på det gångna året. I avsnittet ekonomifakta får du en snabb överblick av ekonomin i kommunen. Vidare redovisas kommunens organisation och ledamöterna i kommunstyrelsen.

Året som gått – Vår verksamhet

Här presenteras de viktigaste händelserna under året för våra verksamheter. Här redovisas även verksamhetsstatistik, och som avslutning finns det en jämförelse med andra kommuner av vår verksamhet.

Förvaltningsberättelse

Enligt den kommunala redovisningslagen ska en förvaltningsberättelse upprättas i årsredovisningen. Förvaltningsberättelsen inleds med en uppföljning av de kommundemensamma målen utifrån begreppet god ekonomisk hushållning, samt en redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag. Därefter följer en omvärldsanalys, personalöversikt samt drift- och investeringsredovisning. Driftredovisningen innehåller en kort beskrivning av styrelsen och nämndernas ekonomiska utfall. I avsnittet ekonomisk och finansiell analys görs en analys av styrkor och svagheter i kommunens ekonomi. Vidare innehåller förvaltningsberättelsen ett avsnitt om sammanställd redovisning där kommunkoncernens resultat analyseras, och de viktigare händelserna för bolagen beskrivs.

Räkenskaper

Här redovisas det ekonomiska utfallet av kommunens och koncernens verksamhet i resultaträkningen. Kassaflödesanalysen visar hur kommunen fått in pengar och hur de använts under året. Balansräkningen visar den ekonomiska ställningen vid årets slut.

Dessutom återfinns noter som ger ytterligare förklaringar till räkenskaperna. Till sist redogörs för vilka redovisningsprinciper som gäller samt förklaringar av vissa ekonomiska termer.

Innehållsförteckning

Inledning

Kommunstyrelsens ordförande har ordet	4
Kommunchefens tack till medarbetarna.....	5
Ekonomifakta	6
Politik och organisation.....	8

Året som gått - vår verksamhet

Barn och utbildning	10
Stöd och omsorg	13
Samhällsbyggnad, kultur och fritid.....	15
Miljö och teknik	18
Framtiden	20
Våra bolag	21
Vår verksamhet - jämfört med andra	22

Förvaltningsberättelse

God ekonomisk hushållning - måluppföljning	24
Redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag	34
Omvärldsanalys	36
Personalöversikt	38
Driftredovisning med kommentarer	40
Investeringsredovisning	43
Ekonomisk och finansiell analys	46
Övrigt	53
Sammanställd redovisning	54

Räkenskaper

Resultaträkning och kassafödesrapport	57
Balansräkning	58
Noter	59
Redovisningsprinciper	63
Ord och begrepp	64

Årsredovisningen 2018 är producerad av kommunledningsförvaltningen i samverkan med kommunala förvaltningar och bolag samt Reklambyrån Info, Köping.

Tryck: Reklamtryckeriet, Köping 2019.

Valår och ny majoritet

De senaste årens satsningar på viktiga investeringar för framtiden fortsatte under 2018.

Bland de större kan märkas investeringar i Köpings hamn som förberedelse för att kunna ta emot större fartyg. Beslut togs om nytt magasin, muddring, kajförstärkning mm och mark köptes in för att trygga hamnens ökande behov av ytor.

Andra viktiga beslut som togs var byggnation av ny förskola i Kolsva, bad- och idrottshall i Köping samt ombyggnation i KMV-kvarteren för att där kunna samla arbetsförmedling, skattemyndighet, försäkringskassa, pensionsmyndighet, kommunens jobbcenter samt kompetenscenter.

Ett mycket stort och efterlängtat beslut togs av regeringen när ombyggnation av E18 Köping-Västjädra kom med i Nationella planen. Efterlängtade var också detaljplanerna över södra Skogsledens förlängning på Köpings väster samt Västra Sömsta på Köping öster, som möjliggör nybyggnation av villor och radhus. Under sommaren stod de två nybyggda flerfamiljshusen i kvarteret Hake inflyttningsklara.

Ett annat stort arbete som genomfördes under 2018 var den översyn av kommunens organisation som kommunfullmäktige beställt. Beslut om ny organisation kunde tas i slutet av året och innebär bland annat en mer samlad och ändamålsenlig ledning och styrning av kommunens verksamheter.

Samlas gör också de tre kommunerna i Västra Mälardalen tillsammans med regionens näringsliv. Syftet är att genom fördjupat samarbete bättre kunna möta framtida utma-

ningar så som kompetensförsörjning, ekonomi, investeringar och demografi. Vårt samarbete har utmärkt sig i Sverige och genom medverkan på

olika seminarier väcker vi förhoppningsvis intresse för fler att följa efter. Arbetet sker också i nära kontakt med Kommunutredningen och SKL. En ansökan om att få bli försöksområde har lämnats in.

2018 var valår och det präglade givetvis mycket av arbetet under året, framförallt i de politiska partierna. Valresultatet ledde till långdragna diskussioner på riksnivå innan en regering kunde tillsättas vilket också innebar osäkerheter när det gällde vilken ekonomisk

politik som skulle gälla för den kommunala verkligheten. I Köpings kommun kom socialdemokraterna, moderaterna, vänsterpartiet och liberalerna, betydligt snabbare överens om att bilda den nya majoriteten och en gemensam budget med satsningar på fortsatt utveckling av välfärden kunde beslutas av kommunfullmäktige i november.

Hela 2018 har arbetet med att kunna erbjuda kommunens invånare verksamheter med bra kvalitet i samklang med kontroll över ekonomin pågått. Såväl personal som förtroendevalda har gjort stora insatser för att klara detta och jag riktar ett stort och varmt tack till samtliga! Med förenade krafter kan vi se till att Köpings kommun utvecklas åt rätt håll där vi välkomnar och tar hand om varandra.

Elizabeth Salomonsson
Kommunstyrelsens ordförande

”...ny organisation innebär bland annat en mer samlad och ändamålsenlig ledning och styrning av kommunens verksamheter”

Vi ställer om och välkomnar framtiden

2018 var på många sätt ett utmanande men också inspirerande år. Vi genomförde en organisationsöversyn, något som skapat många dialoger och tankar om vårt framtida sätt att arbeta utifrån hur vi även i framtiden ska kunna leverera en bra service med god kvalitet trots tuffa förutsättningar. Arbetet med att fördjupa vår samverkan i västra Mälardalen har fortsatt och 2018 togs en gemensam näringslivsstrategi i Köping, Arboga och Kungsörs kommuner. Under hösten startades ett nätverk för rekryterare där även näringslivet i regionen finns representerade. Att skapa en samsyn och samverka kring rekrytering är något som kommer bli än viktigare de närmaste åren. Vi kommer under 2019 gå in i en ny fas där vi kommer se fler av de områden som prioriterats gå igång med avtalsamverkan mellan kommunerna inom vård- och omsorg och socialtjänst.

Köpings kommun befinner sig i en spännande fas där utveckling sker på många olika plan. Vi ser det bland annat i de stora investeringar och byggprojekt som pågått under året. Byggnation av nytt badhus och idrottshall pågår, likaså ombyggnation av KVM-hallen till kontor. Ny förskola byggs i Kolsva och utredning för två nya förskolor i Köping pågår. Under året har även projektering rörande utveckling av hamnen fortsatt i samarbete med Sjöfartsverket och Västerås stad. Vi har idag en hög investeringstakt där vi bygger för framtida generationer.

I utvecklingen är det också viktigt att vi värdesätter och tar med oss det som är bra och ser till alla kompetenta medarbetare som finns

i vår organisation. Våra kärnverksamheter har under året visat goda resultat utifrån perspektiven kvalitet, ekonomi och medarbetare där bland annat de förvaltningar som aviserat underskott har gjort en stor insats gjorts för att minska underskottet och arbetet har lyckats. Även sjuktalen har sjunkit från 7,05 procent 2017 till 6,5 procent 2018. Här har alla förvaltningars bidrag varit viktigt.

Medarbetarskapet och chefskapet är två nyckelfunktioner för att vår organisation ska bli framgångsrik. Under året har vi fortsatt att utveckla den mötesplats för våra chefer kallad chefsforum. Syftet har varit att skapa en plats där

alla kommunens chefer får möjlighet att mötas och utvecklas tillsammans. Det är också en del i arbetet att skapa ett helhetsperspektiv öppna upp samarbeten i kommunen. Träffarna har blandats med internt fokus och utblickar mot andra kommuner och aktuella ämnen. Under 2018 hade vi bland annat besök av Kairos Future, Eskilstuna kommun samt SKL. Som anställd i kommunen måste vi ta ett ansvar för Köpings kommuns framtid. Tillsammans är vi alla med och bidrar till de små och stora stegen vi gör i organisationen och för våra invånare.

Jag vill skicka ett stort heja-rop till dig som är anställd i Köpings kommun – du gör ett fantastiskt jobb och ditt bidrag är viktigt!

A handwritten signature in blue ink that reads "Sara Schelin".

Sara Schelin
Kommunchef

”Våra kärnverksamheter har under året visat goda resultat”

Ekonomifakta

Positivt resultat för Köping 2018

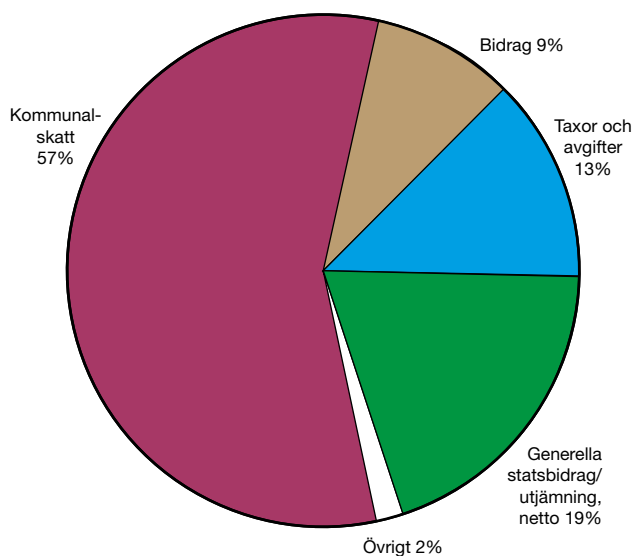
Årets resultat blev 75,4 Mkr, vilket var 42,3Mkr bättre än det budgeterade resultatet på 33,1 Mkr.

Resultatet motsvarar 4,8 % av skatteintäkterna. Nämnderna visar ett underskott på -4,3 Mkr. Verksamhetskostnader och intresseföretag inom finansförvaltningen har överskott på 15,0 Mkr, och övrig finansiering ett överskott på 31,5 Mkr. Köpings kommun har även 2018 uppfyllt det lagstadgade balanskravet.

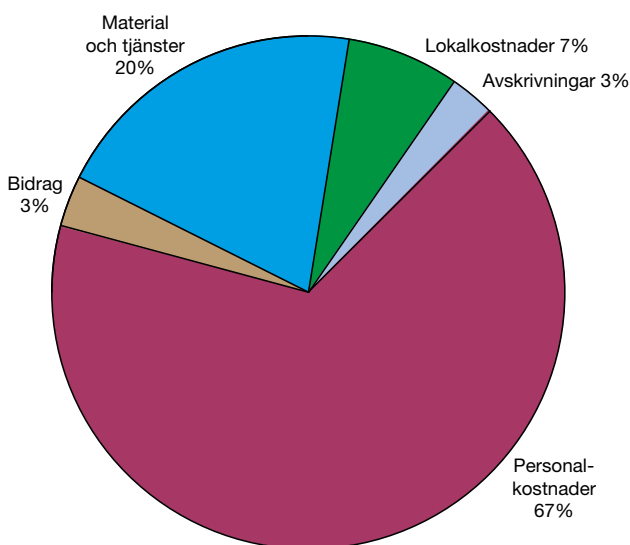
Årets intäkter och kostnader

I diagrammen visas hur de externa intäkterna och kostnaderna för året har intjänats och konsumerats. Resultaträkningen bygger på dessa intäkter och kostnader.

Varifrån kommer pengarna?

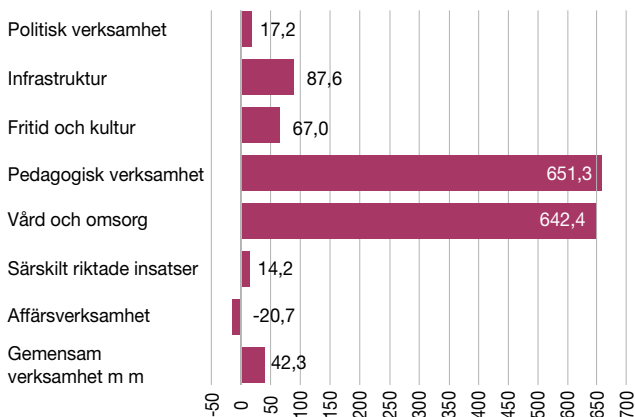

Vad används de till?

Vad kostar verksamheterna?

I nedanstående diagram visas nettokostnaderna indelade i huvudområden. I infrastruktur ingår kostnader för gator och vägar, parker, räddningstjänst, miljö och hälsa med mera. Särskilt riktade insatser består till största delen av arbetsmarknadsåtgärder. Under år 2018 uppgick kommunens nettokostnader för verksamheterna till 1 501,3 Mkr. I dessa kostnader ingår både skattefinansierad och avgiftsfinansierad verksamhet. De kommunala verksamheterna har kostat 16,3 Mkr mer under 2017 än under verksamhetsåret 2016, vilket motsvarar 1,1 procent.

Totalt 1 501,3

Så användes skattepengarna 2018

100 kronor i kommunalskatt utnyttjades på följande sätt

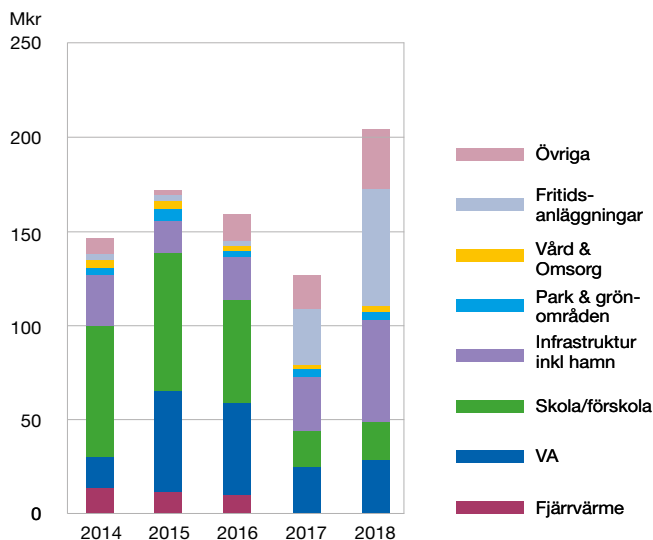
23,72	Vård och omsorg till äldre
18,76	Grundskola för 3 121 elever
14,61	Förskola och fritidshem för 2 327 barn
10,46	Insatser till funktionshindrade enligt LSS/LASS
9,52	Gymnasieutbildning för 1 020 elever samt vuxenutbildning för 352 elever
5,57	Insatser inom individ och familjeomsorgen
4,46	Kultur- och fritidsverksamhet
3,77	Kommunens övriga verksamheter
3,04	Försörjningsstöd (socialbidrag) till 674 hushåll
2,09	Skötsel av parker, gator samt 66 km cykelbanor m.m.
1,48	Räddningstjänst och civilförsvar
1,40	Fysisk och teknisk planering
1,15	Politisk verksamhet och revision
0,93	Arbetsmarknadsåtgärder
0,43	Miljö- och hälsoskydd
-1,38*	Affärsverksamhet (kommunikation, vatten mm)

*Här har främst utdelningar bidragit till verksamhetens överskott

Årets investeringar

Investeringar kan kommunen göra för att bygga nya anläggningar eller köpa nya dyrbara inventarier som ska användas på längre sikt. Investeringar kan också göras för att ersätta inventarier eller för ombyggnationer. Årets investeringar uppgår till 204,9 Mkr, exklusive bidrag och andra inkomster. Under den senaste femårsperioden har Köpings kommun investerat 163 Mkr i snitt per år.

Årets investeringar per verksamhet

Årets större investeringar per projekt:

- Ny förskola, Kolsva, 12,1 Mkr
- Lokaler åt arbetsförmedlingen med flera, 21,3 Mkr
- Renovering, energihallen, 1,8 Mkr
- Skateverksamhet, Vanahem, 1,0 Mkr
- Nybyggnation, badhus och hall, 63,0 Mkr
- Hamnprojektet, 24,3 Mkr
- Renovering, Kaptenen, 4,2 Mkr
- Toppbeläggningar, 4,7 Mkr
- Skogsleden, exploatering, 2,5 Mkr
- Karlsdalstorg, 4,0 Mkr
- Norra Mälarstranden, vatten och avlopp, 1,6 Mkr
- Ringvägen, vatten och avlopp, 6,1 Mkr

- Skogsledens förlängning, vatten och avlopp, 2,6 Mkr
- Parkvägen/Allmänningvägen, vatten och avlopp, 1,8 Mkr
- Guttstavägen, vatten och avlopp, 1,5 Mkr
- Industrivägen, pumpstation, vatten och avlopp, 1,6 Mkr
- Övriga investeringar i vatten och avlopp, 11,9 Mkr
- Hamnen, Magasin och förstärkt underhåll, 17,1 Mkr

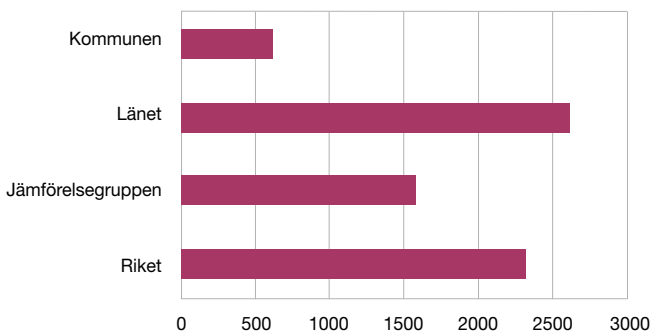
Bolagens resultat

Kommunen bedriver en del verksamhet i bolagsform. För att få en samlad bild av kommunens ekonomiska ställning görs en sammanställd redovisning. Årets resultat för koncernen Köpings kommun blev 86,4 Mkr.

Bolag, ägd andel i %	2014	2015	2016	2017	2018
Köpings Bostads AB, 100	9,5	3,5	12,1	10,7	11,7
Västra Mälardalens Energi och Miljö AB, 100	-	-	0,7	0,1	0,1
Kungsörs Grus AB, 25	0,6	0,8	1,4	1,2	1,4
Mälarhamnar AB, 45	0,8	0,9	0,5	0,4	5,6
Västra Mälardalens Kommunalförbund, 56	0,4	0,5	0,3	0,2	3,2

Köpings resultat i jämförelse med andra

I tabellen visas en jämförelse av resultatet per invånare för länet, riket samt en grupp av 20 likartade kommuner. 2017 års resultat visas då resultatet för 2018 inte ännu är tillgängligt.

Fem år i siffror

	2014	2015	2016	2017	2018
Folkmängd	25 376	25 557	25 950	26 116	26 286
Årets resultat, Mkr					
Kommunen	7,3	41,2	9,3	16,1	75,4
Koncernen	16,4	43,7	21,1	35,1	86,4
Investeringar, Mkr					
Kommunen	144,5	174,1	161,6	130,6	205,8
Koncernen	274,7	322,5	210,3	210,3	340,1
Verksamhetens intäkter & skatt, Mkr					
Kommunen	1 769,3	1 852,3	1 982,2	1 944,9	2 018,7
Koncernen	2 031,5	2 250,8	2 323,4	2 413,6	2 484,9
Balansomslutning, Mkr					
Kommunen	1 360,6	1 538,9	1 811,0	1 851,4	2 122,1
Koncernen	2 234,6	2 473,0	2 952,0	3 176,5	3 466,7
Soliditet, %					
Kommunen	56,1	52,3	45,0	44,9	42,7
Koncernen	39,0	37,0	31,0	29,0	29,0
Låneskuld Mkr					
Kommunen	100	170	310	358	488
Likviditet Mkr					
Kommunen	74,7	120,9	180,0	269,4	352,9
Koncernen	79,7	127,0	185,3	273,4	354,8

Kommunens organisation

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ och väljs av invånarna vart fjärde år. I kommunfullmäktige beslutas bland annat om mål och budget för de kommunala verksamheterna.

I kommunens organisation ingår styrelsen samt åtta politiska nämnder som fattar beslut inom sina respektive ansvarsområden. Till varje nämnd hör en eller flera förvaltningar med anställda medarbetare som genomför de politiskt fattade besluten. En förvaltningschef leder varje förvaltning. Vissa uppgifter är obligatoriska för kommunen, till exempel barnomsorg och äldreomsorg, medan andra uppgifter är frivilliga.

Kommunen driver en del av sin verksamhet i bolag eller kommunalförbund. Med kommunalt koncernföretag menas en juridisk person där kommunen har en andel på mer än 20 procent. I kommunalförbundet, som leds av en politisk direktion, samverkar Köping med grannkommuner, bland annat för att kunna säkerställa kompetens inom olika områden.

De kommunala råden är ett sätt för kommunens förtroendevalda att kommunicera och samverka med olika grupper av brukare i kommunen. I råden träffas representanter för olika organisationer, politiker och tjänstemän för att diskutera hur de berörda verksamheterna kan utvecklas.

Elizabeth Salomonsson, kommunalråd

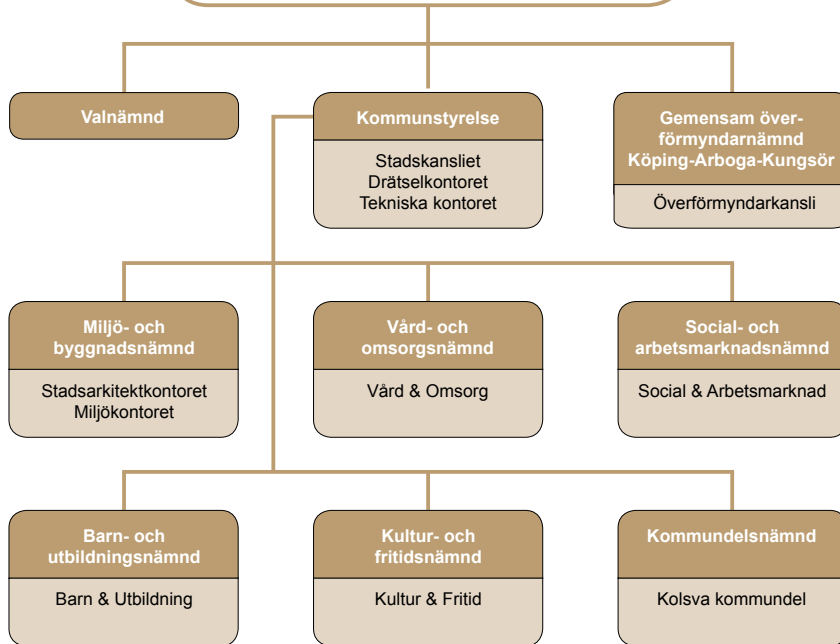
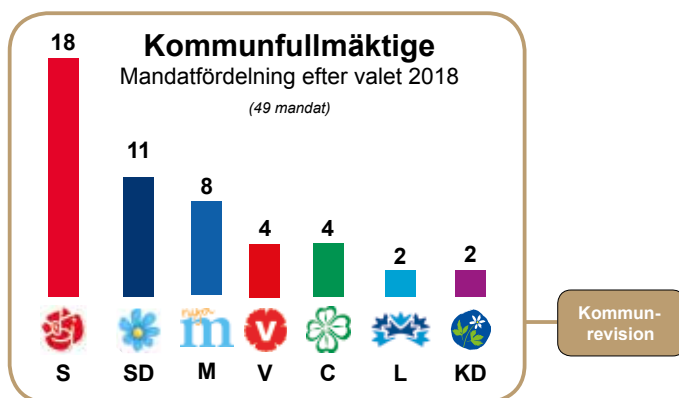
Carl-Inge Westberg, kommunfullmäktiges ordförande

Roger Eklund, kommunalråd

Andreas Trygg, kommunalråd

Rådgivande organ

- Brottsförebyggande råd
- Folkhälsoråd
- Pensionärsråd
- Handikappråd
- Cykelråd
- Ungdomsfullmäktige

Kommunala bolag/ kommunalförbund inom kommunkoncernen

- Köpings Bostads AB, 100 %
- Västra Mälardalens Energi och Miljö AB, 100 %
- Västra Mälardalens Kommunalförbund, 56 %
- Kungsörs Grus AB, 25 %
- Mälarhus AB, 45 %

Övriga med kommunalt ägarintresse

- Mälarenergi Elnät AB, 14,7 %
- Kommunalförbundet Vafab Miljö, 8,2 %
- Gemensam nämnd för hjälpmedelsverksamhet Samordningsförbundet Västra Mälardalen
- Kommuninvest
- Folkets Hus
- Västra Mälardalen i samverkan

Kommunstyrelsens uppgifter

Kommunstyrelsen har många viktiga uppgifter som är bestämda i kommunallagen. Detta gäller inte minst ekonomiska frågor. Kommunstyrelsen har en så kallad uppsiktsplikt vilket innebär att styrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders verksamhet samt de kommunala bolagen.

Kommunstyrelsen ska också bedriva omvärldsbevakning och uppmärksamt följa de frågor som kan inverka på kommunens utveckling och ekonomiska ställning. För att

uppsiktsplikten ska fungera i praktiken ansvarar kommunstyrelsen för att det finns styrdokument som kommunfullmäktige tar beslut om.

Kommunstyrelsen ansvarar också för att det finns bra modeller för uppföljning av kommunens verksamheter både när det gäller uppföljning av ekonomi och de kommungemensamma målen. En annan viktig uppgift är att se till att den interna kontrollen fungerar i kommunen. Syftet med den interna kontrollen är att säkra att verksamheten bedrivs effektivt och säkert.

Övre raden från vänster: Börje Eriksson (S), Karolina Glogowska (SD), Karl Ingström (L), Lena Vilhelmsson (S), Jonny Clefberg (S), Jenny Adolphson (C), Fredrik Andersson (SD).

Nedre raden från vänster: Ola Saaw (M), Carl-Inge Westberg (S), Elizabeth Salomonsson (S), Roger Eklund (S), Andreas Trygg (V). Frånvarande: Gunvor Sharp (M).

Karolina Glogowska (SD), avgick juni 2018 och ersattes av Maria Liljedahl (SD).

Året som gått - vår verksamhet

Barn och utbildning	10
Stöd och omsorg	13
Samhällsbyggnad, kultur & fritid.....	15
Miljö och teknik	18
Våra bolag.....	21

50-årig förskola

Förskolan Svalan firade 50 år i augusti. Barn, föräldrar, nuvarande samt tidigare anställda firade tillsammans.

Jubileum och nya projekt

Under året har flera jubileum firats – Himmets skola fyllde imponerande 140 år och Svalans förskola fyllde 50 år. Flera spännande projekt har också sjösatts, bland annat ett vänskapsprojekt inom förskolan. Det har möjliggjorts genom projektpengar från Region Västmanland och syftar bland annat till att utveckla barnens respekt och empati för varandra.

En gemensam utmaning under 2018 har varit rekrytering av personal. Bristen på utbildad personal och personalrörligheten inom sektorn generellt har ökat svårigheterna att anställa behörig personal.

Utökning på Nattugglan

Antalet barn i kö till förskola i Köpings kommun ökade ytterligare 2018. Vi arbetar konstant med att hitta lösningar för att kunna erbjuda plats för att uppfylla platsgarantin.

Under det gångna året har Nattugglan, avdelningen för kvälls-, natt- och helgomsorg, utökats med dubbelt så många medarbetare. Vi har infört ett kö/platssystem för verksamheten och därmed har vi också haft möjlighet att utöka antalet platser för barn vid Nattugglan.

Vi har startat upp förskolenheten Paletten i Öst-anåsskolans gamla moduler. Paletten inrymmer fyra avdelningar.

Familjecentralen, ett gemensamhetsprojekt för Region Västmanland och Köpings kommun, har under hösten 2018 färdigställts med lokaler och personal. Tillstånd för start av verksamheten lämnades i mitten av december månad och invigning gick av stapeln i mitten av januari 2019.

Två statsbidrag till grundskolan

Elevökningen fortsätter och lokalsituationen har blivit än mer ansträngd på framför allt låg- och mellanstadieskolorna. Arbetet med att ta fram en lokalplan för att lite mer långsiktigt påvisa kom-

mande och framtida behov av ytterligare skollokaler har intensifierats under året. Grundskolan har tillförts två statsbidrag, lågstadiesatsningen och en likvärdig skola, som har inneburit stora möjligheter till att förstärka personalresurserna.

Malmaskolan har beviljats statliga medel för ”Specialpedagogik för lärande”, en fortbildnings-satsning för all personal som arbetar med elever. Två speciallärare och en specialpedagog blir handledare och utbildas vid Karlstads universitet.

Elevantalet inom gymnasieskolan ökar

Ullvigymnasiets elevantal har under hösten 2018 åter ökat. Detta beror främst på att elevkullen är större för höstens ettor. Samtidigt arbetar vi för att möta upp elever inom områden dit de annars söker sig utanför vår kommun, vi har tolv elever som läser musikprofil och vi har påbörjat att erbjuda fler elever entreprenörskap. I augusti invigdes Industriprogrammets nya lokaler, som tagits fram i samarbete med Volvo i Köping.

Utökade moduler för särskolan

Elevantalet på grundsärskolan fortsatte att öka även under 2018, med fler inresande elever från andra kommuner. Grundsärskolans särskilda inriktning träningsläroverket utökade modulerna på sportfältet intill Skogsbyrnskolan under sommaren 2018.

Samarbete mellan Kulturskolan och Ullvigymnasiet

Kulturskolan har från hösten 2018 en samverkan med Ullvigymnasiet där eleverna nu ges möjlighet att välja en musikprofil som inriktning på sin gymnasieutbildning. Vi har haft ett orkesterutbyte med Filarmonica di Morbegno som är en orkester

”Ullvigymnasiets elevantal har under hösten 2018 åter ökat”

Stärkta resurser

Grundskolan har fått två olika statsbidrag som skapar möjligheter till att stärka personalresurserna.

från Italien. En av skolans orkestrar har besökt Morbegno och genomfört en gemensam konsert. Under året har också förskolans femåringar besökt Kulturskolan och uppsättningen ”Barn spelar för barn”.

Samarbete med Volvo

Ullvigymnasiets Industriprogram fick under året nya fräscha lokaler i ett samarbete med Volvo i Köping. Rektor Anna Ulfves och Volvos platschef Tomas Bäckman klippte invigningsbandet.

Ny vision för den offentliga gastronomin

Måltidsenheten fick en ny verksamhetschef i maj och har fortsatt arbete med att sedan dess implementera förskolan in i måltidsenheten. För att få en samhörighet och en gemensam färdriktning för måltidsenheten har det tagits fram en vision för offentlig gastronomi i Köping. Beslut har tagits att visionen ska gälla för båda nämnderna,

barn- och utbildningsnämnden och vård- och omsorgsnämnden och alla verksamheter som berörs av offentlig gastronomi. Ett stort fokus i arbetet med Måltidsenhetens nya vision ligger på att få en modern organisation som kan anta framtidens utmaningar. En av dessa utmaningar är att minska miljöpåverkan genom att minimera matsvinnet, jobba mer utifrån säsongen med råvarorna, minska på köttkonsumtionen och öka dialogen med kunderna - för att tillsammans kunna lyckas.

En sak som har påverkat verksamheten mycket under 2018 är torkan i somras, vilket har ökat livsmedelskostnaderna med upp till sju procent på vissa råvaror. Måltidsenheten har försökt att parera detta men har inte lyckats fullt ut.

Fakta om barn och utbildning*

	Antal 2016	Nettokostnad* kr 2016	Nettokostnad länet* kr 2016	Antal 2017	Nettokostnad* kr 2017	Nettokostnad länet* kr 2017	Antal 2018
Förskolebarn	1 262	143 721	144 769	1 265	150 403	150 244	1 350
Fritidshemsbarn	935	44 299	37 250	946	44 916	40 604	965
Förskoleklasser	293	65 130	53 538	304	66 176	55 735	303
Grundskoleelever	2 661	103 105	108 663	2 746	104 972	111 625	2 761
Gymnasieelever	989	143 233	134 610	971	140 195	130 835	971
Komvux, årsplatser	343	53 932	52 133	395	47 984	56 181	333

*) Nettokostnad från nyckeltalsdatabasen, Kolada, antal från förvaltningarnas årsredovisningar.

Utveckling för att möta framtiden

Året har inneburit mycket arbete med att få ordning på ekonomin, och det har gett resultat. Både vård- och omsorgsförvaltningen och social- och arbetsmarknadsförvaltningen har under 2018 kraftigt minskat sina underskott.

Inom Vård & Omsorg har man fått en delvis ny organisation på plats med verksamhetschefer för LSS och socialpsykiatri respektive äldreomsorg. Även en ny förvaltningschef, biståndschef och förvaltningsekonom har gett förvaltningen en tydligare styrning och ledning och bidragit till att få ordning på resultaten.

Samtidigt har vi arbetat mycket med att hitta nya arbetsformer för att kunna möta framtidens behov.

Samverkan i fokus

Stort fokus har varit på samverkan både internt och mellan kommunens förvaltningar så väl som med andra myndigheter, organisationer och andra kommuner.

- Social & Arbetsmarknad påbörjade ett projekt i samverkan med KBAB, där personer som står långt från arbetsmarknaden fått praktikplatser hos KBAB. Den första genomförda praktikomgången har bland annat resulterat i att två personer nu läser kurser inriktade på fastighetskötsel på den kommunala vuxenutbildningen.
- Social & Arbetsmarknad samverkade med Kultur & Fritid för att hitta kandidater till en utbildning av Svenska Livräddningssällskapet. Köping bidrog med flest deltagare i Sverige

och det ledde till att fyra av de som kom som ensamkommande flyktingbarn nu utbildats till simlärare.

- Vård & Omsorg har inom ramen för projektet Samverkan i Västra Mälardalen identifierat flera utvecklingsområden. I slutet av året gick bland annat en annons ut för en medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) som ska delas med Arboga och Kungsör.
- Kolsva kommun del gjorde i samarbete med KBAB och en konsult en förstudie av möjligheten att samla äldreomsorgen på Ekliden till 2022. I förstudien ingår en planritning för om- och tillbyggnad av Ekliden, men inga beslut är ännu fattade.

Digitalisering

Social & Arbetsmarknad har påbörjat ett systematiskt arbete för att utöka digitaliseringen, i syfte att öka effektivitet och tillgänglighet. Även inom äldreomsorgen tittar man på så kallad välfärdsteknik för att kunna möta framtidens behov.

- Enskilda som söker försörjningsstöd kan ges möjlighet att söka digitalt och också följa sin ansökan via dator.
- Myndighetshandläggare på individ- och familjeomsorgen (IFO) prövar så kallad taligenkänning som ska effektivisera dokumentationen i handläggningen.
- Inom äldreomsorgen har de särskilda boendena Sorbygården och Nordlund installerat fritt wifi i gemensamhetsutrymmena.

”Nya chefer har gett förvaltningen en tydligare styrning och ledning”

Samverkan ger mervärde

Aya Matouk arbetar på Nygårdens äldreboende och språktränar med hjälp av deltagare i socialpsykiatrins öppna verksamhet.

Fakta om stöd och omsorg*

	Antal 2016	Nettokostnad kr 2016	Nettokostnad länet kr 2016	Antal 2017	Nettokostnad kr 2017	Nettokostnad länet kr 2017	Antal 2018
Ekonomiskt bistånd kr/hushåll	673	46 948	42 177	670	47 524	40 307	674
Kostnad HVB-hem för barn och unga kr/inv 0-20 år	11 ¹⁾	1 635	2 269	15 ¹⁾	1 714	2 104	15 ¹⁾
Kostnad familjehemsvård barn och unga, kr/inv 0-20 år	43 ¹⁾	1 805	3 476	49 ¹⁾	1 915	3 490	41 ¹⁾
Kostnad heldygnsvård vuxna med missbruksproblem kr/inv 21-64 år	20 ²⁾	425	937	18 ²⁾	647	949	17 ²⁾

1) Antal barn 2) Antal vuxna

*) Nettokostnad från nyckeltalsdatabasen, Kolada, antal från förvaltningarnas årsredovisningar.

- Mötesplats Tunadal har skaffat ett instagram-konto, eftersom de märkt att många av de äldre som besöker dem har tillgång till exempelvis Ipad.

Utmaningar kring kompetensförsörjning

Omsättningen av personal inom IFO har minskat och antalet sökande till vakanta socionomtjänster ökar, vilket på sikt kommer öka förutsättningarna för att säkerställa en god kvalitet och hög kompetens i verksamheten.

Vård & Omsorg har haft stora svårigheter att rekrytera främst sjuksköterskor men även enhetschefer, vilket är en svårighet även nationellt. Bristen på sjuksköterskor har lett till ökade kostnader för hysjsjuksköterskor.

Utbildningar för bättre arbetsmiljö och kvalitet

Under året har flera satsningar på kompetenshöjning gjorts för att stärka både arbetsmiljön och kvaliteten i verksamheterna.

- Samtlig personal inom Social & Arbetsmarknad har fått basutbildning om hot och våld i nära relationer, med målsättningen att fler ska kunna upptäcka utsatta personer och informera om hur man kan få stöd och hjälp.
- För att öka brukarinflytandet inom funktionshinderområdet har fyra medarbetare utbildats till handledare inom den strukturerade metoden Delaktighetsmodellen.
- Medarbetare från Nordlunds äldreboende medverkade vid den regionala fortbildningsdagen Bättre liv för sjuka äldre, som handlar om förbättringsarbete kring mat och måltider och hur det har positiva effekter på allt från sömn till livslust.
- Dementsteamets arbete med att utbilda all

personal inom Vård & Omsorg fortsatte och 533 medarbetare deltog i utbildningen Demens ABC. Köping behåller med stor marginal sin förstaplats på kommunlistan i Sverige avseende antalet genomförda utbildningar.

Andra händelser och resultat 2018

- Både äldreomsorgen och funktionshinderområdet har under året gjort ett stort arbete med att säkerställa att alla lägenheter som ingår i särskilt boende har en korrekt och marknadsanpassad hyressättning.
- En kartläggning är gjord inom LSS gällande behov av boendeplatser. Resultatet visar att det behövs två nya gruppboendestäder för att möta kommande behov.
- Vård & Omsorgs bemanningsenhet genomlystes under december och förvaltningen kommer arbeta vidare med resultaten under 2019.
- Dagverksamheten Lugnet, för personer med demenssjukdom, startades upp i Kolsva.
- Av de som avslutade sina insatser på Jobbcenter under året har drygt 20% gått till någon form av anställning och en tiondel har påbörjat studier.
- Kostnaderna för institutionsvården minskade i jämförelse med föregående år. Trots det redovisar missbruksvården ett underskott.
- Kostnaderna för försörjningsstöd har minskat i jämförelse med föregående år, huvudsakligen som en följd av att många erbjudits anställning i form av extratjänster. Den genomsnittliga bidragstiden har också minskat.
- Behovet av att köpa externa boendelösningar för akut hemlösa har minskat betydligt i och med de två anpassade boenden som skapades våren 2017.

Insatserna för den stora volym ensamkommande flyktingbarn som kom till kommunen under främst 2015 fasades ut under året. Omställningen har bland annat inneburit att kommunens hem för ensamkommande avvecklats och ersatts av stödboende, vilket inneburit en stor personalomställning.

I och med kommunens organisationsöversyn beslutades att Kolsvas verksamheter för äldre och funktionsnedsatta blir en del av vård- och omsorgsförvaltningen från årsskiftet. Arbetet med att skapa bra förutsättningar för sammanslagningen startades upp under hösten.

"Samtlig personal inom Social & Arbetsmarknad har fått basutbildning om hot och våld i nära relationer"

Sociala medier även för äldre

Mötesplats Tunadal startade ett instagram-konto för att nå ut med information och locka fler deltagare.

Glädjespridare

Blivande besökshunden Allie gjorde praktik på nyöppnade dagverksamheten Lugnet för personer med demenssjukdom.

Ny organisation ger färre antal förvaltningar

Kommunfullmäktige gav kommunstyrelsen i uppdrag att göra en översyn av nämnd- och förvaltningsorganisationen inför den kommande mandatperioden. Under hösten presenterades förslaget och beslut om den nya organisationen togs i kommunfullmäktige den 17 och 20 december 2018. I den nya organisationen går kommunen från tio till sex förvaltningar.

Målet med översynen har varit att skapa en modern och ändamålsenlig organisation med tydlig roll- och ansvarsfördelning som ger förutsättningar för en kultur präglad av kvalitet, effektivitet och samspel.

Några av de beslut som togs av kommunfullmäktige

Under 2018 togs det 148 beslut. Här är några av alla beslut:

- Renhållningstaxa 2018
- Hamnprojektet; finansiering av etapp 3 (238 Mkr).
- Utökning av gemensam överförmyndarnämnd med Hallstahammar och Surahammar.
- Nybyggnation av badhus och idrottshall; finansiering (371,7 Mkr).
- Budget för Köpings kommun 2019.
- Hamnprojektet; finansiering av option i etapp 2, "Yaratomten" (14 Mkr).
- Tomtpriser för Skogsledens förlängning.
- Ombyggnation av KMV, del av kvarteret Valhall; finansiering (49,3 Mkr).
- Nybyggnation av förskola i Kolsva; finansiering (34,8 Mkr).
- Policy för behandling av personuppgifter.
- Ny nämndorganisation från och med 2019-01-01.
- Kommunalrådsorganisation mandatperioden 2019-2022.
- Upphandlings- och inköbspolicy.
- Detaljplan för Västra Sömsta.

Västra Mälardalen samverkar för bättre resultat

Den fördjupade samverkan mellan Köping, Arboga, Kungsör, Västra Mälardalen i Samverkan och Industrieföreningen Västra Mälardalen har under 2018 utrett hur samverkan kan se ut inom områden som har prioriterats av politiken.

Några områden står nu redo att påbörja samverkan:

- Gemensam strategi för näringsliv och besöksnäring.
- Avtalsamverkan kring medicinskt ansvarig sjuksköterska och för rehabilitering samt kring hemtjänst.
- Inom socialtjänsten fördjupar vi samverkan kring familjerätt, skuldrådgivning, ungdomsmottagning och alkoholhandläggning.

Andra områden där utredningar pågår är bland annat:

- Gemensam gymnasieskola
- Samordnad organisation för vatten och avlopp
- Gemensam organisation för GIS
- Jour och beredskap

Seminarium anordnades i Almedalen med temat "Samverkan i Västra Mälardalen". Seminariet gästades bland annat av Åsa Eriksson, ledamot i Kommunutredningen samt Lena Micko, ordförande för Sveriges Kommuner och Landsting (SKL).

Kommunens byggprojekt

Här är några av kommunens pågående byggprojekt för 2018:

- Under våren togs det första spadtaget för nybyggnationen av badhus och idrottshall på Kristinelunds sportfält. Bygget beräknas vara klart hösten 2020 och är budgeterat för cirka 370 miljoner kronor.
- Projektering och upphandling av en nybyggnation av en förskola i Kolsva är genomförd.

"Målet med översynen har varit att skapa en modern och ändamålsenlig organisation med tydlig roll- och ansvarsfördelning"

Första spadtaget

Kommunstyrelsens ordförande Elizabeth Salomonsson (S) är med och tar det första spadtaget till det nya badhuset och sporthallen. Till hösten 2020 väntas det stå klart.

Bygget pågår och är budgeterat till cirka 37 miljoner kronor. Förskolan förväntas vara färdigbyggd juli 2019.

- I KMV-lokalen i centrala Köping pågår en ombyggnation. Dit ska myndigheter som Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Skatteverket ska flytta in. Delar av Köpings kommuns Social- & arbetsmarknadsförvaltning ska även flytta in dit. Verksamheterna väntas kunna flytta in till sommaren 2019. Budget för ombyggnationen är cirka 54 miljoner kronor.
- Lokalerna för Köpings nya skatehall iordningsställdes. Det innefattade bland annat golvyta, el och belysning. Budget 1 miljon kronor.

Det pågår även utredningar för eventuella kommande projekt, bland annat för renovering av Nyckelbergsskolan, äldreboendet Ekliden i Kolsva, två nya förskolor i Köpings tätort samt en ny grundskola i Köpings tätort.

Kommunens mark- och planarbete ger fler bostäder

Under 2018 har fyra detaljplaner för bostäder vunnit laga kraft. Detaljplanen för del av Bergtorpet 1:4 och 1:3, möjliggör byggande av en ny förskola samt ett flerbostadshus i Kolsva. Detaljplan för Sörsylta ger utökade byggrätter. Detaljplanen för del av Skogsledens förlängning kompletterar tidigare detaljplan med ytterligare åtta tomter. Där har även tompriserna arbetas fram och beslutats.

Aktivt planarbete har pågått med ytterligare nio detaljplaner som beräknas kunna antas under 2019. Som förberedelse för kommande planläggning har det gjorts utredningar om geoteknik och dagvatten för Ullvi ångar och Johannisdal. Till sist har översiktsplanen för Köpings tätort från

2012 följts upp och aktualitetsprövats.

Det senaste året har Köpings kommun förvärvat flera viktiga fastigheter:

- En fastighet i anslutning till Ullvi/Vallby, Skoftesta 4:3, även kallat Svårdtorpet för 500 000 kronor.
- Tomträten till fastigheten Hushagen 1:3 av Svenska Lantmännen ekonomiska förening för 180 000 kronor,
- Kontrakt är tecknat för den strategiskt viktiga fastigheten Sjötullen 1:7 i anslutning till hamnen av Yara AB för 3 000 000 kronor.

Större möjligheter till aktiviteter i alla åldrar

I samarbete med föreningslivet och med stöd av statliga medel från Socialstyrelsen har vi kunnat erbjuda ett större utbud av lovaktiviteter under 2018. Det statliga bidraget har gjort det möjligt för föreningarna att söka bidrag för att arrangera lovaktiviteter även på sportlov, påsklov och kulturlov vilket har bidragit till att fler föreningar kan öppna upp sina verksamheter under skolloven.

Totalt har sommarlovsaktiviteterna haft 4 961 antal besök och 15 föreningar har bidragit med aktiviteter.

I samarbete med Köpings Cykelklubb har tre mountainbikespår anlagts i skogarna Johannisdal, Karlberg och Skoftesta. Spåren har snabbt blivit populära och har bidragit till att Cykelklubbens verksamhet har vuxit. Projektet var lyckat och ett samverkansavtal skapades, där delar av fortsatta driften av spåren ligger på föreningen. Ytterligare ett framtidsspår är att region Västmanland vill arbeta vidare med projektet som ett gott exempel och även för att skapa ett mountainbikepaket med målet att öka cykelturismen i kommunen.

Fritidsbanken invigdes och startade sin verksamhet under året. Allmänheten har skänkt uppemot ett ton utrustning som nu lånas ut under

”Det senaste året har Köpings kommun förvärvat flera viktiga fastigheter”

Populära cykelspår

De nya mountainbikespåren, här i Karlbergsskogen, som anlagts i samarbete med Köping Cykelklubb har snabbt blivit populära.

Fritidsbankens öppettider som är två eftermiddagar i veckan. Fritidsbanken har varit mycket välbesökt under öppettiderna.

Simundervisning för alla

Vi har deltagit i Svenska Livräddningssällskapets projekt kring integration och simkunnighet. Målet med projektet har varit att utbilda nyanlända till simlärare för att dessa i sin tur ska kunna sprida kunskapen vidare och erbjuda simundervisning på andra språk. Köping har genom ungdomsboendet Lagunen utbildat tre personer i projektet. Dessa har efter avslutad utbildning haft ansvar för att hålla simskola för vuxna vilket har varit populärt och uppskattat bland deltagarna. En grupp med elva vuxna har utbildats i simskolan under året.

Filminspelningar gynnar besöksnäringen

Filmen Tårtgeneralen hade premiär i början av året vilket har gett ett uppsving kring intresset för Köping som besöksmål. Vi har marknadsfört Köping på temat Tårtgeneralen. Turistkartor på temat har gått åt i många exemplar.

Under året spelades även den nederländska serien Kroongetuige in i regionen. Vi har

arbetat med att fånga upp eventuella besökare genom att i samarbete med andra i regionen ta fram en webbsida för ändamålet samt att arbetet med framtagande av ett eget mordmysterium och boendepaket planeras.

Modernisering och digitalisering

Under försommaren infördes fritt WiFi på flera allmänna platser i Köping och Kolsva. Det leder till en större tillgänglighet för våra invånare. Fritt WiFi infördes bland annat på mötesplatser för pensionärer. Det leder till bland annat en större digital inkludering hos vår befolkning

Under året spelades även den nederländska mordmysterieserien Kroongetuige in i regionen. Vi tog fram en webbsida tillsammans med andra i regionen för detta ändamål. Vi började även planera boendepaket och våra egna mordmysterium.

Under året har Köpings stadsbibliotek infört systemet RFID som underlättar hanteringen av utlån av böcker samt skyddar den personliga integriteten hos låntagaren.

Tillsammans med Surahammars kommun arbetar vi med ett nytt koncept och design för respektives externa webbsidor.

”Under försommaren infördes fritt WiFi på flera allmänna platser i Köping och Kolsva”

Flerspråkiga simlärare

Livräddningssällskapets projekt kring integration och simkunnighet gav stora resultat. Köping har utbildat tre personer i projektet. Dessa har efter avslutad utbildning haft ansvar för att hålla simskola för vuxna vilket har varit populärt och uppskattat bland deltagarna.

Fakta om samhällsbyggnad, kultur och fritid	2014	2015	2016	2017	2018
Beviljade bygglov	260	268	265	265	181
Antal markförsäljningar	11	13	228	5	3
Gång- och cykelvägar i km	63,2	64,0	64,3	64,9	65,6
Antal besök Karlbergbadet	63 002	51 960	62 703	74 191	53 892
Antal besök Kristinelundsbadet	19 652	12 004	9 988	Stängt	Stängt
Antal besök Malmabadet	12 572	13 374	13 157	12 689	12 654
Antal besök biblioteken*	122 386	116 099	120 202	123 345	-
Antal besök Köpings museum**	4 186	6 787	4 151	9 865	2 729
Antal elever i kulturskolan	443	447	468	498	458

* Köpings stadsbibliotek har haft fel på besöksräknaren under året därför kan inga tillförlitliga uppgifter rapporteras.

** I årets siffror finns inget besöksantal för Gammalgårdens friluftsmuseum inräknat. Minskningen av antal besök beror även på att man förändrat verksamheten och inte deltagit i kyrkans aktiviteter för allmänheten under hösten.

Insatser för ökad trygghet och säkerhet

I vårt arbete har särskilt fokus legat på att öka trivsel och trygghet:

- Vi har fortsatt att sänka hastigheterna i bostadsområden, enligt den antagna hastighetsplanen. En säker trafikmiljö för oskyddade trafikanter, i kombination med ett sammanhängande gång- och cykelvägnät, är också en förutsättning för att minska användandet av bil.
- Alla femteklassare i kommunen har fått reflex och information om säker cykling.
- Parker, grönområden och skogar har skötts och röjts med tryggheten i åtanke. I skogarna har vi även arbetat vidare med att underlätta och tillgängliggöra skogen för pedagogisk verksamhet så som skolor, förskolor och ideella föreningar.
- Livräddningsutrustningen har kompletterats efter Valsta-, Kölsta och Köpingsån med flera livbojar, stegar och en livräddningsstation.
- Miljökontoret har deltagit i två nationella tillsynsprojekt. Livsmedelsverket ansvarade för det ena, som handlade om hanteringen av hamburgare som ska ätas ogenomstekta. Det andra projektet handlade om användning av bekämpningsmedel på golfbanor och drevs av Jordbruksverket och Naturvårdsverket.

Vi går vidare med miljöarbetet

I de asfalterade massor som vi har använt vid årets beläggningar har mellan 10 och 20 procent återvunnet material använts. Under året har över 5000 ton fräsmassor och uppbruten asfalt skickats

till PEAB:s asfaltsverk i Västerås för återvinning.

Vi har upphandlat och påbörjat arbetet med en grönplan. En grönplan är ett verktyg för att stärka den biologiska mångfalden och bevara attraktiva grönområden i tätorten.

När det gäller förorenade områden i kommunen har vi bland annat sökt och fått bidrag för kompletterande utredningar och riskbedömning för Köpings hytta och kopparhytta.

Vi har tagit fram en rutin för att enklare kunna ställa miljökrav i våra upphandlingar, men inget beslut är fattat i ärendet än. Ett annat arbete som påbörjats under 2018 är att ge skolelever möjlighet att komma till tals gällande inomhusmiljön i skolan.

Naturområdet vid Norska hagar utvecklas

Miljökontoret har fortsatt restaureringen och utvecklingen av naturområdet och soldattorpet i Norska hagar genom förbättrad skyltning, byte av staket, timmerlagning, panelbyte och renovering av verandan. Torpets trädgård får en odling av kryddor och äldre sorters köksväxter. Två nya äppelträd med ympris från befintliga fruktträd har planterats i trädgården.

Två naturaktiviteter för allmänheten genomfördes under året vid Norska hagar: "Frukost med fåglarna" och "Familjedag i Norska hagar"

Tydlig och tillgänglig information

Tekniska kontoret började i januari köpa in kommunikationstjänster från kommunens kommunikationsenhet, vilket innebär att en kommu-

"Vi har påbörjat arbetet med en grönplan för att stärka den biologiska mångfalden och bevara attraktiva grönområden"

Blivande bostadsområde

Ledningar för vatten, avlopp och dagvatten har börjat läggas för det nya bostadsområdet Skogsledens förlängning vid Ullvi backar.

Fakta om miljö och teknik

	2014	2015	2016	2017	2018
Vattenförbrukning hushåll, liter per person och dygn	171	170	169	159	158
Antal vattenläckor	8	12	22	6	14
Livsmedelslagstiftningen, kontroller	171	176	167	179	173
Nya va-abonnenter	8	21	18	10	5

nikatör arbetar specifikt med Tekniska kontorets frågor på deltid. Kommunikatören har bland annat hjälpt till med att förtydliga informationen kring planeringen för kommunalt VA till norra mälärstranden. En ny webbsida för det projektet lanserades under våren. Förvaltningen har även kunnat stärka sin närvaro i sociala medier.

Under våren bjöd Miljökontoret in till en dialogträff för anmälningspliktiga hygieniska verksamheter, alltså tatuering, fotvårdare, kosmetisk behandling och liknande verksamheter.

Miljökontoret har också arbetat fram information om tillsyn för nya verksamhetsutövare som erbjuder livsmedel, kosmetiska produkter och kemikalier. Informationen har tagits fram på flera språk.

Projekt och underhåll under året

Ett axplock från de projekt och underhåll som vi kontinuerligt arbetar med för att hålla kommunen trevlig och tillgänglig:

- På Nyckelbergsvägen har en helt ny gång- och cykelväg anlagts.
- Hästhagens lekplats vid Nibblesbacke har helrenoverats. Den fick ett bondgårdstema och all lekturstening och markmaterial byttes ut.
- Karlsdals torg har också helrenoverats för att åter bli en plats att samlas på. Fontänen har försetts med RGB-strålkastare som går att programmera med olika färger på ljuset.
- Alla kommunens lekplatser har försetts med skyltar som bland annat ger information om

lekplatsens namn, adress och kontaktuppgifter för information och felanmälan.

- Vi har planterat ut cirka 9 000 sommarblommor i urnor, rabatter, amplar och bollträd. Årets tema var "historiska möten". Även 38 nya träd har planterats runt om i kommunen.
- Flera kvalitetsarbeten på ledningsnätet för vatten har gjorts under året, bland annat en stor rengöring av överföringsledningen till Kolsva. Dessutom har arbetet med Skogsledens förlängning påbörjats, ett blivande bostadsområde med 34 villatomter och 24 radhusbostäder. Vi har avverkat skog, schaktat för diken, och rensat block och vegetation för att kunna skapa en gata. Vi har också börjat lägga ledningar för vatten, avlopp och dagvatten med serviser till de framtida bostäderna.

Förändrad organisation beslutad

I och med kommunens organisationsöversyn beslutades om förändringar för både Tekniska kontoret och Miljökontoret. Tekniska kontoret kommer under 2019 bli en del av bolaget Västra Mälardalens Energi och Miljö AB. Miljökontoret kommer så snart det är möjligt under 2019 gå in i Västra Mälardalens Myndighetsförbund, VMMF, med undantag av miljöstrategisk funktion som överförs till samhällsbyggnadsförvaltningen. Placeringen kommer fortfarande vara i Köping. Så länge finns Miljökontoret kvar som förvaltning och arbetar under samhällsbyggnadsnämnden.

"Under våren lanserades en ny webbsida för projektet med att bygga vatten och avlopp till norra mälärstranden"

Naturaktiviteter

Familjedag i Norska Hagar var en av de naturaktiviteter som genomfördes vid det gamla soldattorpet.

Ny grönska
38 nya träd planterades
under året.

Fler invånare skapar utmaningar

Köpings kommun verkar inom en rad olika verksamhetsområden – från de som ibland kallas ”mjuka områden”, till exempel socialtjänst och barnomsorg till de ”hårda”, till exempel entreprenad, planläggning och VA. Trots denna bredd finns gemensamma frågor som kommer påverka vår verksamhet de närmaste åren.

Personalförsörjning

Vi står inför en stor utmaning när det gäller personalförsörjning. Flera av Köpings kommuns verksamheter har yrkesgrupper där det idag är svårt att rekrytera. Inom barn- och utbildningsförvaltningen lyfts bristen på lärare, vård och omsorgsförvaltningen lyfter rekryteringsfrågan utifrån utmaningar kring demografiska förändringar – vi kommer i framtiden få fler äldre och färre i arbetsför ålder, något som ställer krav på effektivare arbetssätt. Stadsarkitektkontoret har under året haft svårigheter att tillsätta vakanta tjänster och i takt med att Köping växer ökar också trycket på förvaltningen.

För att underlätta rekrytering av medarbetare har det under några år pågått ett arbete med att utveckla kommunens varumärke som arbetsgivare, detta för att tydligare kunna visa vad kommunen kan erbjuda sina anställda. Arbetet med varumärket kommer fortsätta och ett chefsutvecklingsprogram håller också på att utvecklas och planeras att gå igång under hösten 2019 eller början av 2020.

Ökat behov av välfärdsteknik

Nära kopplat till personalförsörjning ligger frågan om digitalisering, välfärdsteknik och AI, verktyg som kommer bli viktiga för att öka effektiviteten inom våra verksamheter och minska belastningen på anställda. Digitaliseringen skapar också möjligheter för god tillgänglighet för kommunens invånare. Inom bland annat vård- och omsorgsförvaltningen nämns välfärdsteknik som ett viktigt komplement för att klara de demografiska utmaningarna.

Helhetsperspektiv för att skapa mervärde

Under 2018 genomfördes en organisationsöversyn och den 1 januari 2019 fick kommunen en ny organisation. Helhetsperspektiv och samverkan lyftes där som två framgångsfaktorer. För att vi även i framtiden ska kunna erbjuda en god service kommer vi än mer behöva arbeta tillsammans, både förvaltningsövergripande och i samverkan med andra. På social- och arbetsmarknadsförvaltningen kommer vissa verksamheter att samlokaliseras med Arbetsförmedlingen. Förvaltningen kommer också samverka med regionen för att förstärka vårdkedjan för vuxna med beroendeproblematik. Samtidigt fortsätter arbetet med fördjupad samverkan i västra Mälardalen och under det kommande året beräknas samverkan inom flera av de områden som prioriterats kunna påbörjas.

Köping fortsätter att växa

Köping fortsätter att växa, något som även det skapar sina utmaningar. Stadsarkitektkontoret ser en ökad efterfrågan på mark för bostäder och verksamhetsytor har ökat. På barn- och utbildningsförvaltningen visar sig trenden genom ett ökat behov av lokaler för undervisning, både inom förskolan och grundskolan.

Byggnationen av ett nytt badhus och idrotts-hall pågår och beräknas vara klart sommaren 2020. Kultur- och fritidsförvaltningen arbetar med att planera för bemanning, drift och verksamhet. Samtidigt pågår projektet med att renovera Köpings hamn. Tillsammans med Sjöfartsverket, Västerås stad och Trafikverket bildar satsningen Mälarprojektet, ett av Sveriges genom tidernas största sjöfartsprojekt där målet är att skapa möjlighet för större fartygstransport för hamnarna i Västerås och Köping.

”På Barn- och utbildningsförvaltningen visar sig trenden genom ett ökat behov av lokaler för undervisning, både inom förskolan och grundskolan”

Året som gått – våra bolag

Här följer en kort presentation av de viktigaste händelserna i våra bolag och kommunalförbund som ingår i kommunkoncernen.

Köpings Bostads AB (KBAB)

I juli och september blev 61 lägenheter klara för inflyttning i Hake etapp 2. Sammanlagt finns nu 142 lägenheter i kvarteret Hake.

Under året har vi arbetat med att minska energianvändningen i våra fastigheter. Vid fastigheten Kvarngatan 3-5 har det genomförts isolering och byte av tak. Tilläggsisolering av fasad och fönsterbyten har skett vid Kristinelundsvägen 6. Nya fönster har installerats på fastigheter på Furuvägen, Odensvivägen samt Karlagatan. Undercentraler har energieffektiviserats och bytts till mer energieffektiva. Likaså har fläktar, frekvenspumpar samt tvättmaskiner bytts ut. Miljöarbetet har även fortsatt med miljöcertifiering, uppdatering av kemikaliesystemet samt minskning av koldioxidutsläppen från våra transporter.

KBAB-Service

Vid Munktorpskolan har uppvärmning med olja bytts ut till bergvärme samtidigt som energieffektiveringsåtgärder har genomförts. 16 stycken elrevisioner har utförts på kommunens fastigheter. Ny matning har installerats för elförsörjning till Nibbleskolans kök.

S:t Olovsskolan har fått kameraövervakning vilket lett till minskad skadegörelse. Under året har det varit mycket skadegörelse och inbrott, främst glaskross på skolorna.

Lokalvårdarna har fokuserat mer på skötsel av kommunens skolor, förskolor och förvaltningar där städningen fortsätter att utökas i lokaler med hög beläggning. Vi fortsätter göra kvalitetskontroller, dessutom anlitas externa konsulter som bedömer vårt arbete.

Köpings Kabel-TV

2018 har det varit fokus på fortsatt utbyggnad av fibernätet. Projektet med att ansluta hushåll i Himmeta-Bro till fibernätet har avslutats, och samtliga planerade anslutningar är nu genomförda.

Vi har under året överträffat de mål vi satt upp avseende antal genomförda anslutningar i såväl tätort som på landsbygd. I början av året genomförde vi en kundundersökning. Resultatet var otroligt glädjande och visar att vi står oss väldigt väl i jämförelse med kollegor i branschen. Undersökningen har även gett oss ett bra underlag för hur vi på bästa sätt kan jobba vidare för att i framtiden bli ännu bättre.

Västra Mälardalens Energi och Miljö AB (VME)

Transitledning mellan Köping och Arboga har fortsatt prestera som förväntat rent tekniskt. Den överförda energin är dock lägre än beräknat och även mot föregående år, på grund av bortfall i spillvärmen och ogynnsammare väder. Under året har både systemet och kunskapen för att köra ledningen utvecklats vidare.

Norsaverket i Köping har fått ett nytt automatiskt elreservagregat. Kraften har satts på prov i skarpt läge. På värmeverket i Arboga har flistraversen ersatts efter lång och trogen tjänst. Traversen och en av flispannorna har även fått nya styrsystem. Flispannan har genomgått motsvarande ombyggnation som den andra flispannan genomgick 2017 med lyckat resultat. En stor läcka utmanade den nya organisationen inom distribution för första gången. Samarbetet och åtgärderna visade sig fungera utmärkt.

Kungsörs Grus AB (KGAB)

En ny lastmaskin har köpts in för att säkra upp leveranssäkerheten. För att säkra upp leveranser till betongindustrin har en ”harpa” (sorteringsgaller) införskaffats. Försäljning av bergkrossprodukter från Hamre bergtäkt har under hösten 2018 varit bra, då en del större entreprenader i Arboga startat.

Mälärhamnar AB (MHAB)

För 2018 har omsättningen ökat med 12 % och utvecklingen för hamnens tio största kunder är fortfarande god. Investeringar på 18 Mkr har gjorts i en ny kran i Köping.

Samarbetet med våra ägare har under året fortsatt att utvecklas både avseende investeringsprojekten och synen på behovet av gemensamma satsningar. Satsningarna behövs för nya etableringar och ökade volymer från regionens näringsliv. Tillsammans med ägarna har också omtag gjorts kring behovet av en bättre struktur och framdrift i det nationella projektet med ny sluss och farled i Mälaren.

Västra Mälardalens Kommunalförbund (VMKF)

Det har tillkommit nya verksamheter inom VMKF vilket är positivt. Detta ställer samtidigt högre krav på hur kommunalförbundet är uppbyggt för att möta medlemskommunernas behov. Även kommungemensamma utvecklingsprojekt och systemförvaltning inom olika områden samordnas i högre grad hos VMKF. Förändringen inom lagstiftningen kopplat till GDPR har genererat en omfattande administration. Under året inleddes i räddningstjänstförbundet ett ledningssamarbete med Nerikes Brandkår. Detta har haft synnerligen god effekt på hanteringen av sommarens bränder.

Fakta om bolagen

	2017					2018				
	KBAB	VME	KGAB	MHAB	VMKF	KBAB	VME	KGAB	MHAB	VMKF
Årets resultat	10,7	7,1	4,8	0,8	3,6	16,4	0,1	5,5	12,5	-1,7
Omsättning	346,7	176,4	41,7	126,3	157,2	361,0	189,1	48,2	140,2	119,4
Soliditet	14,9	23,0	63	51,0	13,2	17,1	23,3	63,3	57	10,6
Antal årsarbetare	152	16	3	60	117	145	16	4	69	114

Vår verksamhet – jämfört med andra

I Köpings kommun ska jämförelser vara en metod för att hjälpa till att bedöma kvaliteten i verksamheten. En undersökning kommunen deltar i är kommunens kvalitet i korthet (KKiK). Där jämförs kommuner med varandra inom områdena barn och unga, stöd och omsorg samt samhälle och miljö. 2018 deltog 261 kommuner i undersökningen. 36 olika mått var aktuella i årets undersökning. För tre av måtten redovisas inga resultat för Köping. I vissa fall beror det på att det var för få ärenden och därigenom kan ge missvisande resultat. Vissa av måtten avser 2017, exempelvis kostnadsmått.

Här redovisas hur Köping ligger till jämfört med andra kommuner samt hur utvecklingen sett ut det senaste året. För att ge en snabb och enkel överblick presenteras Köpings resultat i tre jämförelsegrupper. Siffran visar på Köpings resultat för måttet.

Vissa av dessa mått används även i uppföljningen av våra verksamhetsmål.

 Köping tillhör den tredjedel som har placerat sig högst

 Köping tillhör de som ligger i mitten

 Köping tillhör den tredjedel som har placerat sig lägst

 Utvecklingen det senaste året är positiv

 Ingen eller svårbedömd utveckling

 Utvecklingen det senaste året är negativ

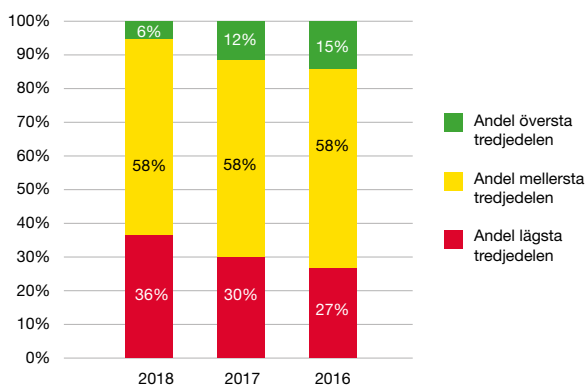
	Resultat	Jämfört med oss själva	Jämfört med andra
Barn och unga			
Andel barn som fått plats på förskolan på önskat placeringsdatum, januari–juni 2018 (%)	37		
Inskrivna barn per årsarbetare i förskolan, antal	5,1		
Kostnad för ett inskrivet barn i förskolan, (tkr per barn och år)	150		
Elever i åk 3 som klarat alla delprov i svenska och svenska som andraspråk, (%)	60		
Elever i åk 6 med lägst betyget E i matematik (%)	77		
Elever i åk. 9 som är behöriga till yrkesprogram (%)	84		
Elever i åk 9 som är nöjda med sin skola, andel positiva svar (%)	79		
Elever i åk 9 som känner sig trygga i skolan, andel positiva svar (%)	83		
Kostnad för en elev i grundskolan (tkr per elev och år)	101		
Andel av kommunens gymnasieelever som fullföljer gymnasiet inom 4 år, (%)	74		
Kostnad per elev i ett gymnasieprogram (tkr per elev och år)	140		
Stöd och omsorg			
Brukarbedömning inom IFO som angett att de fått en förbättrad situation, andel (%) 1)	68		
Ej återaktualiserade personer med försörjningsstöd ett år efter avslutad insats, andel (%)	77		
Väntetid i antal dagar från ansökan till beslut om försörjningsstöd, (medelvärde)	24		
Kostnad individ- och familjeomsorg, (kr/invånare)	4 588		
Väntetid i antal dagar från beslut till insats avseende boende enligt LSS 2)	-		
Vilket serviceutbud som erbjuds inom LSS grupp och serviceboende (Andel av maxpoäng)	72		
Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga 2)	-		
Kostnad funktionsnedsättning exklusive ersättning från Försäkringskassan kr/invånare	7 494		
Väntetid i antal dagar från ansökningsdatum till erbjudet inflyttningsdatum till särskilt boende 2)	-		
Antal personal som en hemtjänsttagare möter under 14 dagar, (medelvärde)	17		
Vilket serviceutbud som erbjuds inom särskilt boende äldreomsorg (Andel av maxpoäng)	56		
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	71		
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	89		
Kostnad äldreomsorg, tkr/invånare 80 år och äldre	238		

	Resultat	Jämfört med oss själva	Jämfört med andra
Samhälle och miljö			
Andel som får svar på e-post inom en dag, (%)	85	→	■
Andel som via telefon som får ett direkt svar på en enkel fråga, (%)	52	→	■
Gott bemötande vid kontakt med kommun, andel av maxpoäng (%)	74	↘	■
Valdeltagande i senaste kommunalvalet, (%)	82,8	↗	■
Öppethållande i antal timmar per vecka vid kommunens huvudbibliotek	51	→	■
Hur stor andel som avslutat kommunens arbetsmarknadsverksamhet och börjat arbeta eller studera, (%)	35	→	■
Andel nyanlända som lämnat etableringsuppdraget och börjat arbeta eller studera (%)	22	→	■
Företagens omdöme om kommunens service till företagen (Nöjd kundindex)	74	→	■
Andel hushållsavfall som samlats in för materialåtervinning (%)	44	→	■
Andel miljöbilar i kommunorganisationen (%)	47	↘	■
Andelen inköpta ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet (%)	31	→	■

1) Köping deltog ej i undersökningen 2018. Mättet avser undersökningen 2017 och 2016.

2) Inga resultat redovisas för Köping. Detta kan bero på att antal ärenden är för få och uppfyller inte mätkriterierna.

Jämförelse av Köpings resultat i grupper

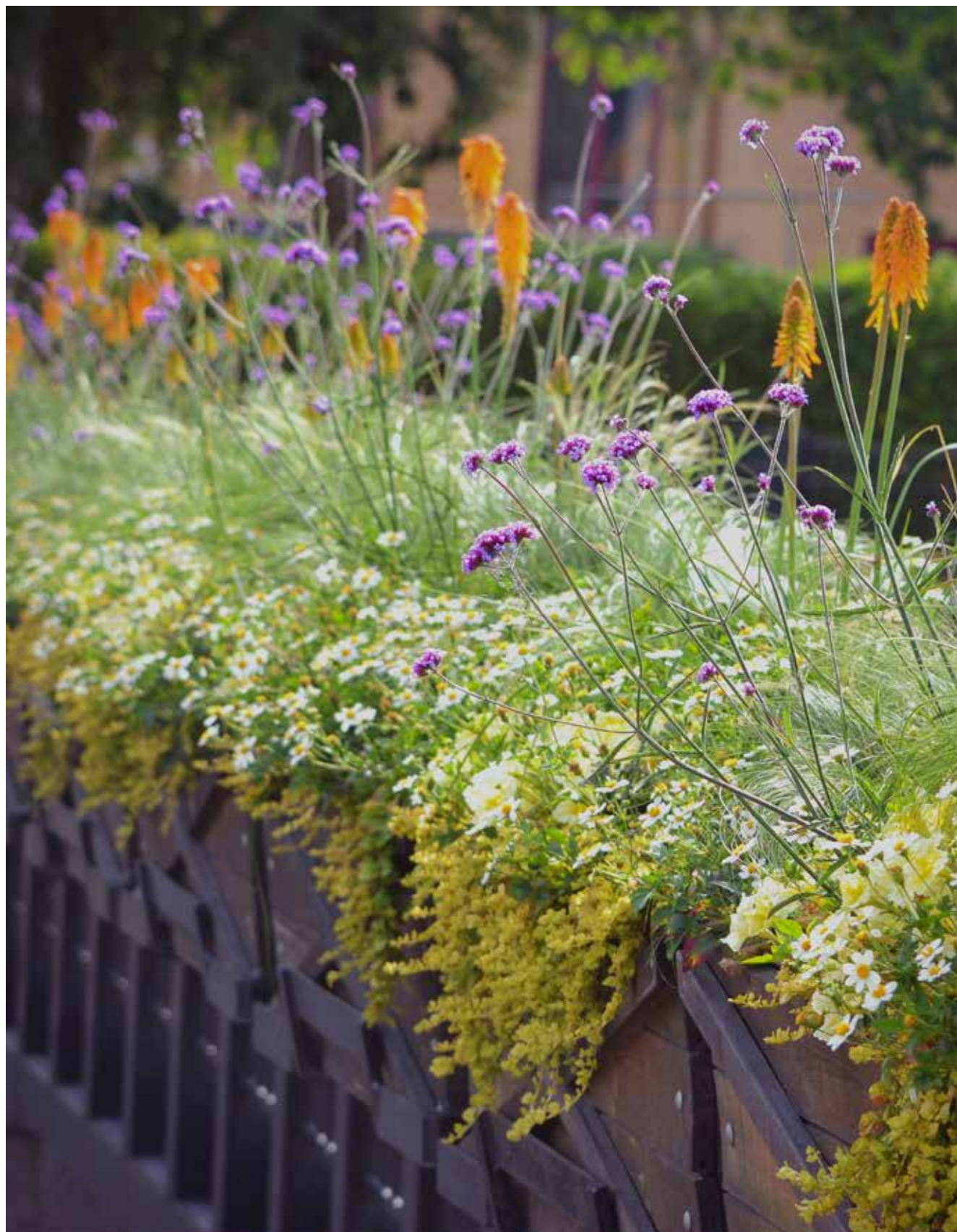
Figuren visar på hur Köpings resultat fördelar sig i de olika grupperna. Det finns en viss trend i att andelen där Köping tillhör den översta tredjedelen blir lägre, och att andelen där vi tillhör den lägsta tredjedelen ökar. I jämförelse med oss själva har resultatet förbättrats på fem av måtten. Där resultatet är oförändrat eller försämrats är lika, 14 stycken. I många fall är förändringarna små.

Förvaltningsberättelse

God ekonomisk hushållning - måluppföljning.....	25
Redovisning av kommunfullmäktiges uppdrag.....	34
Omvärldsanalys	36
Personalöversikt	38
Driftredovisning med kommentarer	40
Investeringsredovisning	43
Ekonomisk och finansiell analys	46
Övrigt.....	53
Sammanställd redovisning	54

Uppskattade sommarblommor

Temat för sommarblommorna 2018 var
historiska möten.

God ekonomisk hushållning – Måluppföljning

Köpings kommun har nio stycken kommungemensamma mål som utgår ifrån en gemensam målbild. Till varje mål har kommunfullmäktige formulerat en text där det framgår vad de vill att kommunen ska uppnå och i vilken inriktning kommunens verksamheter ska arbeta. Till varje mål finns indikatorer som visar hur väl målet är uppnått. Vid värderingen av måluppfyllelsen görs en sammanvägd bedömning av målets indikatorer. Vid bedömning om kommunen uppnått god ekonomisk hushållning görs först en bedömning om det finansiella målet är uppnått, som i sin tur ställs mot en samlad bedömning av de kommungemensamma verksamhetsmålen.

Kommunallagen anger att kommunerna ska bedriva sin verksamhet så att god ekonomisk hushållning uppnås. Lagen säger också att det ska finnas mål uppsatta både ur ett finansiellt perspektiv och ur ett verksamhetsperspektiv. God ekonomisk hushållning råder när de verksamhetsinriktade målen visar på god måluppfyllelse samtidigt som de finansiella målen är uppfyllda. Sammantaget skapar dessa mål förutsätt-

ningar för en god utveckling i Köpings Kommun.

God ekonomisk hushållning i Köpings kommun ska utgå från de kommungemensamma målen som antagits av kommunfullmäktige. Målen ska utifrån det finansiella perspektivet som grund ange önskad inriktning, omfattning och kvalitet i verksamheten. Det finansiella perspektivet ska utgå ifrån långsiktighet samt förmåga att möta konjunkturförändringar och ändrade förutsättningar på kort och medellång sikt.

Sammanfattande bedömning

Det finansiella målet har uppnåtts vilket är en förutsättning för att uppnå god ekonomisk hushållning. Av de nio verksamhetsmålen har fem mål uppnåtts delvis och fyra målen har inte uppnåtts. I jämförelse med föregående år har måluppfyllelse för verksamhetsmålen sammantaget försämrats. Den sammantagna bedömningen blir att kommunen delvis uppnått god ekonomisk hushållning, detta tack vare det goda resultatet för det finansiella målet.

Kommungemensamma mål

Övergripande finansiellt mål

Kommungemensamma verksamhetsmål

En kommun med hög kvalitet

En kommun med inflytande och bra information

Trygghet i livets alla skeenden

Aktiv fritid och bred kultur för alla

Miljöarbete med omsorg om gemensamma resurser, natur och klimat

Attraktivt boende

Arbete och näringsliv

Alla barn och ungdomar ska ha goda uppväxtvillkor

Vi ska ge barn och ungdomar kunskaper för livet

Sammanfattning av måluppfyllelse 2018

Målet är uppnått

Målet är delvis uppnått

Målet är delvis uppnått

Målet är inte uppnått

Målet är inte uppnått

Målet är delvis uppnått

Målet är inte uppnått

Målet är delvis uppnått

Målet är delvis uppnått

Målet är inte uppnått

Övergripande finansiellt mål

Kommunens övergripande finansiella mål är att ha en ekonomi i balans. För att ha beredskap att möta konjunkturförändringar och ändrade förutsättningar, ska kommunens

ekonomiska resultat årligen motsvara minst 0,5 procent av totala skatteintäkter och statsbidrag.

Indikatorer	2016	2017	2018
Kommunens ekonomiska resultat i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag.	0,6%	1,1%	4,8%

Måluppfyllelse

Målet är uppnått

Indikatorn för årets resultat i förhållande till skatteintäkter och utjämning uppgår till 4,8 procent och visar på att målsättningen uppnåtts. Under den senaste femårsperioden har

måttet i genomsnitt varit 2,0 procent. Under avsnittet finansiell analys uppmärksammas kommunens resultat de senaste åren samt även en framåtblick.

Mål – En kommun med hög kvalitet

Kommunfullmäktiges måltext

Kommunens verksamhet ska vara effektiv och ha en hög kvalitet med medborgarfokus, tillgänglighet och god service. Ett bra bemötande från alla medarbetare är avgörande för hur

vår service och våra tjänster uppfattas av dem vi är till för. Äldre och personer med funktionsnedsättning ska känna att de får ett gott bemötande av engagerad personal

Indikatorer	2016	2017	2018
Att andelen medborgare som är nöjda med kommunens verksamhet och åtagande ökar	57	55	54
Att andelen medborgare som är nöjda med bemötande och tillgänglighet ska öka	58	55	58

Måluppfyllelse

Målet är delvis uppnått

Resultat

Målet följs upp genom SCB:s medborgarenkät som görs varje år. Andelen medborgare som är nöjda med kommunens verksamhet och åtagande ligger kvar på liknande nivåer som de föregående åren. Samma tendens för området bemötande och tillgänglighet utifrån de senaste årens resultat.

Händelser

Kommunen har under hösten 2018 påbörjat utbildningen Förenkla helt enkelt via SKL och i samverkan med Arboga och Kungsörs kommuner. Denna utbildning syftar till att förstärka vikten av att kommunen har ett gott bemötande i sina kontakter med medborgare, företag och föreningar.

Beslut på en ny organisationsstruktur beslutades under året efter en större organisationsöversyn. I denna beaktades särskilt perspektivet att fortsatt kunna erbjuda en god kvalitet på kommunens verksamheter till medborgarna.

Övriga bedömningar och värderingar

Begreppet tillgänglighet innehåller i allt större grad digital tillgänglighet. Medborgare efterfrågar mera E-tjänster från kommunen och genomförda dialoger med kommunens medborgare blir allt mer digitala och får större genomslag. Hur kommunen är tillgänglig på internet tenderar att bli allt viktigare för hur kommunen upplevs som tillgänglig av kommunens medborgare.

Det är sannolikt viktigt att kommunen behöver fokusera på att utveckla sig inom IT och digitalisering för att öka måluppfyllelsen för kommande resultat.

Mål – En kommun med inflytande och bra information

Kommunfullmäktiges måltext

Kommuninvånarna ska känna att de är informerade, delaktiga och har inflytande. Invånarens och brukares synpunkter

är viktiga för att förbättra verksamheten. Vi ska verka för att fler invånare tar del i kommunens demokratiska utveckling.

Indikatorer	2016	2017	2018
Att andelen medborgare som är nöjda med insyn och inflytande i kommunens beslut och verksamheter ökar	42	41	39
Att invånarnas deltagande i kommunvalet ökar	80,9	-	83,0

Måluppfyllelse

Målet är delvis uppnått

Resultat

Målet följs upp genom SCB:s medborgarenkät som görs varje år samt på antalet deltagare i kommunvalet. Andelen medborgare som i SCB:s enkät svarar att de är nöjda med insyn och inflytande i kommunen fortsätter minska. Däremot har valdeltagandet gått upp med 2,1 procent sedan förra valet.

Händelser

Samordning kring kommunikation

Kommunikationsenheten har under året arbetat med samordning av kommunens kommunikatörer. Kommunikatör finns nu även med i vård- och omsorgsförvaltningens ledningsgrupp och ett närmare samarbete har upparbetats med vård-

och omsorgsförvaltningens chefer. Under hösten har Kultur och fritidsförvaltningen påbörjat en serie utbildningar för förvaltningens chefer i ämnet kommunikation med målet att skapa kommunikativa ledare.

Vi fortsätter utveckla vår webb

Under året har en sida skapats på webben där ärendegången för medborgarförslag och motioner visas. Redovisning och uppdatering av information om ledig mark för etableringar och tillgängliga småhustomter sker löpande på kommunens hemsida.

På Barn- och utbildningsförvaltningen finns webbredaktörer på alla skolor för att de snabbt ska kunna uppdatera skolornas webbplatser. Förvaltningen använder Facebook allt mer och arbetar aktivt med att tillgodose press och media med pressrealer.

Våra invånares synpunkter är viktiga

Flera förvaltningar har under året arrangerat dialoger eller informationsträffar. Under våren arrangerade Stadsarkitektkontoret ett ”öppet hus” där det gavs möjlighet till att prata bygglov, energifrågor, planering och lediga tomter. Även Miljökontoret bjöd under våren in till en dialogträff för anmälningsskyldiga hygieniska verksamheter, som tatuering, fotvårdare, kosmetisk behandling och liknande verksamheter. Inom ramen för naturvård har två träffar genomförts med lokala naturföreningar. Kultur- och fritidsförvaltningen har genomfört dialoger med deltagare i barn- och ungdomsheten verksamheter, föreningslivet samt med invånare kring Kristinelunds sportfält. Tekniska kontoret arbetar aktivt med att hantera felanmälningar på ett korrekt sätt för snabbast möjliga åtgärd.

Information till alla

Miljökontoret har arbetat fram information på flera språk om tillsyn för nya verksamhetsutövare som erbjuder livsmedel, kosmetiska produkter och kemikalier. Kultur och

fritidsförvaltningen arbetar aktivt med kommunikationsplaner för större projekt. För att öka brukarinflytandet inom funktionshinderområdet har fyra medarbetare på Vård- och omsorgsförvaltningen utbildats till handledare inom den strukturerade metoden Delaktighetsmodellen. Modellen bygger på dialogsamtal som förs i mindre grupper. Kolsva kommunalnämnd har haft delar av sina nämndmöten öppna för allmänheten. De synpunkter som inkommit har till stor del åtgärdats eller tillgodosetts.

Övriga bedömningar och värderingar

Arbetet med att förbättra våra kommunikationsinsatser och möjligheten för våra invånare att känna sig delaktiga fortsätter. Aktiviteten är hög i de forum där vi har daglig kontakt med invånare, till exempel Facebook och e-post. Vi kan också se att valdeltagandet gick upp. Samtidigt sjunker andelen som i SCB:s enkät uppger sig vara nöjda med insyn och inflytande i kommunen. En analys av varför man inte är nöjd behöver göras.

Mål – Trygghet i livets alla skeenden

Kommunfullmäktiges måltext

Den upplevda tryggheten är viktig för alla människor. Det förebyggande arbetet, fysisk planering samverkan mellan myndigheter, organisationer och enskilda stimulerar till att

var och en tar ansvar för den gemensamma tryggheten. Äldre och personer med funktionsnedsättning ska känna sig trygga i sitt boende och i sin omgivning och ha tillgång till den vård de behöver. Människor i behov av stöd och bistånd ska få sina behov tillgodosedda.

Indikatorer	2016	2017	2018
Att medborgarnas upplevda trygghet ökar	45%	47%	40%
Andel som uppger att det känns tryggt att bo hemma med stöd av hemtjänsten ökar.	87%	88%	81%
Andel som uppger att det känns mycket tryggt att bo i särskilt boende ökar	90%	89%	86%

Måluppfyllelse

Målet är inte uppnått

Resultat

Måluppfyllnaden för trygghet i livets alla skeenden mäts årligen genom medborgarundersökningar och brukarenkäter som genomförs av SCB och Socialstyrelsen. SCB:s undersökning för 2018 visar på en nedgång av den upplevda tryggheten.

Brukarenkäterna för boende med stöd av hemtjänst och i särskilt boende visar också på en nedgång 2018.

Händelser

Brottsförebyggande rådet

Brottsförebyggande rådets övergripande syfte är att verka för en trygg och trivsamt kommun. Samverkan mellan kommun, polis och näringsidkare skapar en gemensam lägesbild som efter analyser utmynnar i olika förebyggande insatser mot otrygghet, drogmissbruk och kriminalitet. Under 2018 har Nygårdsprojektet fortgått genom bland annat vandringar där representanter för olika intressegrupper deltagit. En medborgardialog genomfördes i maj med temat ”Tryggheten i kommunen”. I samma samverkansanda har också medborgarlöfte undertecknats av Köpings kommun och polisen för att säkra kvaliteten i det gemensamma brottsförebyggande arbetet.

Fysisk miljö

Den fysiska miljön har betydelse för tryggheten hos medborgarna och en rad konkreta insatser har genomförts under 2018.

Som exempel kan nämnas att arbetet med att sänka hastighetsbegränsningar i bostadsområden har fortsatt som tidigare och att livräddningsutrustning har uppdaterats och utökats där den behövs som mest vid kommunens vattendrag. Den årliga skräpplockardagen inom ramen för ”Håll Sverige Rent” har genomförts för att höja medvetenheten om vår närmiljö. Trygghetsperspektivet finns dessutom ständigt närvarande vid framtagande av detaljplaner och även vid bedömning av bygglovsansökningar.

Elevsäkerhet

Arbetet med elevers och personals säkerhet och trygghet sker kontinuerligt. Likabehandling samt förebyggande av trakasserier och kränkande behandling är prioriterat redan från barnens unga år i Köpings skol- och förskolemiljö. Elevhälsan prioriteras och har insatser inom detta område har kunnat förstärkas under året genom stadsbidrag. Ett arbetssätt att lyfta är det aktiva mentorskap som finns i Köping för att främja hög elevnärvård.

Vård och omsorg

Under året har 533 medarbetare deltagit i demensutbildningen Demens ABC. Köping placerade sig därmed på första plats på kommunlistan i Sverige avseende antalet genomförda utbildningar i Demens ABC.

Även anhöriga till brukare med demenssjukdom har erbjudits utbildning vid två tillfällen under året vilket varit mycket

uppskattat.

För att förtydliga innehållet i kontaktmannarollen och underlätta för personalen har rutinen för kontaktmannaskapet reviderats under året.

Bedömningar och värderingar i övrigt

Jämfört med övriga kommuner i Västmanlands län så ligger Köping på sjunde plats av tio när det gäller antalet anmälda brott per 100 000 invånare. Brottligheten kan därför med vissa skäl sägas vara förhållandevis låg. Ett nära samarbete

mellan kommunen och polisen är en grundförutsättning för ett väl fungerande brottsförebyggande arbete och under 2018 fortsatte arbetet för att fördjupa den samverkan. Det finns ett behov att nyttja resurser på ett så effektivt sätt som möjligt, därför ligger tyngdpunkten i Köping på ett kunskapsbaserat trygghetsarbete. Samhället består av en mängd både offentliga som privata aktörer och ett aktivt samarbete mellan dessa för att få en så heltäckande lägesbild som möjligt är av största vikt för effektiva insatser för kommuninvånarnas trygghet.

Mål – Aktiv fritid och bred kultur till alla

Kommunfullmäktiges måltext

Möjligheter till en aktiv fritid och att ta del av olika sorters kulturupplevelser berikar livet liksom närhet till natur- och

rekreationsområden. Vi ska stödja föreningslivets olika aktiviteter och våra anläggningar ska vara funktionella, tillgängliga och väl anpassade.

Indikatorer	2016	2017	2018
Att medborgarnas nöjdhet med kultur och fritidsmöjligheterna ökar	58	59	56

Måluppfyllelse   Målet är inte uppnått

Resultat

Utvärderingen av målet utgår från SCB:s medborgarundersökning. Då medborgarnas nöjdhet med kultur och fritidsmöjligheter inte har ökat är målet inte uppfyllt.

Händelser

Lyckat samverkansprojekt kring anläggning av mountainbikespår

I samarbete med tekniska kontoret och Köpings Cykelklubb har tre mountainbikespår anlagts i skogarna Johannisdal, Karlberg och Skoftesta. De tre spåren, som är av olika svårighetsgrad, har snabbt blivit populära och har bidragit till att cykelklubbens verksamhet har vuxit.

Projektet har fallit väl ut och dels mynnat ut i ett samverkansavtal där delar av fortsatta driften av spåren ligger på föreningen. Ytterligare ett framtidsspår är att region Västmanland vill arbeta vidare med projektet som ett gott exempel och även för att skapa ett mountainbikepaket med målet att öka cykelturismen i kommunen.

Grönplan för Köpings tätort ska skapa gröna offentliga miljöer

Miljökontoret har tillsammans med upphandlad extern part påbörjat arbetet med att ta fram en Grönplan för Köpings tätort. Grönplanen lägger grunden för hur kommunens gröna offentliga miljöer, parker, natur, platser och gatumiljöer ska utvecklas i framtiden.

Projekt med satsning på simkunnighet

Under året har stora satsningar gjorts på ökning av simkunnighet för olika grupper, dels genom statsbidraget som möjliggjort att Kultur- och Fritidsförvaltningen i samarbete med skolorna kunnat erbjuda och genomföra gratis simskola för alla kommunens förskoleklasser. Även genom projektet som i samverkan med Svenska livräddningssällskapet har utbildad nyanlända till simlärare. Köpings kommun bidrog med flest deltagare till utbildningen där fyra personer som tidigare kommit till Köping som ensamkommande flyktingbarn utbildats och nu kan hålla simundervisning på sina egna hemspråk. Totalt har 510 barn och vuxna genomfört simundervisning under 2018 i Kultur- och Fritidsförvaltningens regi.

Fritidsbanken ger ökade möjligheter till en aktiv fritid

Fritidsbanken öppnade upp under året, denna verksamhet möjliggör att fler kan testa på idrotter och fritidsaktiviteter. Alla får låna och allt är gratis och förhoppningen är att det väcker både nyfikenhet och intresse att skapa goda vanor.

Utökad stöd för gratis lovaktiviteter

Årets statliga anslag för lovaktiviteter har möjliggjort en större satsning och bredd i utbudet av aktiviteter som presenteras i samarbete med kommunens föreningsliv. Det utökade stödet har riktats in på gratis aktiviteter även på sportlov och kulturlov.

Under sommarlovet deltog kommunens barn- och ungdomar mellan 6-16 år 4 961 antal tillfällen på gratis sommarlovsaktiviteter.

Kulturevenemang och mötesplatser för gammal och ung

Köpings kommun tillhör finskt förvaltningsområde och har inom ramen för det arbetet genomfört ett flertal tvåspråkiga kulturevenemang under året både för barn och unga men även för den äldre generationen. Vid kommunens olika arrangemang och firanden har Tekniska kontoret deltagit med utsmyckning av staden.

Kulturnatten genomfördes första lördagen i september i ett samarbete med kommunens föreningsliv, studieförbund och näringsliv. På många olika platser runt om i staden genomfördes en kväll fylld av musik, dans, mat, workshops och möten.

Biblioteket har på senare år blivit en naturlig mötesplats där människor från olika kulturer och olika åldrar möts. Under året har vi satsat på biblioteket som mötesplats och gjort ombyggnationer och flertalet förbättringar för besökaren. Språkcaféer, bokcirklar, sagostunder, program och utställningar har anordnats för besökaren både i Kolsva och i Köping.

Övriga bedömningar och värderingar

Fem av sju förvaltningar har ansett att målet är uppnått då man genomfört de aktiviteter man planerat för under året medan två förvaltningar anger att målet endast är delvis uppfyllt. Dock visar den indikator som finns angiven en minskning från tidigare år, vilket innebär att målet inte är uppfyllt.

Mål – Miljöarbete med omsorg om gemensamma resurser, natur och klimat

Kommunfullmäktiges måltext

För ett bra liv behöver vi en natur med frisk luft och rent vatten. Vi ska värna miljön och hushålla med energi- och

naturresurser i vår verksamhet. Vi ska skydda och vårda naturen och med förebyggande arbete minska föroreningar och klimatpåverkan. Vi ska samarbeta med de som bor och verkar i kommunen för en bättre miljö.

Indikatorer	2016	2017	2018
Att energiförbrukningen per m ² i kommunens lokaler minskar	207	205	198
Att kommunen har en placering bland de 25% bästa i Aktuell Hållbarhets kommunmätning	30	81	85
Att cykelåkandet ökar i kommunen	-	264 779	249 746

Måluppfyllelse

Målet är delvis uppnått

Resultat

Målet mäts med tre indikatorer varav en uppnått. Energiförbrukningen i kommunens lokaler fortsätter att minska. Kommunens placering i Aktuell Hållbarhets kommunmätning sjunker för andra året i rad och ligger på 85:e plats av landets 290 kommuner. För att ligga bland de 25 procent bästa behöver vår placering ligga runt plats 72 i mätningen. Antalet cyklisterna som vi följer vid tre mätpunkter har minskat jämfört med föregående år.

Händelser

Effektivare energianvändning

Arbetet med att nå indikatorn om minskad energiförbrukning i kommunens lokaler med 20 procent fram till 2020 fortsätter i positiv riktning. Jämfört med basåret 2009 har förbrukningen minskat med 17 procent, vilket i huvudsak är ett resultat av de sex riktade energieffektiviseringsprojekt som genomförts i kommunens fastigheter. Under året genomfördes åtgärder vid Munktorps skola, där olja har ersatts med värmepumpar vilket minskar energiåtgång och miljöpåverkan från fossila bränslen. Vid sidan om de riktade energiprojekten genomförs löpande energieffektiviseringar ute i verksamheterna.

Solenergi

Kommunens inriktning är att i samband med om- och nybyggnation undersöka möjligheten att installera solceller. I hamnen har man till exempel visat på möjligheten till att anlägga solceller på byggnader och magasin. Nya magasin 19 har i projekteringen anpassats till och förberetts för en solcellsinstallation. Kommunen har även upplåtit mark för anläggning av en solcellspark. Dock har intressenten beslutat att inte genomföra projektet. Energi- och klimatrådgivaren genomförde workshops för företag som var intresserade av solenergi.

Bort med gamla synder

Inom ramen för förorenade områden har miljökontoret sökt bidrag för kompletterande utredningar och riskbedömning för Köpings hytta och kopparhytta. Miljökontoret har också upphandlat konsult att genomföra en ansvarsutredning för Kolsva industriområde samt varit delaktiga i föroreningsarbetet som genomförts i KMV-lokalerna samt vid undersökningar på fastigheten Grönsiskan. Arbetet kring nedlagda deponier har prioriterats och konsult har anlåtits som myndighetsstöd.

Ökad kunskap på miljöområdet

Flera förvaltningar arbetar med aktiviteter för att höja

kunskapsnivån inom miljöområdet, både inom verksamheterna och mot företag och medborgare. Till exempel har Kompetenscenter infört miljöperspektivet i undervisning till alla elever och kommunens energirådgivning bidrar till att energieffektiva åtgärder kommer till stånd hos privatpersoner och hos företag.

Inom Kultur & Fritid har man dels arbetat med att få de som besöker deras verksamheter att bli medvetna om sin miljöpåverkan i samband med besöket men man har även genomfört aktiviteter som skolvisningar med temat samverkan med natur- och kulturmiljöer, genomfört miljövecka på ungdomsgården Kuggen samt hygienvecka på Karlbergsbadet. Kultur & Fritid har också arrangerat utställningar med teman som "Earth Hour" och "Matens påverkan på klimatet". Även personalen inom kultur- och fritidsförvaltningen har ökat sina miljökunskaper då städkemikalier och städmetoder setts över. Skadliga kemikalier har rensats bort för att undvika onödigt användning.

Miljövänligare tjänsteresor

Under året har flertalet äldre fordon sålts till förmån för nyare miljövänligare alternativ och bilpoolen utökats med en minibuss för att göra det möjligt att samåka vid resor med större sällskap.

För personal inom Vård & Omsorg har en utbildning i sparsam körning, SmartFart genomförts. Syftet med utbildningen var att lära sig hur man kör på ett smart sätt för att spara drivmedel och därmed minska påverkan på miljön och minskat slitage på bilen. SmartFart lägger även fram vikten av att hålla hastighetsbegränsningen och anpassa hastigheten efter väglag, sikt och andra omständigheter.

Fler turister vill ha naturupplevelser

Intresset för natur- och friluftsturism i form av cykling och vandring ökar. Därför har turistbyrån startat upp kommunens deltagande i appen Naturkartan för att få ytterligare ett sätt att informera om närliggande natur- och friluftsturismområden. Tillsammans med Sweden By Bike utvecklas cykelturismen i regionen och kommunens nyinvidga mountainbikespår ger upphov till intresse och dialog kring ytterligare besöksinsatser.

Klimatsmart vardag

Kommunens måltidsenhet tillagar och serverar mat till barn, elever och äldre och man strävar efter att öka användningen av säsonganpassade, ekologiska och hållbara livsmedel. Målet att 30 procent av livsmedelsinköpen ska bestå av ekologiska livsmedel uppnåddes under 2018. Det finns även mål om att minska matsvinnet med minst 10 procent jämfört med 2014 års resultat, ett mål som man inte nådde under året.

Svinnet minskade 8 procent.

I samarbete med energi- och klimatrådgivningen genomförde miljökontoret aktiviteter på Hökartorget i samband med Earth Hour. Under Earth Hour-timmen släcktes rådhuset och gatubelysningen runt Stora torget ned. Inom förskola och skola arbetar pedagogerna med att öka kunskapsspridningen om miljö och hållbar utveckling. Dessvärre uteblev årets klimatvecka på grund av vakans på förvaltningens miljösamordnaruppdrag.

Den årliga europeiska trafikantveckan genomfördes i samarbete med Centrumföreningen och NTF under ”tjejkvällen” i slutet av oktober. Bland annat genomfördes prisutdelning i cykelutmaningen som hade pågått under sommaren. Andra inslag under tjejkvällen var tipsfrågor, utställning av elcyklar och cykelhjälm.

Invasiva arter

Miljökontorets ekolog har vid inventeringen av sjögull i Mälaren hittat en ny koloni i Köpings kommun. Mälarens Vattenvårdsförbund har ansökt om bidrag för bekämpningsåtgärder i Mälaren.

Övriga bedömningar och värderingar

Utifrån målets tre indikatorer ser vi att arbetet med energifrågorna stadigt leder till minskad energiförbrukning. Arbetet har under många år drivits systematiskt med

uppföljning och utvärdering. Utifrån detta har nya insatser gjorts. Klimatplanen bedöms ha utgjort en viktig styrning för det uppnådda resultatet. Klimatplanen har gått ut och nya mål och åtgärder som är anpassade till klimatfrågans nuvarande kunskap m m behöver beslutas. Bedömningen är att avsaknaden av motsvarande styrdokument inom ett bredare miljöområde, kopplat till de nationella miljökvalitetsmålen för miljömässigt hållbar utveckling, bidrar till att kommunens placering på Aktuell Hållbarhets miljöranking sjunkit. Att stadigt ha en placering bland de 25 procent bästa kräver ett innehållsrikt, tydligt och strukturerat arbete med ständiga miljöförbättringar.

Köpings kommun har genom miljöledningssystemet och den certifiering som uppnåtts ett bra verktyg för det samlade miljöarbetet. Det är viktigt att kommunens miljöarbete vidareutvecklas för att vi som kommun ska uppfattas som en kommun med ett långsiktigt engagemang och ansvarstagande för lokala och globala miljöfrågor och för att värna miljöcertifieringen. Miljöarbetet utgör en viktig grund för hur attraktiv kommunen uppfattas som arbetsgivare, bostadsort och en kommun att bedriva verksamhet i.

Indikatorn för ökat cyklande visar negativ utveckling från föregående år. Förklaringen kan i delar bero på förhållandena i väder och vind i kombination med att kommunen inte arbetar tillräckligt målinriktat med cykelfrämjande insatser.

Mål – Attraktivt boende

Kommunfullmäktiges måltext

Attraktiva boendemiljöer ska finnas med närhet till service och rekreation. Ett bra boende med närhet till det mesta man

behöver för ett gott liv förenklar vardagen. Köping ska vara en kommun som lockar människor att vilja flytta in och bo kvar.

Indikatorer	2016	2017	2018
Att antalet byggklara tomter ska uppfylla behovet, och minst öka med 20 stycken per år fördelat på olika områden i olika miljöer	10	3	-
Att antalet medborgare som är nöjda med boende och boendemiljön ökar	51	50	49

Måluppfyllelse Målet är inte uppnått

Resultat

Attraktivt boende är en funktion av många faktorer. För att uppfatta sin boendemiljö som attraktiv behöver man naturligtvis vara nöjd med själva bostaden, men också med läget, tillgängligheten, service, närmiljön och omgivningarna.

De indikatorer som finns för att utvärdera måluppfyllelsen tar därför fasta på tillgången till bostäder och tomter för byggnation, samt människors upplevelser av sitt boende och boendemiljön.

Enligt den ena indikatorn ska andelen byggklara tomter öka med minst 20 stycken per år, dvs. det ska finnas en detaljplan, tomterna vara avstyckade och gata och ledningar vara utbyggda. Det arbete med planering, projektering och byggnation som har skett under 2018 har resulterat i att 34 småhustomter kan erbjudas till tomtkön i januari 2019.

Den andra indikatorn hämtar resultat från SCB:s medborgarundersökning och visar att medborgarnas nöjdhet med boende och boendemiljö i Köping sjunkit något. 2018 var 49 procent nöjda med sitt boende och boendemiljön, jämfört med 50 procent 2017.

Relaterat till indikatorerna för målet ”Attraktivt boende” är målet inte uppnått.

Händelser *Planläggning och exploatering*

Tekniska kontoret har under året projekterat och påbörjat

byggnation av gator samt vatten- och avloppsledningar på Skogsledens förlängning. Denna byggnation möjliggör att 34 småhustomter kan erbjudas till tomtkön under 2019 samt att cirka 24 radhus kan byggas i området.

Stadsarkitektkontoret har under året arbetat med flera planer för bostäder. Detaljplan för del av Skogsledens förlängning och detaljplan för Bergtorpet i Kolsva har vunnit laga kraft och ger tillsammans 28 bostäder, och aktivt arbete har pågått med detaljplanerna Västra Sömsta, Grönsiskan och Lingonet som tillsammans kan ge byggrätt för 120 nya bostäder under 2019.

För att förbereda för kommande planläggning har Marknheten låtit göra ett par geoteknik- och dagvattenutredningar. Tre strategiska markköp har gjorts för att säkerställa marktillgången för framtida exploateringar.

Stärkta kvalitéer i den allmänna utemiljön

Under året har sträckor i gång- och cykelnätet förbättrats och fritidsanläggningar, parker/lekplatser har renoverats. Exempelvis utfördes en upprustning av Karlsdals torg och av Hästhagens lekplats på Nibblesbacke-området. Arbetet med en grönplan har inletts.

Åtgärder för ökad attraktivitet i Kolsva

Planering av ny förskola. Fastighetssamordnare inleder utredning av ombyggnation/tillbyggnation på Ekliden för en

samlad äldreomsorg.

Övriga bedömningar och värderingar

Det är fortsatt bostadsbrist i kommunen i och med att efterfrågan på vissa bostadstyper är större än tillgången. Enligt mål och riktlinjer för bostadsförsörjningen som antogs 2017 behövs det i kommunen tas fram minst 20 byggklara småhus-tomter per år och byggas cirka 60 nya lägenheter i flerfamiljshus. Under 2018 har ett intensivt arbete med planlägg-

ning, projektering och byggnation skett för att komma ikapp, men det behövs under flera år ett stort arbete med tidiga utredningar, planläggning och exploatering så att kommunen bygger upp en reserv av planlagd och projekterad mark för att kunna möta framtida ökningarna i efterfrågan bostäder på ett bra sätt. Den höga efterfrågan på våra tjänster ställer även stora krav på organisationen och kräver mer resurser än vad som idag är tillgängligt. Detta skapar svårigheter att uppnå det resultat som är önskvärt.

Mål – Arbete och näringsliv

Kommunfullmäktiges måltext

Kommunen ska förenkla, stödja, och stimulera förutsättningarna för företagande. Kommunen ska erbjuda förstklassig företagservice och smidig myndighetsutövning. Mark ska alltid finnas planlagd och tillgänglig för företagsetablering

och beredskapen ska vara hög. Vi ska marknadsföra kommunen för fler företag, besökare och boende. Samverkan mellan kommun och arbetsliv är viktig för att tillgodose behovet av utbildad personal.

Indikatorer	2016	2017	2018
Att kommunen har en placering bland de 25% bästa i mätningen av nöjd kundindex för företagservice via SKL	Plats 98	Plats 98	Plats 53
Att det alltid finns minst 50 000 m ² detaljplanerad mark att erbjuda för olika verksamheter	Betyg 68	Betyg 68	Betyg 74
Att antal UF-företag ökar	60 000	60 000	60 000
	20	8	16

Måluppfyllelse

Målet är delvis uppnått

Resultat

En placering bland de 25 procent bästa kommunerna innebar en placering bland de 40 bästa av 157 deltagande kommuner. Om Köping fått betygsindexet 75 hade målet uppnåtts.

Händelser

Västra Mälardalens i Samverkan, ViS

Fokus för föreningen har under året varit kring den utökade samverkan mellan kommunerna och näringslivet i Västra Mälardalen.

Mälardalen Industrial Technology Center, MITC

Arbetet i MITC har under året fortsatt med kontakter mellan företagen Volvo, GKN, LEAX och Mälardalens Högskola. Arbetet sker löpande och utifrån företagets behov. Köpings kommun representeras i MITC:s styrelse av näringslivschefen.

Företagsklimat

Under slutet av året påbörjades ett arbete med att genomföra SKL:s utbildning Förenkla helt enkelt för samtliga kommuner i Västra Mälardalen. Hela utbildningsserien genomförs under 2019.

Stockholm Business Alliance, SBA

Under året har ett antal etableringsförfrågningar förmedlats via SBA till samtliga medlemskommuner. Kommunen har varit representerad vid ett flertal av SBA arrangerade konferenser. Arbetet med att ta fram en gemensam arbetsprocess kring etableringsfrågorna i Västra Mälardalen har påbörjats.

YH Mälardalen

Kommunen är medfinansierare i projektet YH Mälardalen som

drivs via Handelskammaren och vars syfte är att inventera kompetensbehovet hos näringslivet och matcha med en yrkeshögskoleutbildning om så är önskvärt. Resurser finns i projektet för att stötta vid en eventuell ansökningsprocess hos Yrkeshögskolemyndigheten.

Leader Mälardalen

Under året har fokus varit att sprida information om möjligheten till projektfinansiering hos Leader Mälardalen och löpande besluta om stöd. Näringslivsenheten är representerad i dess styrelse.

Mälarlogistik

Genom att arbeta för förbättrade möjligheter att transportera gods till och från regionen på Mälaren ska gruppen bidra till utvecklingen av sjöfarten till ett kompletterande transportslag och därmed stärka näringslivet i regionen. Kommunen tillsammans med bland andra Nordkalk och Yara är representerade i projektet.

Nyanlänt Företagare

Under året har Västra Mälardalen i samarbete med Företagarna arrangerat en 6-månaders entreprenörskurs som riktat sig till nyanlända. Syftet är att nyanlända får en bra grund för att starta och driva företag så att en majoritet av dem blir självförsörjande

Serien "Kronvittnet"

Näringslivsenheten har aktivt deltagit inför, under och efter inspelningen den holländska deckarserien Kronvittnet. Produktionen har genererat intäkter till det lokala näringslivet och planering är påbörjad för att ta tillvara seriens marknadsföringseffekter för kommunen.

Mål – Alla barn ska ha goda uppväxtvillkor

Kommunfullmäktiges måltext

Det viktigaste vi kan erbjuda barn och ungdomar är en bra start i livet. En trygg uppväxt med möjligheter att utveck-

las och förverkliga drömmar ska vara en rättighet för alla. Barnkonventionens bestämmelser ska respekteras och följas i kommunens verksamheter. Vi ska ta till vara barn och ungdomars vilja till inflytande.

Indikatorer	2016	2017	2018
Att barn i familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd ska minska	4,2%	5,2%	-
Andelen invånare 17-24 år som studerar eller arbetar ska öka	-	-	-
Att andel ungdomar som är medlemmar i någon idrottsförening, klubb eller annan förening ska öka			
Andelen Flickor åk 7/åk 9	-	61%/58%	
Andelen Pojkar åk 7/åk 9, redovisat på årskurs 2017	-	75%/66%	

Måluppfyllelse

Målet är delvis uppnått

Resultat

Resultat för de indikatorer som fastställts för målet saknas för 2018. Andelen barn i familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd redovisas i den nationella rapporten Öppna jämförelser. Uppgifterna från tidigare år visar att kommunen har en hög andel barn i familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd, i jämförelse med andra kommuner.

Indikatorn som avser invånare 17-24 år i studier eller arbete hämtades från Barnombudsmannens statistik Max 18. Uppgifter om arbete och studier redovisas inte längre på detta sätt. Annan statistik visar att arbetslösheten bland unga har minskat under några år. Uppgifter för Köpings kommun anger att 177 personer i ålderskategorierna var arbetslösa eller i program i december 2018. En jämförelse med året innan visar att antalet ökat något just för december månad.

Resultatet för indikatorn om medlemskap i föreningar hämtas från undersökningen Liv och Hälsa Ung, som genomfördes senast 2017. Kultur och fritidsförvaltningen framhåller att ett minskat medlemskap i föreningar är en trend som förvaltningen bedömer fortgår.

Händelser

Den så kallade Stora samverkansgruppen för barn och ungdomsfrågor har genomfört en framtidsverkstad för medarbetare i berörda förvaltningar samt för ungdomar i ungdomsfullmäktiga angående arbetet mot missbruk och droger. Samverkansgruppen är ett forum där representanter från kommunala förvaltningar och polisen träffas för att samordna de olika aktörernas arbete och aktiviteter för barn och unga. Syftet är bland annat att få en samsyn i olika frågor, att ha gemensamma mål och tillsammans prioritera arbetet. I samverkansgruppens regi har ett dokument tagits fram, där det framgår hur vi samarbetar rörande barn och ungdomsfrågor, t.ex. genom Unggrupper, föräldrautbildning, familjecentral m.m. Förslag har utarbetats för hur det förebyggande arbetet i kommunen kan utvecklas.

En Fritidsbank har inrättats under året, där alla barn och unga kostnadsfritt kan låna utrustning till olika fritidsaktiviteter.

Starten av Familjecentral i Köping planerades till hösten 2018 då alla förberedelser var klara, men fick flyttas fram till januari i avvaktan på vissa formella beslut avseende ombyggnaden.

Individ och familjeomsorgen inom Social & Arbetsmark-

nad har utrett förutsättningarna för ett fördjupat samarbete med de andra kommunerna i Västra Mälardalen och påbörjat framtagandet av konkreta samarbetsförslag.

Kultur och fritidsförvaltningen har haft ett hårt tryck med extremt många besökare på fritidsgården Kuggen, vilket inneburit att personalbemanningen behövt förstärkas. Förvaltningen har tillsammans med Barn och utbildningsförvaltningen genomfört ett projekt där barn i förskoleklass kunnat erbjudas kostnadsfri simundervisning.

Övriga bedömningar och värderingar

Åtta nämnder har i sina verksamhetsplaner angivit att de på olika sätt bidrar till målet inom sin verksamhet. En förvaltning, Tekniska kontoret, bedömer att målet är uppfyllt utifrån det bidrag som förvaltningen angivit; att tillhandahålla attraktiva och säkra utemiljöer. Övriga sju förvaltningar bedömer att målet är delvis uppfyllt. Tre förvaltningar tar upp att man ökat dialogen med ungdomar, bland annat genom kontakter med Ungdomsfullmäktige.

Några förvaltningar redogör för ett utvecklat samarbete i kommunen rörande barn och ungdomsfrågor, bl.a. i forumet ”Stora samverkansgruppen”. Under 2018 fokuserade samverkansgruppen t.ex. på missbruk och droger bland ungdomar och har utarbetat förslag till förstärkningar av kommunens förebyggande arbete och tidiga insatser.

Inom Kultur- och fritidsförvaltningen har antalet aktiviteter för barn och unga, särskilt under skolloven, utökats bl.a. med stöd av särskilda statsbidrag. Förvaltningen har uppmärksammat behovet av aktiviteter särskilt riktade till flickor med hänvisning till att flickor engagerar sig i föreningar i lägre utsträckning och utvecklingen med en ökning av den psykiska ohälsan bland flickor.

Barn och utbildningsförvaltningen samt Kommunalsnämnden framhåller i sina uppföljningar att de bedriver ett kontinuerligt arbete mot mobbing och kränkande särbehandling både inom förskolan, grundskola och gymnasiet. Elevehälsan har en viktig roll bl.a. för att stödet till elever med särskilda behov.

Social- och arbetsmarknadsnämnden framhåller att förvaltningens huvudsakliga uppdrag avser insatser till de mest utsatta barnen och ungdomarna, men att antalet barn och unga som ges insatser ökar bl.a. som en följd av att invånarantalet ökat i kommunen.

Mål – Vi ska ge barn och ungdomar kunskaper för livet

Kommunfullmäktiges måltext

Vi ska stimulera barnens nyfikenhet och intresse för att lära sig nya saker. Förskolan lägger grunden för att stimulera barnens fortsatta lust att lära. Vi ska garantera barnen en verksamhet av hög kvalitet med stöd av välutbildade pedagoger.

Vi ska erbjuda en utvecklande skolmiljö där alla elever ges möjligheter att nå kunskapsmålen. Grundskoleelever ska ges kunskaper för att kunna gå ett nationellt gymnasieprogram. Gymnasiet ska ge kunskaper och färdigheter för fortsatt utbildning eller för arbetslivet. Skolan ska arbeta så att alla elever förbereds för ett självständigt vuxenliv.

Indikatorer	2016	2017	2018
Andelen elever som uppnår minst godkända betyg i samtliga ämnen ökar ¹	70,5%	70,2%	66,6%
Andelen elever som är behöriga till gymnasiet ökar ²	86,1%	88,8%	84,3%
Att grundskolans genomsnittliga meritvärde ökar ³	210,2	208,9	207,3
Andelen gymnasieelever som når minst godkänt i alla kurser ökar	69,1%	71,2%	65,8%

1) Elever i åk 9, Köpings kommun 2) Elever i åk 9, Köpings kommun 3) Elever i åk 9, Köpings kommun

Måluppfyllelse

Målet är inte uppnått

Resultat

Vi ser dessvärre ett sjunkande resultat på alla våra indikatorer ovan. Visserligen ligger resultatet utifrån indikatorerna relativt nära föregående års resultat men som sagt, likväl en marginell minskning. När det kommer till den sista indikatorn har tidigare resultat inte haft någonting med indikatorn att göra. Istället har resultatet varit utifrån andel elever av avgångseleverna med examen. Resultatet är nu korrigerat utifrån den faktiska indikatorn: Andel gymnasieelever som når minst godkänt i alla kurser ökar.

Händelser

Under 2018 har det fattats beslut om att påbörja byggnation av en ny skola och två nya förskolor vilket är välbehövligt då barn- och elevantalet ökar kraftigt de kommande åren.

Under året har miljökontorets ekolog arbetat med att guida två gymnasieklasser med nyanlända ungdomar ute i naturen där de fick lära sig mer om allemansrätten och om vår natur.

Kultur- och fritidsnämnden har fortsatt sitt läsförmedlande arbete där bland annat en pekboksklubb fick många deltagare.

Inom barn- och utbildningsnämnden har året för förskolans personal präglats av kompetenshöjning för alla medarbetare

gällande språkutveckling. Under hösten 2018 var fokus den förväntade språkutvecklingen och under våren 2019 kommer arbetet fortsätta med den avvikande språkutvecklingen, ICDP och lekpedagogik.

Samarbetet mellan social- och arbetsmarknadsnämnden med förskola, grundskola och gymnasium har fortsatt i olika former. Under året har de bland annat arbetat för gemensamma riktlinjer och gemensamt synsätt avseende stödet till ungdomar som riskerar drogmissbruk.

Övriga bedömningar och värderingar

Vi ser en stor utmaning när det kommer till att tillgodose alla våra elever med PRAO-platser där vi under 2019 behöver arbeta aktivt med att se till att alla våra elever som ska ut på praktik får en PRAO-plats.

Arbetet med att locka behöriga lärare kommer behöva fortsätta. I dagsläget råder det brist på behöriga lärare i mer eller mindre hela landet. Vi i Köping behöver säkerställa att vi ses som en attraktiv arbetsgivare, där skolorna är spännande, attraktiva och utvecklingsinriktade, för att på så sätt locka behöriga lärare till oss.

Under 2018 tog förvaltningen och alla dess delar ett omtag när det kommer till kvalitetsarbetet, något som vi behöver fortsätta att utveckla under 2019.

Redovisning av fullmäktiges uppdrag

I budget 2018 beslutade kommunfullmäktige om ett antal uppdrag som tydliggjordes i budgettexten. Här görs en redovisning i sammandrag av förvaltningarnas uppföljning och återrapportering av uppdragen. En redovisning görs även för särskilda uppdrag beslutade före 2018 som inte slutredovisats tidigare.

Redovisning av särskilda uppdrag för 2018

Uppdrag	Återrapportering 2018
Kommunstyrelsen, stadskansliet Med helhetssyn utreda behov och möjligheter för utveckling av Kristinelunds sportfält.	Utredning pågår.
Tillsätta arbetsgrupp för översyn av nämnd- och förvaltningsorganisation inför kommande mandatperiod.	Genomfört.
Utreda möjligheten till kombinationstjänster inom och mellan förvaltningar i syfte att alla ska kunna erbjudas heltid.	Arbete med heltidsprojektet pågår, (SKL:s avtal). Översyn av möjlighet till kombinationstjänster kommer att inkluderas i det arbetet.
Undersöka möjligheten till hbtq-information/-utbildning i den kommunala organisationen.	Arbete med att se över möjligheterna för informationsinsatser pågår. En del av det fortsatta implementeringsarbetet med likabehandlingspolicy.
Utreda behov och möjligheter till samverkan mellan förvaltningar för att underlätta bemanningen i verksamheterna.	Nytt förslag till omstrukturering är under framställning.
Miljö- och byggnadsnämndet Utreda hur kommunen kan minska användandet/utsläppen av mikroplaster.	Rapport lämnad till kommunstyrelsens arbetsutskott 2018-12-18.
Barn- och utbildningsnämnd Utreda hur den mat som serveras i kommunal regi kan ge minskat klimatavtryck med fortsatt god kvalitet.	Arbetat med att minska svinn, klimatvecka, utbildning för förskolans kockar inom vegetarisk matlagning med mera. Under hösten har fokus legat på att ta fram en vision och mål som leder oss rätt i miljöfrågan.
Social- och arbetsmarknadsnämnden Undersöka möjligheten för lokala överenskommelser med civilsamhället i integrationsarbetet. Undersöka möjligheten till SFA-utbildningar inom olika yrkesområden.	Pågår. Det pågår samverkan med civilsamhället på flera förvaltningar för olika målgrupper. Klar. Förvaltningen har, förutom SFA för akademiker, under året utökat med spår mot flera yrkesområden.
Samtliga styrelse/nämnder Ständigt arbete för effektivare och bättre samverkan inom och mellan styrelse/nämnder/förvaltningar.	Pågår ständigt.

Redovisning av särskilda uppdrag beslutade före 2018, men inte slutredovisade	
Kommunstyrelsen, stadskansliet 2017: Se över möjligheten att samordna minska antalet IT-system i kommunen, gärna i samverkan med grannkommuner.	Riktlinje för anskaffning av IT samt Riktlinje för systemförvaltning antagen av KS i maj 2018.
2017: Utreda behov av och ta fram förslag för upprustning av Nyckelbergsskolan.	Utredning pågår. Förslag beräknas kunna presenteras under första kvartalet 2019.
2017: Utreda möjligheten och undersöka intresset för anläggande av solcellspark på Ullvigärdet.	Regionen har framfört förslag om att anlägga en solcellspark i Köping.
2016: Samordning av äldreboende i Kolsva till Ekliden.	Utredningen är i slutfasen. Förslag beräknas kunna presenteras under första kvartalet 2019.
2015: Kommunens fastighetsbestånd: underhålls-inventering av byggnaderna med utgångspunkt från verksamheternas funktionskrav, låg miljöbelastning och god ekonomisk hushållning.	Inventering klar beträffande skolor och förskolor. Uppdatering och sammanställning pågår.
2015: Personalrekrytering: förslag till samordnad rekrytering – rekryteringsenhet.	HR-specialist anställd och arbetet med uppbyggnad fortgår.
2015: Vikarieanskaffning: förslag till samordning.	Arbetet pågår – eventuellt samarbete inom Västra Mälardalen undersöks.
Kommunstyrelsen tekniska kontoret Planera för att arbeta fram en dagvattenplan.	Uppdraget som delas med stadsarkitektkontoret har påbörjats. Arbetet kommer att fortsätta under 2019.
Ta fram underlag för byggande av rondell på Ringvägen vid entré Köping.	Uppdraget pågår tillsammans med Stadsarkitektkontoret. Förhandlingar med markägare angående förändringar i detaljplaner är nästa steg.
Kultur- och fritidsnämnden Se över hyressättning av lokaler, hallar och anläggningar samt föreningsbidragen.	Utredning av föreningsbidraget har redovisats för nämnd under hösten och arbete pågår med att förtydliga och förenkla förslaget för att tas upp i nämnden igen i början av 2019.
Utreda upprustningsbehov av inre hamnen.	Översynen av lokaler, hallar och anläggningar kommer att ske under 2019. Resurser saknas i dagsläget för att genomföra en utredning av inre hamnen och förvaltningen saknar utredningskompetens. Dialog med tekniska kontoret och Stadsarkitektkontoret om fortsättningen.

Omvärldsanalys

Omvärldsanalysen belyser händelser och utveckling utanför Köpings kommun och som kan beröra de frågor som vi har ansvar för. Den kan vara ett verktyg för att se vad som påverkar oss, lära av andra och öka beredskapen inför framtidens krav och utmaningar. Omvärldsanalys baseras på SKL:s bedömningar i Ekonomirapporten, Konjunkturinstitutet, Nordea Economic Outlook och SCB.

Ekonomiskt läge

Ekonomiska vindar vänder

De flesta bedömare räknar med en lägre BNP-tillväxt kommande år. En inbromsning i några betydelsefulla ekonomier, som USA, Kina och Tyskland, är högst trolig 2019, vilket kommer att ge tydligt avtryck i global BNP och världshandeln. En sådan försvagning understöds i nuläget av ledande indikatorer för tillverkningsindustrin i flertalet regioner. Frågan i nuläget för världsekonomin är därmed snarast hur snabb och lång konjunkturedgången blir.

Världens två största ekonomier befinner sig i handelskrig, och även om tillväxten i USA är stark, verkar Kinas hushåll och marknader ha förlorat sin kraft. Kinas tillväxt saktar in, samtidigt som Indiens tilltar. Syrien kan efter kriget komma att toppa den globala tillväxtlistan. I den andra ändan av tillväxtlistan återfinns Venezuela och Iran. I Europa är Italien nära finansiell kris.

En global lågkonjunktur 2019 kan ändå undvikas. Bankerna är bättre kapitaliserade än 2007, och länder och företag hanterar riskerna bättre.

Utmaningar i Europa

Sedan brexitomröstningen 2016 har den brittiska ekonomin gått bättre än förväntat. Arbetslösheten har fallit till runt 4 procent och BNP har fortsatt om än svagt att växa. Men ett avtalslöst brexit skulle säkerligen orsaka allvarlig skada och avskräcka från investeringar och konsumtion. Det vore att föredra om brittiska regeringen nådde en överenskommelse med EU, vilket skulle resultera i någon slags övergångslösning under de närmaste åren. Även med bästa möjliga brexitavtal är det osannolikt att den brittiska ekonomin lyfter under 2019.

En stor händelse politiskt under året i EU är valet den 23–26 maj. I Frankrike har president Macron kritiserats för genomförande av inrikespolitiska reformer som stött på hård kritik.

Italien har en svag ekonomi. Tillväxten för 2019 blir knappt 1 procent. Regeringens expansiva budget för 2019 väckte oro i Bryssel och på finansmarknaderna. Det anger ett underskottsmål på 2,4 procent av BNP. Det kan verka lågt men Italien är ett specialfall på grund av den enorma statskulden som utgör 132 procent av BNP.

Sverige bromsar in

Efter ett urstarkt 2017 var 2018 mer splittrat med tendenser till avmattning i den globala ekonomin. Mönstret ser ut att fortsätta in i 2019 för både Sverige och världen. BNP-tillväxten avtar, men svensk ekonomi mår bättre än de flesta tror. Frågan är hur håftig blir inbromsningen. I Sverige är det fortfarande bostadsmarknaden i bred bemärkelse som utgör den största risken. Förra höstens prisfall stannade av under 2018. Det är positivt när det gäller följd effekter i form av påverkan på hushållens konsumtion. Räntehöjningen från Riksbanken kan med tanke på att skuldnivåerna har ökat rejält, ge kännbara utslag på hushållens reaktioner även med små höjningar.

För svensk del är styrkan på arbetsmarknaden betryggande. Sammantaget talar det mesta för att 2019 blir ett hyfsat år

ekonomiskt för Sveriges del med viss tillväxt.

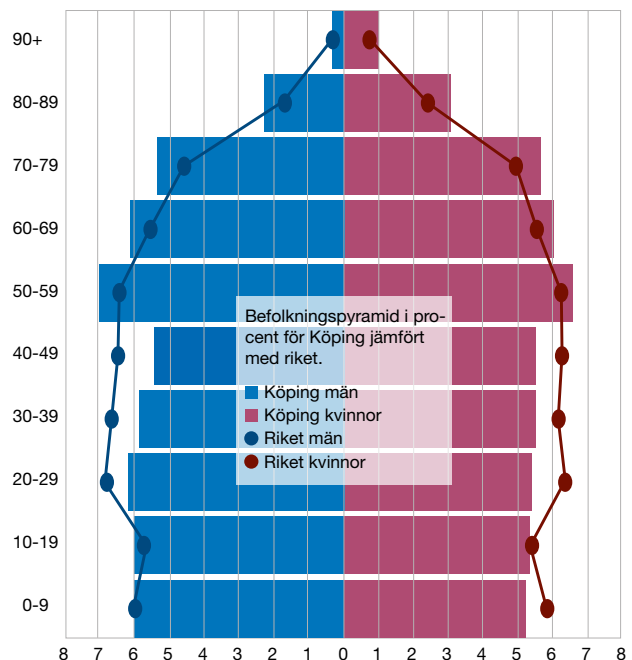
Konjunkturtoppen ligger dock med största sannolikhet allt längre bakom oss och riskerna har ökat. Arbetslösheten ligger kvar över 6 procent under de närmaste åren. EU bidrar med en hel del osäkerhet, inte minst då genom alla frågetecken som kvarstår gällande brexit. Om Storbritannien skulle lämna unionen utan ett nytt avtal kan detta få ganska kännbara konsekvenser för svensk ekonomi eftersom Storbritannien är en viktig handelspartner.

Fler invånare

Vid slutet av 2018 hade Köpings kommun 26 286 invånare. Under året föddes 261 barn och 312 personer avled, vilket resulterade i ett födelsenetto på 51 personer. 1 359 flyttade till och 1 162 flyttade från Köping, vilket gav ett flyttnetto på 197 personer. Sammantaget medförde födelse- och flyttnettot (och en justeringspost på 6) att kommunens befolkning under 2018 ökade med 152 personer (0,6 procent). Ökningen var helt kopplad till flyttnettot, som i sin tur bestod av ett inrikes flyttnetto på 21 personer, och ett invandringsnetto på 176 personer.

De senaste åren har antalet invånare sett ur ett längre perspektiv, ökat jämförelsevis mycket. År 2014 med 139, 2015 med 181, 2016 med 393, 2017 med 166 och 2018 med 152 personer. Ökningen för perioden är totalt 1 031 invånare. Ökningen beror i praktiken helt på inflyttning. Med tanke på orsakerna till inflyttningen är den kommande utvecklingen svårbedömd. De senaste årens stora inflyttning visar tecken på att avstanna, detta kan påverka befolkningstillväxten kommande år.

Befolkningens sammansättning

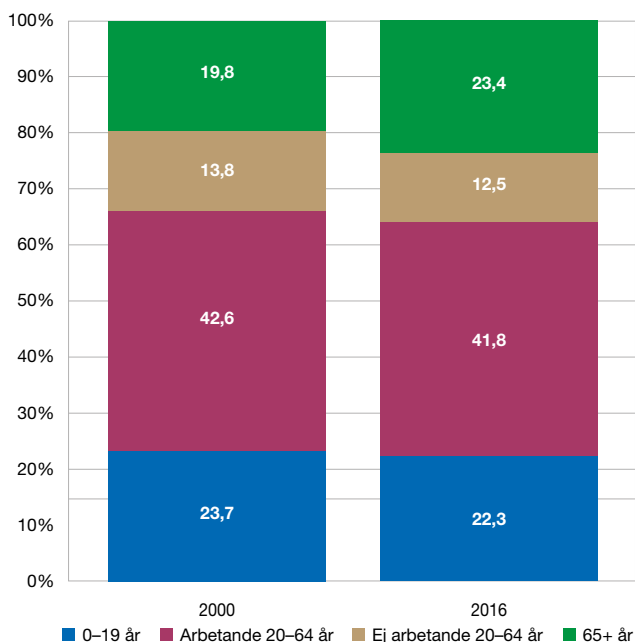

Demografisk förändring

Som framgår av befolkningspyramiden har Köpings kommun relativt få invånare i åldern 20–49 år, medan andelen som är 50 år och äldre är större än i riket. Ett mönster som, om inget speciellt inträffar, sannolikt kommer att bestå under en längre tid.

Från millennieskiftet har kommunen gått igenom en inte obetydlig förändring beträffande befolkningens sammansättning. År 2000 hade Köping 24 763 invånare och medelåldern var 42,1 år. År 2017 var det 26 116 invånare och medelåldern var 43,3 år. Ser vi lite närmare på detta framträder mönstret i nedanstående figur

Kommunens befolkning 2000 och 2017

Det totala antalet kommuninvånare ökade med 1 353 personer samtidigt som medelåldern ökade med 1,2 år. Av de fyra ålderskategorierna har tre minskat och en har ökat. Av kategorierna som minskat får det ses som positivt att "ej arbetande 20-64 år" minskat. Att andelarna "0-19 år" och "arbetande 20-64 år" har minskat ger anledning till begrundan eftersom de helst bör öka. Med tanke på kommunens framtid förtjänar gruppen "0-19 år" extra uppmärksamhet. För om kommunen ska gå en ljus framtid tillmötes med fler invånare, är det betydelsefullt att befolkningen föryngras. Vilket i sin tur förutsätter att det finns gott om arbetstillfällen lokalt så att ungdomarna kan bli hemorten trogna.

Kategorin "65+ år", som helt domineras av pensionärer, har till skillnad från de övriga kategorierna blivit klart större under 2000-talet. Genom att de har ökat från 4 900 till 6 150 invånare består nu kommunens befolkning till 24 procent av pensionärer. Den bakomliggande standardförklaringen till det är att det sena 1940-talets stora barnkullar nu är i sjuttioårsåldern. Men räknat i relativa termer finns även en annan viktig orsak till att pensionärerna nu utgör en stor andel av befolkningen, och det är att de i åldern 30-49 år är förhållandevis få. Det har i sin tur ett direkt samband med läget på den lokala arbetsmarknaden för ungefär

tjugo år sedan. Då var det svårt att efter avslutad skolgång hitta ett arbete på orten, varför många ungdomar lämnade kommunen. Detta ger sig nu till känna genom att Köping har förhållandevis få invånare i de så kallade barnfamiljsåldrarna. Detta är ett tydligt exempel på sambandet mellan sysselsättningsmöjligheter och befolkningsutveckling i en kommun.

En komplex arbetsmarknad

Under åren 2012 - 2016 var antalet arbetslösa kommuninvånare cirka 1 200 personer. Detta var omkring dubbelt så många som innan 2009 års ekonomiska kris. De två senaste åren har emellertid inneburit en viss ljusning på arbetsmarknaden. Vid slutet av 2018 saknade 1 122 personer i åldern 16 - 64 år arbete. Det motsvarar 9,2 procent av den registrerade arbetskraften, att jämföra med länets 8,6 och rikets 7,0 procent. Bilden kompliceras av att arbetslösheten varierar mycket mellan olika grupper. Av ungdomarna i åldern 18- 24 år saknade 12,5 procent arbete. I åldern 16 - 64 år var 4,5 procent av de inrikes födda arbetslösa, samtidigt som motsvarande andel för de utrikes födda var 27,6 procent. Ett alternativt sätt att beskriva det senare är att av de Köpingsbor som arbetade var 16 procent utrikes födda, medan 61 procent av de arbetslösa var födda utomlands.

Vid utgången av 2018 karakteriserades Köpings arbetsmarknad för det första av att arbetslösheten bland de utrikes födda var iögonfallande hög. För det andra av att de som deltog i programåtgärder (långtidsarbetslösa) var klart fler än de öppet (korttids-) arbetslösa, 629 respektive 493 personer. Detta illustrerar återigen den så kallade matchningsproblematiken. Det vill säga att det även om det är hög efterfrågan på arbetskraft så krävs ofta sådan kompetens, inte minst språklig, att de sökande inte uppfyller fordringarna.

Utöver det som beskrivits påverkas givetvis kommunens näringsliv och arbetsmarknad av andra faktorer. Dels relativt snabba konjunkturella svängningar, dels långsiktigt verkande strukturella omvandlingar. Till de senare kan vi räkna den snabba utvecklingen inom den så kallade artificiella intelligensen (AI). Den innebär att allt fler yrken, inte minst i utpräglade industrikommuner, tenderar att ersättas av avancerade datorer och robotar. Vilket i sin tur riskerar medföra att gruppen långtidsarbetslösa blir större.

Detta är en komplex problematik som innebär omställningar för både företagen och deras anställda, samt även påverkar kommunen. Så med tanke på Köpings framtid finns det starka skäl för kommunen att offensivt verka för att företag med rätt förutsättningar beträffande produktmix och sysselsättning etablerar sig här. Då finns det bra förutsättningar för god tillväxt, såväl ekonomiskt som befolkningsmässigt.

Personalöversikt

HR-arbetet i Köpings kommun ska stödja och hjälpa verksamheterna att uppnå de kommungemensamma målen. Arbetsgivarvarumärket får därför en allt större roll i HR-arbetet då både interna och externa faktorer påverkar hur kommunen uppfattas. Under flera års tid har arbetsmiljöarbetet prioriterats för att ge ökad möjlighet för organisationen att utveckla den goda arbetsplatsen.

Under året har en stor del av HR arbetet inriktats mot att stödja förvaltningarna i arbetet med organisationsöversynen. I första hand har detta skett genom stöd till linjechefer samt i arbetet med framtagandet av riskbedömningar och vid förhandlingar.

Antal anställda och sysselsättningsgrader

Kommunen har 2 342 tillsvidareanställda varav 1 798 är anställda på heltid och 544 på deltid. 74 procent av kvinnorna och 92 procent av männen arbetar heltid. Av de som arbetar deltid är 94 procent kvinnor.

Avtal för ökning av antal heltidsanställda

I senaste centrala avtalet mellan Sveriges Kommuner och Landsting och Kommunal (HÖK 16) är överenskommet att ett lokalt arbete med syfte att öka andelen heltidsarbete ska genomföras. Arbetet ska följas upp årligen fram till 2021-05-31.

Samverkan i Västra Mälardalen

Arbetet med att fördjupa och intensifiera samarbetet mellan Köping, Arboga och Kungsör har pågått under året. Personalchefs nätverket har arbetat gemensamt i den frågan. Den handlingsplan som gemensamt togs fram för att ge ökad kvalitet åt lönehanteringsprocessen har arbetats vidare med under 2018. Den gemensamma introduktionsutbildningen har fortgått under året och planeras fortsätta framåt. Under 2018 upphandlades företagshälsovård gemensamt för Köping, Arboga och Kungsör HR-specialister från dessa kommuner formade den gemensamma grunden. Tanken är att lägga en bra bas för att få en ökad hälsa och lägre sjuktal.

Samverkan om rekrytering- och kompetensförsörjningsfrågor

Köpings kommun, Kungsörs kommun, och Arboga kommun har under ett par års tid arbetat gemensamt med rekrytering- och kompetensförsörjningsfrågor. Varje kommun representeras av en HR-specialist. Alla tre kommunerna har rekryteringsutmaningar, ofta inom samma områden. Syftet med nätverket är att dela erfarenheter och hjälpas åt kring specifika svåra rekry-

teringar. Nätverket är en del av kommunernas personalstrategiska arbete gällande rekrytering och kompetensförsörjning.

Kommungemensam rekryteringsenhet

Köpings kommun har under 2018 en bättre balans i rekryteringsarbete men har fortfarande stora utmaningar när det gäller att rekrytera chefer samt medarbetare med specialistkompetens och personal med eftergymnasial utbildning. Under året påbörjades uppbyggnaden av en kommungemensam rekryteringsenhet. I uppdraget ingår att stärka samarbetet med kommunens kommunikationsenhet och utveckla arbetsgivarvarumärket. Arbetet har även kopplats samman med arbetet för att uppfattas som en attraktiv arbetsgivare. Här kommer en breddning av det interna arbetet att göras under 2019 till att omfatta även näringsliv och samhällsbyggnadsområdet.

I Köpings kommun har rekryteringsläget förbättrats mot föregående år. Dock finns ett fortsatt stort behov av stöd och hjälp i det arbetet. Det är idag vanligare att man slutar sin anställning för att börja jobba i annat företag eller på annan ort än vad det varit tidigare.

Arbetsgrupper och chefer blir hårt belastade när personalomsättningen är hög. I hårt belastade arbetsgrupper uppstår också lätt konflikter vilket i sin tur blir ytterligare en ökad arbetsbörda för våra chefer. Likaså kan man anta att sjukskrivningstalet påverkas då våra orsaker till sjukskrivning till stor del beror på stress och andra psykiska faktorer.

Personalförsörjning – Kompetensförsörjning

Arbetet med att ta fram en kompetensförsörjningsplan har påbörjats för att få ett grepp om kompetensläget, framtida kompetensbehov och identifiera gapet mellan nuläge och behov samt identifiera aktiviteter för att komma till rätta med gapet. Syftet med kompetensförsörjningsplanen är att ge en översiktlig bild av befintlig kompetens och tydliggöra framtida kompetensbehov. Målet med kompetensförsörjningsplanen är att få ett samlat grepp om kompetensförsörjningen inom kommunen som helhet.

En strategiskt viktig fråga är att attrahera, rekrytera, utveckla och behålla medarbetare. Vi ska därför ha en långsiktig personal- och kompetensförsörjningsplan som säkerställer verksamhetens utveckling utifrån de kommungemensamma målen. När en anställning upphör ska vi ha gemensamma riktlinjer för att ge medarbetare en bra avslutning.

Arbetsgivarvarumärket

Syftet att arbetet med arbetsgivarvarumärket är att skapa stolta medarbetare och en attraktiv bild av kommunen som arbetsgi-

Chefsforum

Under året har vi fortsatt att utveckla Chefsforum, vår mötesplats för kommunens cirka 100 chefer. Syftet har varit att skapa en plats där alla kommunens chefer får möjlighet att mötas och utvecklas tillsammans.

vare både internt och externt. Kommunen som arbetsgivare ska tala med en röst i platsannonser och marknadsföringsmaterial. Resurser ska också sparas genom att samordna och marknadsföra oss på rätt platser.

Arbetet med arbetsgivarvarumärket har tagit fram ett arbetsgivarerbjudande även kallat ”employer value proposition” (EVP). Arbetet med att fastställa vårt EVP fortsätter under år 2019.

För att attrahera framtida medarbetare kommer kommunen som arbetsgivare att delta på två högskolemässor riktat mot målgruppen akademiker under år 2019, Campusmässan i Örebro och Högarvarvmässan i Västerås.

Även uppbyggnaden av ett upplägg för att identifiera ambassadörer inom kommunens verksamheter har påbörjats under år 2018. Det arbetet kommer fortsätta under år 2019.

Inom området marknadsföring i rekryteringssyfte har ett samlat grepp tagits med våra sociala mediekonton (Facebook och LinkedIn) för att sprida informationen om våra lediga tjänster. Under år 2019 kommer ”storytelling-inlägg” att publiceras varje vecka på våra sociala mediekonton (Facebook och LinkedIn) för att sprida goda exempel. Även ett arbete med att uppdatera informationen på vår hemsida har påbörjats under år 2018 för att tydligare ge information om varför man ska arbeta i Köpings kommun och även lyfta fram ännu mer ”storytelling” från våra verksamheter.

Olika insatser görs kontinuerligt för att möta upp den rörlighet som uppstår. Tillsammans med länets kommuner arbetar Köpings kommun för att trygga tillgången på första linjens chefer. Målgruppen är medarbetare med högskoleutbildning med ett intresse för ett framtida arbete som chef och ledare. Aspirantprogrammet genomförs tillsammans med flera kommuner och över förvaltnings- och bolagsgränser. Härigenom får aspiranterna möjlighet bygga upp ett brett nätverk av kontakter med kollegor. I programmet varvas gemensamma aktiviteter med lokala inslag, intressanta föreläsningar med reflektioner, samtal och grupparbeten samt möten med nya chefer. Programmet består av nio sammankomster.

Sjukfrånvaro i procent av arbetad tid

Ålder	2018			2017		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
-29	5,0	5,5	3,1	5,2	5,8	2,8
30-49	6,4	6,9	4,1	7,0	7,7	4,2
50-	7,2	8,1	3,6	7,9	8,6	4,7
Totalt	6,5	7,2	3,8	7,05	7,7	4,2

Under 2018 har kvinnornas sjukfrånvaro minskat inom alla åldersgrupper i jämförelse med 2017. Den högsta sjukfrånvaron för kvinnor ser vi i åldersgruppen > 50 år. Även för män-

nen ses en minskning av sjukfrånvaron i alla åldersgrupper där den högsta sjukfrånvaron ses i åldersgruppen 30-49 år.

Frisknärvaro

Under året har 33 procent av medarbetarna i Köpings kommun inte haft någon sjukfrånvaro. Detta är en ökning med 2 procentenheter mot 2017. 56 procent av medarbetarna har haft 0-5 sjukdagar under året, en ökning mot 2017 när motsvarande siffra var 54 procent.

Arbets-skador och tillbud

Under 2018 har totalt 903 tillbud och 477 arbets-skador anmälts. Detta är en minskning av tillbuderna med 157 anmälningar. Arbets-skadorna har ökat med 75 anmälningar. 83 procent av tillbuderna och 70 procent av arbets-skadorna har avslutats i systemet LISA under året.

Övrigt HR-arbete

Chefs- och ledarutbildningar pågår kontinuerligt i olika ämnen som till exempel arbetsrättsliga frågor och arbetsmiljö. Under året har kommunen infört Diplomerad chef – en utbildning i HR-frågor och ledarskap. För att säkra kvaliteten på ledarskapet i kommunen ska varje chef genomgå utbildningsprogrammet. Programmet ger de nödvändiga verktygen för att klara chefsrollen. Programmet är till för att stötta, kompetensutveckla och göra kommunens chefer säkrare i sitt uppdrag. I Diplomerad chef får cheferna grundläggande kunskap inom alla chefsrollens delar – från MBL till mötesteknik.

HR-avdelningen har arbetat vidare med att få organisationshälsan att förbättras. Det förebyggande arbetet behöver fortsatt utveckling. Sjukfrånvaron 2018 är den lägsta på tre år. I jämförelse med 2017 har sjukfrånvaron minskat med 0,5 procentenheter. Årsmedelvärdet för 2018 är 6,5 procent medan sjukfrånvaron 2017 var 7,0 procent. Antalet arbets-skador och tillbud som rör den psykiska ohälsan har däremot ökat i antal.

Den vanligaste sjukskrivningsorsaken inom hela EU är psykisk ohälsa och då ofta relaterad till stress. Vi är därmed inte unika på det området. Vi ska jobba vidare med att bli så bra som möjligt på att arbeta förebyggande och få det systematiska arbetsmiljöarbetet att fungera på bästa möjliga sätt. Det kräver nytänkande och stor delaktighet från alla politiker, chefer och medarbetare i kommunen.

Under året har utbildning tillsammans med företagshälsovården genomförts för chefer och skyddsombud inom områdena: Grundläggande arbetsmiljö, arbetsmiljölagstiftning, ergonomi, rehabilitering, stress, konflikthantering, hot och våld, alkohol, kränkande särbehandling. Arbetsmiljöutbildningen har fortsatt under 2018.

Driftredovisning med kommentarer

(tkr)

Styrelse, nämnd, förvaltning	Intäkt	Kostnad	Netto	Budget	Budget- avvikelse
Kommunfullmäktige	0	2 192	2 192	2 157	-35
Kommunstyrelsen	10	4 223	4 233	4 355	122
Kommunstyrelsens förvaltningar:					
Stadskansliet	-24 441	126 910	102 469	102 205*	-264
Drätselkontoret	-3 445	11 217	7 772	8 038	266
Tekniska kontoret	-76 633	121 332	44 699	46 918	2 219
Vatten och avlopp	-57 407	58 116	709	0	-709
Kommunalförbundet	-50	29 403	29 353	28 398	-955
Stadsarkitektkontoret mark	-9 203	5 352	-3 851	662	4 513
Summa kommunstyrelsen	-171 169	358 745	187 576	192 733	5 157
Miljö- och byggnadsnämnd	0	564	564	596	32
Stadsarkitektkontoret	-4 586	20 778	16 192	16 686	494
Miljökontoret	-4 191	10 628	6 437	6 744	307
Kultur- och fritidsnämnden	-10 195	59 065	48 870	49 495*	625
Vård- och omsorgsnämnden	-91 520	568 542	477 022	468 821	-8 201
Barn- och utbildningsnämnden	-143 433	650 600	507 167	507 502*	335
Social- och arbetsmarknadsnämnden	-92 740	242 815	150 075	147 681*	-2 394
Kommundelsnämnden	-26 526	154 121	127 595	127 576*	-19
Övriga nämnder	-4 472	8 564	4 092	3 563	-529
Intresseföretag, finansförvaltningen	-30 630	4 417	-26 213	-12 668	13 545
Verksamhetskostnader finansförvaltningen	-3 392	5 324	1 932	3 339	1 407
Summa styrelse, nämnder	-582 854	2 084 163	1 501 309	1 512 068	10 759
Finansiering					
Skatter, generella statsbidrag och utjämning	-1 572 011	0	-1 572 011	-1 561 400	10 611
Personalförsäkringar och pension	-363 740	390 801	27 061	25 200	-1 861
Räntenetto	-13 561	2 664	-10 897	-4 100	6 797
Interna räntor	-20 880	0	-20 880	-22 000	-1 120
Anslag för bl a ombudgeteringar, oförutsett, lönereserv	0	0	0	17 087	17 087
Summa finansiering	-1 970 192	393 465	-1 576 727	-1 545 213	31 514
Summa styrelse, nämnder och finansiering	-2 553 046	2 477 628	-75 418	-33 145	42 273

* Budgetansvaret för de kommunägda skol-, förskole-, samt fritids- och kulturlokalerna har stadskansliet. I sammanställningen har kostnaderna för dessa lokaler inte fördelats. Om fördelning gjorts skulle lokalkostnaderna för följande nämnder blivit: Kultur- och fritidsnämnden 4 092 tkr, Barn- och utbildningsnämnden 63 191 tkr och Kommunalsnämnden 10 458 tkr.

Kommunfullmäktige och kommunstyrelsen

Budgetöverskott 0,1 Mkr (1,3 %)

Överskottet beror två inställda fullmäktigesammanträden samt framflytning av kommunstyrelsekonferens till 2018.

Kommunstyrelsen

Stadskansliet

Budgetunderskott -0,3 Mkr (-0,3 %)

Förvaltningens överskott utgör en nettoeffekt av flera verksamheter. Underskott uppvisas för gemensam administration på -1,0, Mkr bland annat för kostnader för samverkan i Västra Mälardalen, medborgarundersökning och ej fördelade diariekostnader samt avgångsvederlag.

Lokalförsörjningen uppvisar ett underskott på -1,0 Mkr, beroende på ökade kostnader för drift och skötsel av kommunens fastigheter. Detta kompenseras av överskott bland annat för bostadsanpassning (0,8 Mkr) Personalvakanser (0,7 Mkr) Mkr, samt uppskjutna utvecklingsprojekt på 0,2 Mkr.

Drätselkontoret

Budgetöverskott 0,3 Mkr (3,3 %)

Överskottet beror främst på att försäkringskostnader fördelats ut på förvaltningarna.

Tekniska kontoret

Budgetöverskott, skattefinansierad verksamhet, 2,2 Mkr (4,7 %)

Budgetöverskottet beror på att verksamheterna Park samt gator och vägar har lägre kapitalkostnader på grund av förse-ningar i planerad exploatering samt övergång till komponent-redovisning.

Budgetunderskott, avgiftsfinansierad verksamhet -0,7 Mkr

Underskottet inom VA-verksamheten kan härledas till ökade elkostnader, fler vattenläckor och mindre försålt vatten än budgeterat.

Kommunalförbundet

Budgetunderskott -1,0 Mkr (-3,4 %)

Budgetunderskottet beror på högre pensionskostnader än budgeterat.

Stadsarkitektkontoret, mark

Budgetöverskott 4,5 Mkr (681,7 %)

4,1 Mkr av överskottet beror på att investeringar i hamnutvecklingsprojektet inte har gjorts i den takt som det har budgeterats för. Detta gör att kapitalkostnaderna skjuts framåt. I övrigt har överskott uppkommit genom ökade tomträttsavgälder (0,1 Mkr) samt lägre konsultkostnader än budgeterat (0,2 Mkr).

Miljö- och byggnadsnämnden

Stadsarkitektkontoret

Budgetöverskott 0,5 Mkr (3,0 %)

Året som var har präglats av svårigheter att rekrytera på vakanta tjänster. För att upprätthålla bygglovsverksamheten har externa upphandlade resurser anlåtts.

Miljökontoret med miljö- och byggnadsnämnd

Budgetöverskott 0,3 Mkr (4,6 %)

Överskottet kan i huvudsak förklaras av vakanser i samband med föräldraledigheter och personalomsättning.

Kultur- och fritidsnämnden

Budgetöverskott 0,6 Mkr (4,6 %)

Planerade större investeringar har skjutits fram till 2019 vilket innebär ett överskott på budgeterade kapitalkostnader med cirka 0,5 Mkr. Inom verksamhetsområdet fritidsgårdar finns ett överskott genom vakanta tjänster.

Vård- och omsorgsnämnden

Budgetunderskott -8,2 Mkr (-1,7 %)

Den största avvikelser (-7,0 Mkr) redovisas inom verksamheten LSS (Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade samt SFB, kommunens kostnader inom Socialförsäkringsbalk. För *Boende enligt LSS* redovisas ett underskott -2,5 Mkr, *Personlig assistans* -3,8 Mkr, samt *daglig verksamhet* 1,4 Mkr.

Verksamheten *Gemensamma funktioner* visar på budgetunderskott med -2,4 Mkr. Hyresintäkter ger ett underskott med -2,5 Mkr och hjälpmedel med -0,3 Mkr. Personalomsättning och brist på sjuksköterskor har resulterat i personalinhyrning till en kostnad av 1,7 Mkr. Detta kompenseras av en nedläggning av trygghetsteamet som gett en effektivisering med 1,8 Mkr.

Vård/omsorg enligt SOL (Socialtjänstlagen) uppvisar en marginell budgetavvikelse. Inom hemtjänsten har antalet utförda timmar ökat med 1% under året. Genom statsbidrag för ökad bemanning inom äldreomsorgen, totalt 6 Mkr för kommunen, har tidigare års underskott vänts till ett överskott på 1,4 Mkr. Underskott uppvisas med -0,6 Mkr för *särskilt boende* och -1,0 Mkr för *externa placeringar*. Underskottet för särskilt boende har i år minskat betydligt.

Den *öppna verksamheten* ger ett överskott på 0,7 Mkr som härrör från restaurangverksamheten.

Barn- och utbildningsnämnden

Budgetöverskott 0,3 Mkr (0,1 %)

Försäljning/köp av gymnasieutbildning har ett underskott på -3,0 Mkr till följd av att intäkterna per elev minskat då fler inresande elever studerar på program med lägre elevpeng. Under 2018 har färre elever kommit från andra kommuner. Därutöver har kostnaderna för de utresande eleverna ökat då fler utresande elever studerar på program där kostnaderna är högre.

Förskoleverksamheten visar ett budgetunderskott på -1,0 Mkr till följd av utökningen av förskolan Paletten från och med hösten.

Grundskoleverksamheten redovisar ett överskott på 4,5 Mkr. Överskottet beror på effektivare vikariat tillsättning och en högre andel obehöriga lärare. Ökade statsbidrag från Skolverket bidrar även.

I övrigt uppvisas mindre avvikelserna inom delverksamheterna som balanserar ut varandra.

Social- och arbetsmarknadsnämnden

Budgetunderskott -2,4 Mkr (-1,6 %)

Vård till vuxna med missbruks- och beroendeproblem redovisar ett underskott -6,7 Mkr. Det finns ett fortsatt behov av heldygnsvård och behandlingsplaceringar av unga vuxna med ett destruktivt narkotikamissbruk. Vidare finns behov av externt köpta boendialternativ för vuxna som inte kan få en bostad på grund av missbruk och/eller psykiska problem.

Verksamheten *boende övrig vuxenvård/familje Frid* uppvisar ett underskott -0,7 Mkr. Antalet personer, främst kvinnor, som söker stöd på grund av hot och våld i familj/nära relationer har ökat. Under året görs statliga satsningar vilket innebär bidrag till kommunen som minskar det reella underskottet.

Barn och ungdomsvård, har gett ett överskott 1,2 Mkr beroende främst på vakanser inom verksamhetsområdet samt statliga bidrag.

Ekonomiskt bistånd ger ett överskott 1,1 Mkr som huvud-

sakligen beror på att ett antal bidragstagare kunnat erbjudas arbetsmarknadsinsatser som ger löneinkomst. Budgetavvikelsen på 1,0 Mkr för *arbetsmarknadsåtgärder*, är effekter av statliga arbetsmarknadsåtgärder som t.ex. extratjänster i välfärden.

Kommundelsnämnden

Inga budgetavvikelser

Mindre avvikelser finns inom delverksamheterna men dessa tar ut varandra. Grundskolan och äldre och funktionshindrade visar på ett underskott på sammanlagt -0,9 MKr bland annat på en nyuppsatt modul, men detta kompenseras av minskade kostnader genom vakanser och allmän återhållsamhet.

Övriga nämnder

Budgetunderskott -0,5 Mkr (-14,8 %)

Köpings andel i den gemensamma överförmyndarnämnden innebär ett budgetunderskott på närmare -0,7 Mkr. Detta beror på att allt fler hjälpbehövande enligt gällande lagstiftning inte ska betala arvodet till god man eller förvaltare själv. Valnämnden och revisionen har marginella budgetöverskott.

Intresseföretag

Budgetöverskott 13,5 Mkr

Under året fick kommunen en utdelning från Mälarenergi Elnät AB på 14,7 MKr. Överskottet dras ner genom för lågt budgeterad internränta för VME.

Verksamhetskostnader, finansförvaltning

Budgetöverskott 1,4 Mkr

Överskottet beror på främst på utvecklingen av semesterlöneskulden samt att olycksfallförsäkringen bokförts på annan verksamhet.

Finansiering

Budgetöverskott 31,5 Mkr

Skatter, generella statsbidrag och utjämning visar på budgetöverskott med 10,6 Mkr. Skatter har en negativ avvikelse på -17,9 Mkr och bidragen har en positiv avvikelse på 28,5 Mkr. Inkomstutjämningsbidraget är det som ökat mest under året, vilket gett överskott på 15,7 Mkr. Pensionskostnaderna ger ett underkott på -1,9 Mkr.

Räntenettot visar på budgetöverskott med 6,8 Mkr. Utdelning från Kommuninvest har bidragit med 4,6 Mkr. I övrigt beror överskottet på lägre räntekostnader vid upplåning, beroende på låg räntenivå samt senareläggning av investeringar.

De interna intäktsräntorna har medfört ett budgetunderskott med -1,1 Mkr.

Anslagen för löner och oförutsett visar på budgetöverskott på 17,0 Mkr.

Byggstart för badhus och idrottshall

Under våren togs det första spadtaget för nybyggnationen av badhus och idrottshall på Kristinelunds sportfält. Bygget beräknas vara klart hösten 2020.

Ny förskola i Kolsva

Projekteringen och upphandlingen för en ny förskola i Kolsva är genomförd. Bygget kunde påbörjas och väntas vara klart juli 2019. Projektet är budgeterat till cirka 37 miljoner kronor.

Investeringsredovisning (tkr)

Styrelse, nämnd, förvaltning	Inkomster	Utgifter	Netto	Budget	Budget- avvikelse
Kommunstyrelsen					
Stadskansliet	-400	102 965	102 565	456 695	354 130
Drätselkontoret	0	163	163	3 170	3 007
Tekniska kontoret	-389	48 286	47 897	403 617	355 720
Vatten och avlopp	-106	27 185	27 079	57 912	30 833
Stadsarkitektkontoret	-2	19 177	19 175	43 659	24 484
Miljö- och byggnadsnämnden					
Stadsarkitektkontoret	0	163	163	500	337
Miljökontoret	0	52	52	585	533
Kultur- och fritidsnämnden	0	539	539	9 486	8 947
Vård- och omsorgsnämnden	0	1 163	1 163	9 409	8 246
Barn- och utbildningsnämnden	0	3 680	3 680	4 846	1 166
Social- och arbetsmarknadsnämnden	0	226	226	300	74
Kommundelsnämnden	0	2 185	2 185	2 411	226
Kommunstyrelsens reserv	0	0	0	21 091	21 091

Summa styrelse och nämnder - 897 205 784 204 887 1 013 681 808 794

varav:

Ursprunglig budget	102 300
Ombudgeteringar från 2017	100 602
Nya lån	810 779

Större investeringsprojekt, överstigande 1 000 tkr	Projekttid		Redovisningsår 2018		Hela projektet t o m 2018 och framåt			
	Startår	Planerat färdigt	Års- budget	Redov i år	Tot budg	Tot redov	Återst total budget	Progn av- vikelse
Nämnd, förvaltning, projekt								
Kommunstyrelsen:								
Stadskansliet								
Badhus och hall, projektering	2016	2018	-2 692	3 146	29 700	36 284	-6 584	
Badhus och hall, byggnation	2018	2020	371 700	59 843	371 700	59 843	311 857	0
Ombyggnation KMV, lokaler	2017	2019	52 924	21 305	54 310	22 692	31 618	-1 000
Energieffekt nr 6/Munktorpskola	2017	2018	3 309	1 271	4 900	2 862	2 038	
Nybygg förskola Kolsva	2018	2019	37 080	12 074	37 270	12 264	25 006	0
Energihallen, renovering	2017	2018	1 700	1 806	1 700	1 806	-106	
Skatelokal	2018	2018	1 000	1 032	1 000	1 032	-32	
Tekniska kontoret								
Hamnen Beslutssteg I	2013	2019	15 241	8 216	49 700	42 675	7 025	0
Hamnen Beslutssteg II	2018	2020	79 000	10 560	79 000	10 560	68 440	-24 000
Hamnen Beslutssteg III	2018	2022	238 000	5 505	238 000	5 505	232 495	27 000
Kaptenen II	2018	2021	8 211	4 181	8 211	4 181	4 030	0
Toppbeläggningar	2018	2018	5 660	3 496	5 660	3 496	2 164	
Gång- och cykelvägar	2018	2018	2 751	1 791	2 751	1 791	960	
Tunadalsparkeringen	2016	2019	1 909	1 354	2 000	1 445	555	0
Karlsdalstorg	2016	2019	6 958	3 975	7 100	4 116	2 984	2 100
Skogsleden	2018	2019	19 000	2 471	19 000	2 512	16 488	0
Vatten och avlopp								
Uppgradering övervakningssystem	2016	2019	669	1 517	2 950	3 799	-849	0
Norrmålarstrand	2010	2021	26 342	1 630	30 000	5 250	24 750	0
Filteranläggning vattenverk	2010	2019	671	995	73 900	74 224	-324	-1 500
Kölsta VV - fluorid	2017	2019	5 206	1 345	5 900	2 039	3 861	0
Ledningsnät	2018	2018	3 000	2 823	3 000	2 823	177	
Industrivägens pumpstation	2013	2018	3 116	1 624	3 300	1 808	1 492	
Nyckelbergsvägen	2016	2018	-518	196	6 500	7 215	-715	
Parkv., Allmänningv. S,V,D	2017	2018	1 683	1 840	4 800	4 957	-157	
Guttstavägen	2017	2018	943	1 451	3 000	3 508	-508	
Ringvägen v-ledn	2018	2018	5 000	6 068	5 000	6 068	-1 068	
Mellanvägen	2018	2018	1 100	1 138	1 100	1 138	-38	
Spillvatteninfodringar Kolsva	2018	2018	1 400	1 295	1 400	1 295	105	
Skogsleden	2018	2019	11 500	2 611	11 500	2 611	8 889	0
Stadsarkitektkontoret, mark								
Byte bro vid Kölstaån	2018	2019	3 000	11	3 000	11	2 989	0
Ullvi Norra,exploatering	2018	2019	1 000	545	1 000	545	455	0
Hamnen, underhåll hyresbaserat	2018	2018	1 100	1 536	1 100	1 536	-436	
Hamnen, Magasin 9/19	2017	2019	37 151	15 612	38 000	16 461	21 539	0
Kultur- och fritidsnämnden								
Ställverk sportfältet	2015	2019	1 368	84	2 500	1 216	1 284	-2 500
Nytt konstgräs	2018	2019	5 000	0	5 000	0	5 000	0

Kommentarer till större investeringsprojekt

Stadskansliet

Badhus och idrottshall, projektering och byggnation

Projekteringen slutfördes under januari 2018 och upphandling av byggentreprenad genomfördes därefter. I juni startade byggnationen och det planerade färdigställandet är hösten 2020.

Ombyggnad KMV-lokalen

I lokalen kommer Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Skatteverket, samt delar av social- och arbetsmarknadsnämndens område att finnas. Projektering och entreprenadupphandling genomfördes under första halvåret, och ombyggnationen startade i juli 2018. Det planerade färdigställandet är juli 2019.

Nybyggnation av förskola i Kolsva

Projektering och upphandling är genomförd och byggnationen pågår sedan augusti 2018. I juli 2019 planeras förskolan vara klar.

Lokaler för skateverksamhet

Lokaler i Vanahem 5, ca 900 kvm, har iordningsställts för skateverksamhet.

Tekniska kontoret

Hamnen

Under året har projektering av muddring och stabilisering av muddermassor fortsatt i samarbete med Sjöfartsverket och Västerås kommun. En första intern granskning har skett i projektgruppen och en extern granskning har inletts. Ett gemensamt avtal mellan parterna beträffande genomförande är i slutskedet och förväntas tecknas i början av 2019. Eftersom upphandlingen planeras att genomföras i samverkan måste alla projekten vara synkroniserade innan genomförande av upphandlingen.

Renovering verkstadsbyggnad Kaptenen

Under året har en skalrenovering av gamla verkstadsbyggnaden genomförts innefattande bland annat renovering av tak samt fasader, utbyte av samtliga fönster samt två taksjutportar samt renovering av gamla befintliga portar.

Toppbeläggning

Ringvägen på sträckan Odensvivägen-Hisingsgatan fick en ny beläggning. Skador i underliggande lager hade orsakat spårbildning och djupa hål. Under året har utförts arbeten på Ågerdsgatan, Nibblesbackevägen samt på Svedjevägen. I Kolsva har Parkvägen fått ny beläggning, och i Köpings centrum delar av Nygatan och Tunadalsgatan.

Gång och cykelvägar

I Köpings tätort har gång och cykelvägar lagts om vid Elundskolan, Hästhagen, Kristinelundsvägen, Nibblesbackevägen, Nyckelbergsparken och Otto Hallströms väg. I Munktorp har Åkerivägen lagts om. En ny gång- och cykelväg har byggts längs Nyckelbergsvägen. Detta projekt har delvis finansierats med bidrag från Trafikverket.

Karlsdals torg och parkering

I renovering av torget och parkeringen ingick omfattande markarbeten, nya beläggningar, flytt och återuppbyggnad av en del av muren, ny markutrustning och effektbelysning samt nya planteringsbäddar. Plantering av växter återstår och är planerad till våren 2019.

Tunadalsparkeringen

Parkeringen hade dragits med stora svackor i många år och dessa är nu åtgärdade. En allmän uppsnygning har även genomförts.

Skogsleden

Under 2018 har flera verksamheter inom tekniska kontoret påbörjat arbetet med Skogsledens förlängning där man anlägger infrastruktur för 34 villatomter och 24 radhusbostäder.

Vatten och avlopp

Uppgradering av övervakningssystemet

Uppgradering av övervakningssystemet för vattenverk, avloppsverk, pumpstationer och tillhörande anläggningar pågår. Systemet är driftsatt och de flesta anläggningar tillhörande dricksvattensidan är driftsatta.

Norrmälarstrand

Arbetet under året har varit kopplat till vattendomsansökan. Huvudförhandling hölls i Köping den 1 december.

Filteranläggning vattenverk

Årets kostnader för projektet är intrimning och betalning enligt avbetalningsplan.

Kölsta Vattenverk

Projektet har pågått under många år och nu har skalet till tillbyggnad uppförts. Upphandling av processteget fick avbrytas på grund av för dålig konkurrens.

Ledningsnät

Kostnaderna består av utredningar inför projektering, till exempel filmning av självfallsledningar, inmätningar av vattengångar, och geoteknik men även framtagande av dagvattenmodell för Norsabäckens avrinningsområde. Tre sträckor har renoverats efter driftstörningar. Det gäller bruksområdet i Kolsva, Nibblesbackesvägen samt vid Västeråsvägen.

Industrivägens pumpstation

Ny överbyggnad, pumpsump och bräddbrunn installerades i befintlig anläggning.

Nyckelbergsvägen, Våktarstigen och Nyckelstigen

Byte av VA-ledningar har utförts och komplettering med dagvattenledningar.

Park- och Allmäningsvägen - Kolsva

Renovering av VA-ledningar längs Park- och Allmäningsvägen i Kolsva. Allmäningsvägen har kompletterats med dagvattenledning.

Guttstavägen – Kolsva

Relining av vattenledning med hjälp av rörspräckning har genomförts.

Ringvägen vattenledning

Relining av vattenledning med hjälp av rörspräckning har genomförts. Projektet fördröjades genom förändrade förutsättningar.

Mellanvägen

Omläggning av vattenledning har genomförts. Detta projekt låg utanför planerade investeringar och har utförts på grund av ändrade planeringsförutsättningar.

Spillvattenledningar Kolsva

1000 meter spillvattenledningar har infodrats i Kolsva.

Stadsarkitektkontoret

Byte bro vid Kölstaån

Bron är i väldigt dåligt skick och åtgärder behöver göras. Utredningsarbete och framtagande av handlingar för en ny bro har påbörjats.

Ullvi Norra, exploatering

Utgiften avser utredningar inför detaljplaneläggning.

Hamnen, underhåll hyresbaserat

Investeringarna avser arbeten för den nya hamnkranen samt återställningsarbeten efter rivning av gamla hamnkontoret. Kapitalkostnaderna kommer att finansieras genom hyreställning.

Hamnen, Magasin 9/19

Arbetet med att ersätta magasin 9 med ett nytt magasin 19 pågår. Det nya magasinet planeras att stå färdigt under hösten 2019.

Kultur- och fritid

Nytt konstgräs

Projekteringen har försenats, projektet beräknas bli klart hösten 2019.

Ställverket på sportfältet

Arbetet med ombyggnad av ställverket på sportfältet påbörjades under 2015 och kommer preliminärt att avslutas 2019. Pågående utredning kan komma att påverka totalkostnaden.

Kajreovering pågår

200 meter stålspons ska slås ner för att ta upp jordtryck mot kajen.

Nytt hamnmagasin

Arbetet med att ersätta magasin 9 med ett nytt magasin 19 pågår. Det nya magasinet planeras att stå färdigt under hösten 2019. Magasin 19 har i projekteringen anpassats till och förberetts för en solcellsinstallation.

Finansiell analys

Köpings kommun redovisar 2018 ett resultat på 75 Mkr. Resultatet motsvarar 4,8 procent av skatteintäkterna. Det är högre än kommunens långsiktiga mål på 0,5 procent, och 42 Mkr bättre än budgeterat resultat. Årets investeringar slutade på 206 Mkr, en ökning med 75 Mkr jämfört med 2017. Under året ökade lånen från 358 Mkr till 488 Mkr.

Modell för finansiell analys

Fyra perspektiv

För att kartlägga och analysera resultat, utveckling och ställning används en analysmodell som utgår från fyra viktiga finansiella perspektiv: det ekonomiska resultatet, kapacitetsutvecklingen, riskförhållanden samt kontrollen över den finansiella utvecklingen. Målsättningen är att utifrån dessa perspektiv identifiera eventuella finansiella möjligheter och problem och därigenom belysa huruvida kommunen har en god ekonomisk hushållning enligt kommunallagen. För att göra analysen mer informativ så redovisas även en jämförelse med 20 likartade kommuner för vissa av måtten. Dessa har vi kallat för jämförelsegruppen.

I slutet av avsnittet finns en sammanfattande bedömning av de fyra perspektiven.

Fyra perspektiv vid finansiell bedömning

Vilken balans har kommunen haft över sina intäkter och kostnader under året och över tiden?

Vilken kapacitet har kommunen att möta finansiella svårigheter på lång sikt?

Föreligger några risker som kan påverka kommunens resultat och kapacitet?

Vilken kontroll har kommunen över den ekonomiska utvecklingen?

Det ekonomiska resultatet

I det första perspektivet klargörs årets resultat och dess orsaker. En eventuell obalans, det vill säga att kostnaderna överstiger intäkterna eller att en rörelseriktning mot obalans sker, är en varningssignal. Här analyseras också investeringar och deras utveckling.

Kapacitet eller långsiktig betalningsberedskap

Det andra perspektivet redogör för den långsiktiga betalningsberedskapen. Här redovisas vilken finansiell motståndskraft kommunen har på lång sikt. Ju starkare kapacitet, desto mindre känslig är kommunen inför de alltid återkommande lågkonjunkturerna.

Risikförhållande

Med det tredje perspektivet avses hur kommunen är exponerad finansiellt. En gott ekonomiskt läge innefattar att kommunen i kort- och medellångt perspektiv inte behöver vidta drastiska åtgärder för att möta finansiella problem. Här diskuteras också borgensåtagande och kommunens samlade pensionsskuld.

Kontroll

I det fjärde perspektivet analyseras hur upprättade ekonomiska målsättningar och planer följs. En god följsamhet mot budget ger bra förutsättningar för att kunna uppnå god hushållning.

Resultat

Årets resultat

Det ekonomiska resultatet är positivt och blev 75,4 Mkr

2018. Det är viktigt att eliminera jämförelsestörande poster för att få fram det underliggande löpande driftsresultatet. För 2018 påverkar jämförelsestörande poster årets resultat med 14,7 Mkr genom utdelning från Mälarenergi Elnät AB. Efter att jämförelsestörande poster frånräknats är resultatet 60,7 Mkr. Finansförvaltningen uppvisar ett överskott på 31,5 Mkr, varav skatter och utjämning gav 10,6 Mkr i budgetöverskott. Årets budgeterade resultat på 33,1 Mkr vilket var förhållandevis högt, bidrar även till resultatet. Den egentliga verksamheten uppvisade -4,1 Mkr i budgetunderskott.

Analys av årets resultat

Årets resultat	2014	2015	2016	2017	2018
Årets resultat, Mkr	7,3	41,2	9,3	16,1	75,4
Jämförelsestörande engångsposter, Mkr	0,0	-43,8	-14,0	0,0	-14,7
Årets resultat exkl jämförelsestörande poster, Mkr	7,3	-2,6	-4,7	16,1	60,7
Årets resultat i relation till skatteintäkter och utjämning, %	0,6	3,0	0,6	1,1	4,8
Årets resultat exkl jämförelsestörande poster i relation till skatteintäkter och utjämning, %	0,6	-0,2	-0,3	1,1	3,9

Varje kommun ska enligt kommunalagen göra en uttolkning av vad god ekonomisk hushållning betyder för kommunen. Denna uttolkning uttrycks genom de finansiella målen som ska ha ett långsiktigt perspektiv. Måttet årets resultat i relation till skatteintäkter och utjämning används som finansiellt mål och är 0,5 procent. Ett resultat mellan 2 och 3 procent betraktas generellt som god ekonomisk hushållning, eftersom ett sådant resultat ger utrymme för att över en längre tid skattefinansiera större delen av en normal investeringsvolym i en kommun. Att Köping har ett förhållandevis lågt satta mål beror delvis på den regelbundna årliga avkastningen på förlagslån från Mälarenergi Elnät AB som motsvarar 0,6 procent.

Sätts årets resultat i relation till skatteintäkter och utjämning blir måttet 4,8 procent. Under den senaste femårsperioden har måttet i genomsnitt varit 2,0 procent. Om de jämförelsestörande posterna elimineras blir måttet över 5 år 1,0 procent.

Jämförelsegruppen har haft ett bättre genomsnittligt resultat inklusive jämförelsestörande poster än Köping.

Gruppen hade 2,2 procent för åren 2013 till 2017 jämfört med Köpings 1,5 procent.

Kostnads- och skatteintäktsutveckling

En grundläggande förutsättning för en god ekonomisk hushållning är att det finns balans mellan löpande intäkter och kostnader. Ett sätt att belysa detta förhållande är att analysera hur stor andel av skatteintäkter och generella statsbidrag som tas i anspråk av olika typer av återkommande löpande kostnader. Detta mått benämns nettokostnadsandel.

Redovisas en nettokostnadsandel under 100 procent har kommunen en positiv balans mellan kostnader och intäkter. Generellt brukar en nettokostnadsandel på 97-98 procent betraktas som god ekonomisk hushållning eftersom då klarar de flesta kommuner av att över en längre tidsperiod finansiera sina reinvesteringar och nödvändiga nyinvesteringar.

Kostnads- och skatteutveckling, %	2014	2015	2016	2017	2018
Verksamhetens nettokostnader	89,7	89,7	89,7	89,7	87,8
Pensioner	6,5	6,3	6,4	6,4	6,4
Avskrivningar	4,0	4,1	4,0	3,5	3,4
Nettokostnadsandel	100,2	100,1	100,1	99,6	97,6
Finansnetto	-0,7	-3,0	-0,8	-0,7	-2,4
Nettokostandel inkl finansnetto	99,5	97,1	99,3	98,9	95,2
Jämförelsestörande poster, netto	0,0	3,2	1,0	0,0	0,9
Nettokostnadsandel utan jämförelsestörande poster	99,5	100,3	100,3	98,9	96,1
Årlig förändring nettokostnader	5,7	4,1	5,2	4,8	2,1
Årlig förändring skatteintäkter och utjämning	3,2	4,3	5,1	5,3	4,2

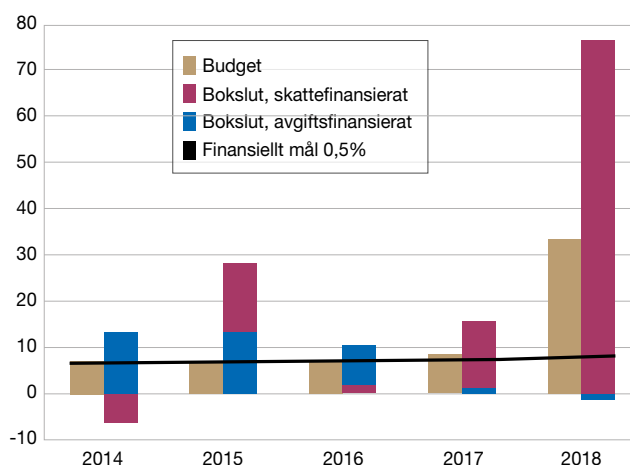
Nettokostnadsandelen för 2018 har sjunkit jämfört med 2017. Nettokostnadsandelen för jämförelsegruppen har under åren 2013 till 2017 legat på 98,2 procent jämfört med 99,6 procent för Köping. 2017 och 2018 års resultat visar på att nettokostnadsandelen sjunker i Köping.

Om finansnettot räknas in förbättras nettokostnadsandelen. En positiv påverkan på nyckeltalet har den årliga förlagslåneräntan från Mälarenergi Elnät AB, vilket motsvarar cirka 0,6 procent av totala skatteintäkter och statsbidrag. Under femårsperioden har nettokostnadsandelen inklusive finansnetto legat på 98,0 procent.

Under året har kostnaderna ökat med 2,1 procent medan skatter och generella statsbidrag har ökat med 4,2 procent. Under den redovisade perioden har den genomsnittliga ökningen för skatteintäkterna varit 4,4 procent samtidigt som nettokostnaderna även ökat med 4,4 procent.

Resultat jämfört med resultatmål

För 2018 är resultatet 42,3 Mkr bättre än budgeterat resultat. Inom de skattefinansierade verksamheterna har fem nämnder av åtta klarat att hålla sin budget, nämndernas underskott uppgår till -3,6 Mkr. Avgiftsfinansierade verksamheter uppvisar ett resultat på -0,7 Mkr.

Investeringar

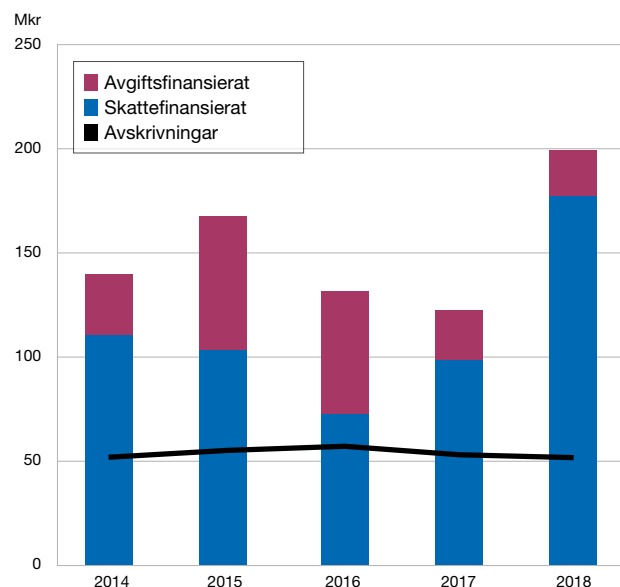
Kommunen har legat på en nettoinvesteringensvolym under perioden 2013 - 2018 på i genomsnitt 153,2 Mkr. Föregående femårsperiod låg investeringsnivån i genomsnitt på 96,4 Mkr. En hög investeringsnivå innebär ökade krav på högre resultatnivåer för att behålla en stabil ekonomisk utveckling.

Bilden i högerspalten visar på hur investeringarna fördelar sig på skattefinansierad verksamhet och avgiftsfinansierad verksamhet samt avskrivningar. Av de totala investeringarna 2018 satsades 87 procent i skattefinansierad

verksamhet. Förskola och skola stod för 11 procent och fritidsanläggningar för 35 procent av dessa investeringar. Sett över femårsperioden står den skattefinansierade verksamheten för 72 procent av gjorda investeringar.

Avskrivningarna i förhållande till nettoinvesteringarna visar i vilken grad kommunen reinvesterar i förhållande till hur anläggningstillgångarna minskar i värde genom de årliga avskrivningarna. Den del som överstiger avskrivningarna kan då betraktas som nyinvesteringar.

Nettoinvesteringar (stapel) avskrivningar (linje)

Investeringsutveckling, %

	2014	2015	2016	2017	2018
Nettoinvesteringar i relation till skatteintäkter och utjämning inkl fastighetsförsäljning	10,7	12,3	9,2	8,2	13,0

I förhållande till skatteintäkterna inklusive utjämning investerade kommunen för 13,0 procent under 2018. Jämförelsegruppen investerade under perioden 2013-2017 för 7,6 procent av skatteintäkterna och Köping 12,4 procent. I jämförelser måste hänsyn tas till att Köping bedrev sin fjärrvärmeverksamhet i förvaltningsform till och med 2016.

Egenfinansieringsgrad

Egenfinansieringsgraden visar i vilken utsträckning kommunen finansierar investeringar med under året tillförda medel via avskrivningar och årets resultat. En egenfinansieringsgrad på 100 procent innebär att kommunen kan finansiera investeringarna utan att låna eller att minska den befintliga likviditeten. En hög egenfinansieringsgrad innebär också att det finansiella handlingsutrymmet kan bibehållas inför framtiden.

Investeringar	2014	2015	2016	2017	2018
Investeringensvolym, Mkr	144,5	174,1	161,6	130,6	205,8
Investeringensinkomst, Mkr	5,2	6,4	30,3	7,6	0,9
Årets nettoinvesteringar	139,3	167,7	131,3	123,0	204,9
Egenfinansieringsgrad %	42,8	57,5	51,2	56,3	62,5
Investeringarna jmf med verksamhetens bruttokostnad, %	7,9	9,1	6,6	6,3	10,3

Årets investeringar har finansierats både genom upplåning samt årets resultat. Självfinansieringsgraden har förbättrats jämfört med 2017 trots den ökade investeringsvolymen. Detta beror på resultatförbättringen 2018. 2014 hade det lägsta värdet och det berodde på att resultatet var det lägsta

under perioden.

I förhållande till kommunens bruttokostnader uppgick investeringarna till 10,3 procent. Genomsnittet för perioden var 8,0 procent.

Avstämning mot balanskravet

Det lagstadda balanskravet för årets resultat i en kommun innebär att intäkterna ska överstiga kostnaderna, det vill säga resultatet ska vara minst noll. Eventuellt negativt resultat ska regleras inom de kommande tre åren. Det finns en möjlighet att under vissa betingelser reservera delar av ett positivt resultat i en resultatutjämningsreserv (RUR). Denna reserv kan sedan användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel, under förutsättning att årets resultat efter balanskravsjusteringar är negativt. Kommunen har uppfyllt balanskravet varje år sedan lagen infördes 2000 och har därför inte något balanskravsunderskott.

Balanskravet, Mkr	2014	2015	2016	2017	2018
Årets resultat	7,3	41,2	9,3	16,1	75,4
avgår realisationsvinster	-0,2	-0,6	-14,0	-0,1	-0,2
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	7,1	40,6	-4,7	16,0	75,2
medel till resultatutjämningsreserv	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
medel från resultatutjämningsreserv	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Balanskravsresultat	7,1	40,6	-4,7	16,0	75,2
synnerliga skäl	7,4	0,0	7,5	0,0	0,0
Justerat balanskravsresultat	14,5	40,6	2,8	16,0	75,2

När årets resultat justerats med realisationsvinster för fastighetsförsäljningar med mera blir årets resultat efter balanskravsjusteringar 75,2 Mkr.

Kapacitet

Kommunalskatt

En viktig faktor för kapaciteten är potentialen att kunna höja skattesatsen. Kommunens utdebitering uppgår år 2018 till 22:16 kronor per skattekrona. Medelutdebiteringen för länet 2018 var 22:07 kronor. För jämförelsegruppen var utdebiteringen 22:01 kronor. Den genomsnittliga skattesatsen för alla kommuner i landet har minskat med två öre mellan 2017 och 2018 och var 2018 21,65 kronor.

Soliditet

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme. Den visar hur stor del av tillgångarna som har finansierats med eget kapital. De faktorer som påverkar soliditeten är årets resultat och hur tillgångar och skulder förändrats. Ju högre soliditet, desto mindre skuldsättning har kommunen. När man tittar på soliditetsmättet är det den långsiktiga trenden som är mer intressant än enskilda år. Ett annat soliditetsmått som blir allt vanligare är att inkludera kommunens pensionsförpliktelser som är äldre än 1998 och ligger utanför balansräkningen.

Soliditet, %	2014	2015	2016	2017	2018
Förändring eget kapital	1,0	5,5	1,2	2,0	9,1
Förändrade tillgångar	5,3	13,1	17,7	2,2	4,6
Soliditet enl balansräkning	56,1	52,3	45,0	44,9	42,7
Soliditet inkl pensionsförpliktelser	6,4	9,9	10,1	11,6	14,7

Trenden att soliditeten enligt balansräkningen sjunker har förstärkts under året. Tillgångarna har ökat genom de stora investeringarna de tre senaste åren, men då finansieringen skett genom upptagning av nya lån har även skuldsidan ökat. Jämförelsegruppens soliditetsmått var 52,5 procent för 2017.

Räknas pensionskulden in i soliditetsmättet blir trenden en annan. Det beror på att pensionsförpliktelserna sjunker succesivt genom utbetalningar. Mellan åren 2017 och 2018 har förpliktelserna minskat med 21,7 Mkr.

Skuldsättningsgrad

Skuldsättningsgraden visar hur mycket av tillgångarna som har finansierats med främmande kapital och är soliditetens motsats. Låga värden ger en indikation om god finansiell styrka och ökar möjligheten till att eventuellt ta lån om situationen så kräver.

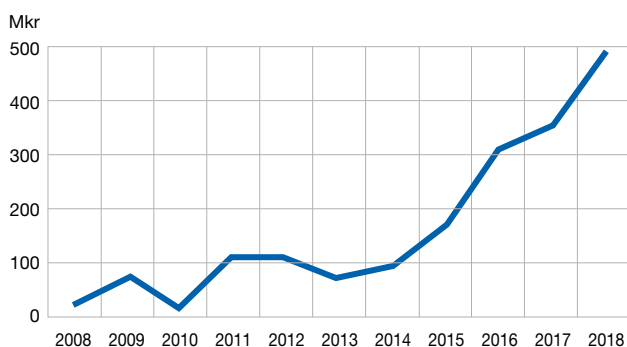
Skulder, %	2014	2015	2016	2017	2018
Total skuldsättningsgrad	43,9	47,7	55,0	55,1	57,3
- varav avsättningsgrad	7,7	7,0	6,3	6,7	6,3
- varav långfristiga skulder	10,3	13,9	19,6	21,6	25,1
- varav kortfristiga skulder	25,9	26,8	29,1	26,9	25,8

Skuldsättningsgraden har ökat till 57,3 procent jämfört med 55,1 procent föregående år. Av de 57,3 procenten utgör 25,1 procentenheterna långfristiga skulder och det är de skulderna som står för den största ökningen både i reella och relativa tal. I relativa tal har avsättningsgraden till pensioner minskat och även de kortfristiga skulderna.

Långfristiga skulder

Kommunens låneskuld ökade med 130,0 Mkr från 358 Mkr till 488,0 Mkr. Kommunens långfristiga skuld per invånare var 15 301 kronor för år 2017. Jämförelsegruppens långfristiga skuld var 14 094 kronor. Trenden är att Köpings låneskuld ökar något fortare än de övriga kommunerna i gruppen.

Låneskuld 2007 – 2017

Utöver lån omfattar långfristiga skulder periodiserade intäkter i form av investeringsbidrag och anslutningsavgifter. Dessa uppgår till 44,9 Mkr. Enligt rekommendation ska sådana inkomster bokföras som en skuld och skrivas av i samma takt som livslängden på de olika investeringsobjekten. De bakomliggande investeringarna är redovisade som anläggningstillgångar.

Kostnader och intäkter – jämförelse med 20 likartade kommuner

Kronor per invånare	2017		2017 Differens
	Köping	Jämförelse- grupp	
Verksamhetens intäkter	16 723	15 726	997
Verksamhetens kostnader	-72 237	-70 598	-1 639
Avskrivningar	-2 035	-2 150	115
Verksamhetens nettokostn	-57 549	-57 022	-527
Skatteintäkter	43 927	43 914	13
Generella statsbidrag & utjämning	13 839	14 359	-520
Finansnetto	399	337	62
Resultat före extraord. poster	616	1 588	-972
Extraordinära poster	0	-10	10
Årets resultat	616	1 578	-962

Vid en jämförelse av hela resultaträkningen med jämförelsekommunerna kan det konstateras att Köping har högre omslutning för både verksamhetens intäkter och kostnader. Verksamhetens nettokostnader är högre än jämförelsekommunerna och uppvägs inte av skatteintäkter och bidrag. Finansnettot är bättre genom avkastningen på förlagslån.

Risk

Betalningsberedskap på kort sikt

Kassalikviditet är ett mått på betalningsförmågan på kort sikt. En oförändrad eller ökande kassalikviditet i kombination med en oförändrad eller förbättrad soliditet är ett tecken på att kommunens totala finansiella handlingsutrymme har stärkts.

Likviditeten ur ett riskperspektiv	2014	2015	2016	2017	2018
Kassalikviditet, %	55,8	60,1	72,7	76,5	90,8
Likviditetsdagar	7	12	4	26	50

Kassalikviditeten har ökat från 76,5 procent till 90,8 procent under 2018. Av de likvida medlen bidrar de kommunala bolagen som ingår i koncernkontot med 23,6 procent och 48,9 procent för 2017. Kommunens likviditet har alltså stärkts och bolagens likviditet försämrats. Jämförelsegruppens likviditetsmått var 106 procent för 2017. Vid årets slut låg betalningsberedskapen beräknat på kommunens del av koncernkontot på 50 likviditetsdagar, vilket innebär att kommunen skulle kunna fullgöra sina löpande utbetalningar i 50 dagar, även om inte några inbetalningar skulle komma in.

Att enbart studera en kommuns likviditet är inte tillfredsställande, utan även skuldsidan måste analyseras. Förbättras likviditeten, samtidigt som skuldsättningen sjunker har kommunen förbättrat sin finansiella handlingskraft både på kort och på lång sikt.

Finansiella nettotillgångar

I måttet finansiella nettotillgångar ingår alla finansiella tillgångar och skulder i balansräkningen som kommunen beräknas omsätta på 10-20 års sikt, nämligen finansiella anläggningstillgångar (exklusive aktier i kommunens koncernbolag), omsättningstillgångar, samt kort- och långfristiga skulder. Måttet är informativt, eftersom det speglar den finansiella handlingsberedskap som ligger mellan de kortsiktiga likviditetsmåten och det långsiktiga soliditetsmåttet. Det viktiga här är att studera trenden. Det är inte ovanligt att måttet är negativt bland kommunerna.

Nettotillgångar, Mkr	2014	2015	2016	2017	2018
Finansiella nettotillgångar	-137,3	-205,0	-325,9	-346,2	-413,1

De finansiella nettotillgångarna försvagades under 2018 med 66,9 Mkr. 2016 försvagades nettotillgångarna med 20,3 Mkr. Detta beror på att skuldsidan framför allt de långfristiga skulderna, har ökat mer än omsättningstillgångarna. Måttet visar hur de allt större investeringarna de senaste åren inte kunnat finansieras genom årets resultat och avskrivningar utan istället ökat på låneskulden och minskat likviditeten sett över hela perioden.

Låneräntor

Ur ett riskperspektiv är det viktigt att redovisa och beskriva eventuella ränte- och valutarisker. Ränterisker beror främst på löptids- och räntebindningsstrukturen. En stor andel lån med rörlig ränta medför att en risk för ökade räntekostnader finns, men också en möjlighet till låga kostnader.

Kommunens har sex lån på sammanlagt 488 Mkr varav fyra med rörlig ränta och två med fast ränta. Lånen med rörlig ränta uppgår till 390 Mkr. Snitträntan för samtliga lån var 0,09 procent. Den genomsnittliga kapitalbindningen är 3,40 år och den genomsnittliga räntebindningen är 0,22 år.

Borgensåtaganden

De flesta kommuner går i borgen för de kommunägda bolagens lån. Även vissa andra borgensåtaganden kan förekomma. Detta innebär att kommuninvånarna har iklätt sig en förpliktelse gentemot långivarna, det vill säga banker och övriga kreditinstitut.

Borgensåtagande, Mkr	2014	2015	2016	2017	2018
Kommunägda bolag	715,2	801,0	1 103,6	1 166,9	1 119,5
Övriga	6,8	8,5	9,2	9,0	8,8
Totalt	722,0	809,5	1 112,8	1 175,9	1 128,3

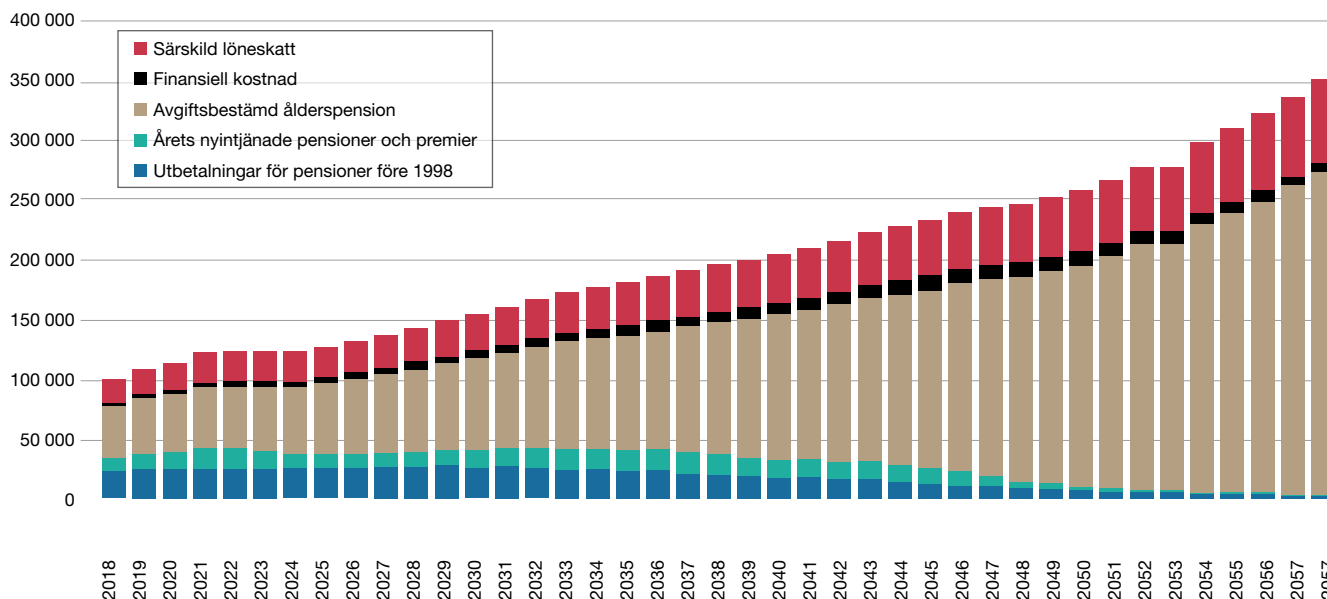
Borgensåtagandena för de kommunägda bolagen har minskat med 47,4 Mkr. Minskningen har skett med 59,8 Mkr för det kommunala bostadsföretaget KBAB med dess dotterbolag. KBAB står för 66 procent av de totala borgensåtagandena. Förändring i övrigt beror i huvudsak på en ökning med 14,6 Mkr för Västra Mälardalens kommunalförbund. Borgensåtaganden har i övrigt minskat genom amorteringar. Utöver borgen för lån tecknar kommunen även borgen för pensionsåtagande för KBAB. Under 2018 har inget infriande av borgen skett. Köping hade 2017 borgensåtagande på 45 023 kr per innevånare. Jämförelsegruppen hade för samma period 33 527 kronor per innevånare.

Pensionsåtagande

Pensionsåtagandet är den beräknade framtida skuld som kommunen har till arbetstagare och pensionstagare. Den bygger på en genomsnittslivslängd för dessa på cirka 80 år. Nedanstående diagram visar en långtidsprognos för kommunens pensionskostnader över 40 år.

Framtida pensionskostnad Köpings kommun

Tkr i löpade priser

Pensionsåtagande inkl löneskatt, Mkr	2014	2015	2016	2017	2018
Individuella delen	44,8	48,2	51,1	54,3	50,8
Pensionsavsättning	92,1	94,9	100,9	109,3	119,4
Pensioner äldre än 1998	675,6	652,7	630,9	616,3	594,6
Totalt	812,5	795,8	782,9	779,9	764,8

Redogörelse enl rådet för kommunal redovisning rekommendation nr 7.1	2014	2015	2016	2017	2018
Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	-92,1	-94,9	-100,9	-109,3	119,4
Ansvarsförbindelser	-675,6	-652,7	-630,9	-616,3	-594,6
Finansiella placeringar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Totala förpliktelser	-767,7	-747,6	-731,8	-725,6	714,0
Återlånade medel	767,7	747,6	731,8	725,6	714,0

Den avgiftsbestämda ålderspensionen, den så kallade individuella delen, disponeras av den anställda för eget val av förvaltare och kostnaden bokförs löpande.

Under pensionsavsättningar på balansräkningen redovisas, årets nyintjänade pension (efterlevandepension, förmånsbestämd ålderspension över taket, och särskild avtalspension efter överenskommelse). Dessa räknas upp över tiden utifrån basbeloppsförändringar.

Ansvarsförbindelse för pensioner äldre än 1998 räknas årligen upp enligt fastställt index och reduceras med årets utbetalningar till pensionstagarna. Dessa pensioner kommer att vara utbetalda inom 30-40 år. Kostnaden för betalning av ansvarsförbindelsen bokförs löpande och belastar årligen resultatet. Den finansiella kostnaden som redovisas i diagrammet ovan består av ränte- och basbeloppsuppräknningar av pensionerna. För 2018 uppgick dessa till 2,3 Mkr.

Ansvarsförbindelsen har minskat med 21,7 Mkr jämfört med 2017 främst genom utbetalningarna till pensionstagarna.

Kommunens totala pensionsskuld uppgick till 764,8 Mkr. Av skulden redovisas 478,5 Mkr och där tillhörande 116,1 Mkr i löneskatt som ansvarsförbindelse inom linjen. Det innebär att 77,7 procent av pensionsskulden inte finns upptagen i kommunens balansräkning. Från kommunens pensionsadministratör utbetalas månatligen cirka 1 700 pensioner.

I policyn för kapitalförvaltning av pensionsmedel anges att de delar av pensionsmedlen som inte överlämnats till de anställda för individuell förvaltning, ska förvaltas i sin helhet som återlån till Köpings kommun. Återlån innebär att eventuella likviditetsöverskott i första hand skall användas till att reglera kommunens lång- och kortfristiga skulder till banker och kreditinstitut. Kommunen har inte någon personal anställd på särskilt visstidsförordnande eller någon anställd med pensionsavtal.

Kontroll

Budgetföljsamhet och prognossäkerhet

En viktig förutsättning för att uppnå god ekonomi är att kommunens nämnder klarar av att bedriva verksamheten inom tilldelade budgetanslag, det vill säga att det finns en budgetföljsamhet i kommunen. Kommunstyrelsen och nämnderna följer den ekonomiska utvecklingen genom att presentera uppföljningsprognoser till styrelsen enligt fastslagen tidplan och till kommunfullmäktige två gånger under löpande år. Om budgetföljsamheten är dålig måste reserver finnas både i årsresultat och i likviditet. Budgetavvikelsen bör teoretiskt ligga så nära noll som möjligt.

Av tabellen på nästa sida framgår det att budgetföljsamheten har varierat för nämnderna de senaste fem åren.

För de skattefinansierade verksamheterna är trenden att budgetföljsamheten försämrats fram till 2017. För 2018 har budgetföljsamheten förbättrats betydligt. Detta återspeglar sig också i att måttet verksamhetens nettokostnaders andel av skatteintäkterna har förbättrats 2018 från att ha legat på en hög nivå under perioden i övrigt.

Sammanfattande kommentarer

Med utgångspunkt från avsnittet "Ekonomisk analys" redovisas en sammanfattning av styrkor och svagheter i kommunens ekonomi. Bedömningen illustreras med färgsymboler, där grönt står för en stark ställning, rött för en svag ställning, och gult för ett mellangott läge. Till detta används plus respektive minustecken för att ytterligare förtydliga ställningen.

Resultat !

Köpings kommun redovisar 2018 ett resultat på 75 Mkr, vilket är ett mycket bra resultat. Sätts årets resultat i relation till skatteintäkter och utjämning blir måttet 4,8 procent. Under den senaste femårsperioden har måttet i genomsnitt varit 2,0

Styrelse/nämnder Mkr	2014		2015		2016		2017		2018	
	Prognos i aug	Bokslut	Prognos i aug	Bokslut	Prognos i aug	Bokslut	Prognos i aug	Bokslut	Prognos i aug	Bokslut
Kommunstyrelsen, skattefinansierad	-3,1	-1,0	-5,8	-0,7	-5,1	-1,4	-3,8	2,7	0,7	5,9
Miljö- och byggnadsnämnden	0,6	0,9	0,4	0,8	0,3	0,0	0,3	0,8	-0,3	0,8
Kultur- och fritidsnämnden	-0,7	-0,5	-0,3	0,1	0,0	0,5	0,0	0,2	0,5	0,6
Vård- och omsorgsnämnden	-6,7	-8,4	-7,5	-8,5	-8,6	-13,8	-12,5	-18,7	-13,1	-8,2
Barn- och utbildningsnämnden	0,0	0,4	0,0	-1,7	0,0	0,3	0,0	1,0	0,0	0,3
Social- och arbetsmarknadsnämnden	-3,4	-3,2	-7,3	-9,5	-10,7	-8,3	-8,1	-7,9	-4,3	-2,4
Kommundelsnämnden	-1,9	-0,5	-0,4	-0,2	0,0	0,5	-3,1	-1,6	-1,8	0,0
Övriga nämnder	0,0	0,3	0,0	-0,1	-0,5	-0,3	-0,4	-0,8	-0,9	-0,5
Summa skattefinansierad	-15,2	-12,0	-20,9	-19,8	-24,6	-22,5	-27,6	-24,3	-19,2	-3,5
Kommunstyrelsen, avgiftsfinansierad	11,1	13,4	9,2	13,0	5,4	8,4	0,0	0,7	0,0	-0,7
Summa med avgiftsfinansierad	-4,1	1,4	-11,7	-6,8	-19,2	-14,1	-27,6	-23,6	-19,2	-4,2

procent. Resultaten under den senaste femårsperioden har påverkats av jämförelsestörande poster som inte tillhör den egentliga verksamheten. 2018 års resultat innehåller en sådan post på 14,7 Mkr. Frånräknas denna post är resultatet fortfarande mycket bra. Både 2017 och 2018 har kommunfullmäktige budgeterat ett högre resultatmål än de 0,5 procent av skatteintäkter som ingår i de finansiella målen. Detta har gett en tydlig effekt på resultatet både 2017 och 2018. Det som bör uppmärksammas är att den egentliga verksamheten redovisade ett underskott på -23,6 Mkr 2017 och -4,2 Mkr 2018. Ett riktat statsbidrag som stimulansmedel inom vården på ca 6 Mkr har bidragit till resultatet, och även det beslut som kommunfullmäktige tog 2017 om effektiviseringsåtgärder på 1 procent, har gett resultat.

Investeringsvolymen har under den senaste femårsperioden ökat. Självfinansieringsgraden har ökat 2018 genom det goda resultatet. Trots detta så är måttet jämförelsevis fortfarande lågt för Köpings del, för riket låg självfinansieringsgraden på 88,5 procent för 2017 jämfört med 62,5 procent för Köping 2018. Årets goda resultat är egentligen den resultatnivå som kommunen behöver utifrån de kommande investeringsbehoven. Ett annat mått som visar på samma sak är verksamhetens nettokostnadsandel av skatter och bidrag. Köpings resultat för 2018 är 97,6 procent och då ligger kommunen på den nivå som brukar betraktas som god ekonomisk hushållning.

Kapacitet ! --

Kommunens skattesats ligger relativt högt, vilket gör att möjligheten att stärka den finansiella kapaciteten via höjd skatt därför kan vara begränsad. Soliditeten inklusive pensionsförpliktelser har förbättrats något de senaste åren beroende på att pensionsförpliktelserna sjunkit. Soliditeten enligt balansräkningen samt skuldsättningsgraden uppvisar dock sämre värden beroende på att de långfristiga skulderna ökar genom den höga investeringsnivån under perioden. Kommunens långfristiga skuld har ökat de senaste åren och är nu högre än de kommuner som Köping brukar jämföra oss med.

Risk ! -

Kassalikviditeten för kommunen var vid bokslutet betydligt högre än tidigare år. För koncernen hade kassalikviditeten ökat från 76,5 procent till 90,8 procent och det var kommunen som stod för hela ökningen. Denna likviditetsökning är dock temporär då den kommer att användas till finansieringen av investeringar.

På medellång sikt har den finansiella handlingsberedskapen försämrats sett över hela perioden. Skillnaden mellan kommunens totala skulder i förhållande till likvida medel

och fordringar har fortsatt att öka under året genom att de långfristiga skulderna har ökat.

Räntenivån har fortsatt vara historiskt låg, snitträntan var 0,09 procent på kommunens lån. Om det skulle ske en ränteförändring med 1 procent skulle det innebära 4,9 Mkr i ökade kostnader. Med tanke på att skuldsättningsgraden ökar kan en ränteförändring innebära en potentiell risk.

Kommunen har marginella borgensåtaganden utöver borgen till helägda kommunala bolag. Borgen till kommunägda bostadsföretag och fjärrvärmebolag anses inte innebära någon större risk. I likhet med de flesta andra kommuner har Köpings kommun stora pensionsåtaganden. Dessa har sänkts något under året genom att ansvarsförbindelserna har minskat genom pensionsutbetalningarna.

Kontroll ! +

Prognossäkerheten är totalt sett god, även sett över en flerårsperiod. 2018 var avvikelserna mellan prognos och resultat något större men håller sig ändå inom den tumregel på 1 procent som brukar anses som god prognossäkerhet. 2018 förbättrades budgetföljsamheten för den skattefinansierade verksamheten betydligt jämfört med de fyra senaste åren.

Framtiden

I detta avsnitt görs en bedömning av framtidsutsikterna de närmaste åren utifrån de fyra perspektiven.

Resultat

I den senaste prognosen gör Sveriges kommuner och landsting (SKL) bedömningen att för år 2019 kommer skatteunderlaget att öka med 2,9 procent. I reala termer, det vill säga efter avdrag för pris- och löneökningar beräknas en ökning på 0,9 procent 2019.

Den pågående avmattningen i sysselsättningstillväxten medför att skatteunderlagets reala tillväxt i år bromsar in från hög tillväxt i fjol. 2020 ser skatteunderlagstillväxten ut att helt utebli i reala termer. Lägre antal arbetade timmar samt högre pris- och löneökningstakt leder till den svagaste reala utvecklingen av skatteunderlaget på 16 år. Beräkningar för 2021 och 2022 ligger i reala termer på cirka en procent per år jämfört med en ökning på i genomsnitt 2,2 procent för åren 2015-2017. Ökningen av skatteunderlaget 2021 och 2022 ligger nära ett historiskt genomsnitt, och bygger på en viss ökning av arbetade timmar samt att priser och löner för kommunsektorns egna kostnader antas stiga långsammare än timlönerna i ekonomin som helhet.

Samtidigt som utvecklingen av skatteunderlaget inte kommer att utvecklas som tidigare år, gör SKL bedömningen att de demografiskt betingade behoven kommer att

öka i framtiden. Ökningstakten förväntas bli störst inom grundskolan och äldreomsorgen. Åren 2018–2022 ligger genomsnittet på 1,3 procent per år. Det kan jämföras med 0,6 procent per år för åren 2000 - 2015.

Kommunerna haft positiva resultat under de senaste tio åren med i genomsnitt 3,0 procent av skatter och generella statsbidrag. För 2018 är prognosen 2,5 procent.

Beträffande investeringar konstaterar SKL kommunkoncernernas investeringsvolym har ökat under en längre tid. 2017 ökade investeringarna med 13 procent, och mellan 2008 till 2017 med 69 procent. För de kommunala investeringarna konstateras att för år 2017 ökade investeringarna med 20 procent, den största ökningen på mycket länge. Det planeras för en fortsatt hög investeringsnivå både 2018 och 2019. För åren 2020 - 2022 planeras det investeringar på i genomsnitt 12 procent av skatter och generella bidrag. En ökad investeringsvolym innebär ökade driftkostnader som kommer att ta allt större utrymme i kommunernas driftbudgetar.

SKL:s bild av den kommunala sektorns nuläge stämmer väl med Köpings utgångsläge när det gäller investeringar. Investeringsnivån i kommunen har under de senaste åren ökat från att tidigare varit jämförelsevis låg. Under perioden 2013 - 2018 investerades i genomsnitt 153,2 Mkr per år. Föregående femårsperiod låg investeringsnivån i genomsnitt på 96,4 Mkr per år, en ökning med 59 procent. För 2018 uppgick investeringarna till 13 procent av skatter och generella bidrag.

När det gäller årets resultat och resultatutvecklingen är bilden delvis en annan. Köping har i likhet med andra kommuner haft rea-och exploateringsvinster och andra engångsintäkter. Däremot har resultatnivån varit lägre. I riket var resultatnivån i genomsnitt 3,0 procent av skatter och generella statsbidrag för den senaste tio-årsperioden och i Köping var den 2,3 procent. Skillnaden motsvarar cirka 90 miljoner på tioårsperioden

2018 års resultat var i Köping mycket bra och visade på ett resultat som mer ligger i paritet med vad riket har haft under de senaste åren. Det resultatmål som sattes i budgeten bidrog till stor del till resultatet.

Årets goda resultat är egentligen den resultatnivå som kommunen behöver utifrån de kommande investeringsbehoven, och för att kunna behålla en ekonomi i balans.

Kapacitet

Detta perspektiv påverkas av hur stora investeringsplanerna kommer att bli i framtiden och hur kommunen väljer att finansiera investeringsutgifterna. Investeringsvolymen har under den senaste femårsperioden ökat.

På tre år sikt finns ca 700 Mkr inplanerade för de två största projekten, badhus och idrottshall samt hamnprojektet. Till viss del ingår samfinansiering och avgiftsfinansiering i investeringskalkylerna för hamnprojektet.

Köping har under tidigare perioder haft jämförelsevis mycket låga långfristiga skulder. Under perioden 2008 - 2012 var medelskulden 3 726 kronor per innevärdare för Köping, 10 215 kronor för jämförelsekommunerna.

För perioden 2013 - 2017 var skulden 9 444 kronor för Köping, 13 983 för jämförelsekommunerna och 24 439 kronor för riket. Om jämförelsen görs mellan åren 2008 och 2017 har skulden ökat i Köping från 1 027 kronor till 15 301 kronor. Under 2018 har 130 Mkr upptagits i nya lån.

Tendensen är alltså att självfinansieringsgraden sjunker och att investeringsnivån ökar. För att klara finansieringen i framtiden krävs att större överskott skapas i resultaträkningen genom att resultatmålet höjs jämfört med dagens 0,5 procent. De resultatmål som fanns 2017 och 2018 skulle betyda en långsiktigt mer hållbar ekonomisk hushållning.

Risk

Det finns viktiga faktorer som påverkar detta perspektiv som ligger utanför kommunens kontroll.

Medelårsräntan 2018 var för kommunens lån 0,09 procent. Dessa räntor påverkas av vad som händer med landets finanser och inflationsmål. Riksbanken höjde Reporäntan till -0,25 i januari 2019. Det var den första förändringen sedan februari 2016. Prognosen är att den höjs under andra halvåret 2019 under förutsättning att konjunktur- och inflationsutsikterna står sig. Räntekostnaden skulle öka med 3,5 Mkr om räntan skulle öka med en procent på de lån som förfaller inom en 12-månadersperiod eller har rörlig ränta.

Beträffande pensionskostnaderna gör SKL bedömningen att allt högre avsättningar för förmånsbestämda pensioner innebär kraftigt ökade pensionskostnader framöver. Det påverkar utvecklingen av kostnaden för sociala avgifter, främst 2018 och 2020. Bedömningen om kostnadsökningen är starkt beroende av de antaganden om priser och löner som ligger bakom kalkylen. Pensionskostnaden var för 2018 cirka 102 Mkr.

Den svenska högkonjunkturen syns allra tydligast på arbetsmarknaden. Sysselsättningsgraden och arbetskraftsdeltagandet har inte varit lika höga sedan innan 1990-talskrisen. SKL prognos är att nedgångar i sysselsättningen inom primärt bygg- och tillverkningsindustrin får den totala sysselsättningen att vända ner vid mitten av nästa år. Arbetslösheten stiger långsamt under 2019 och 2020. Från och med slutet av 2020 beräknar SKL att arbetslösheten ökar med 0,3 procentenheter jämfört 2018.

Under åren 2012 - 2016 var antalet arbetslösa kommuninvånare cirka 1 200 personer. Detta var omkring dubbelt så många som innan 2009 års ekonomiska kris. De två senaste åren har emellertid inneburit en viss ljusning på arbetsmarknaden. Vid slutet av 2018 saknade 1 122 personer i åldern 16 - 64 år arbete. Det motsvarar 9,2 procent av den registrerade arbetskraften, att jämföra med länets 8,6 och rikets 7,0 procent. Bilden kompliceras dock av att arbetslösheten varierar mycket mellan olika grupper. Av ungdomarna i åldern 18 - 24 år saknade 12,5 procent arbete. I åldern 16 - 64 år var 4,5 procent av de inrikes födda arbetslösa, samtidigt som motsvarande andel för de utrikes födda var 27,6 procent.

Kontroll

Om kostnaderna ökar i takt med befolkningen det vill säga med oförändrad personaltäthet skulle gapet mellan kostnader och intäkter öka till 43 miljarder år 2022. För att klara detta behövs effektiviseringar och/eller ökade resurser. SKL framhåller att många företrädare för politiska partier har uttalat en viljeinriktning att öka statsbidragen till kommuner och landsting/regioner.

SKL pekar på några viktiga punkter på hur kommunsektorn kan möta dessa framtida utmaningar. Det behövs en samsyn och samverkan mellan stat och kommuner som gör det möjligt att komma överens om gemensamma satsningar för långsiktigt hållbara förändringar. Bland annat lyfts vården och skolan fram.

En annan viktig sak som framförs är ökad användning av ny teknik. Internationella rapporter visar på att det finns en potential på att cirka hälften av alla arbetsmoment kan automatiseras inom ett par decennier.

När det gäller svensk välfärdsproduktion, med en stor andel ”kontaktyrken”, är potentialen lägre, men ändå betydande. På längre sikt beräknas potentialen öka. På kort sikt är det troligt att påverkan blir störst inom områden som administration ekonomi, service, transport och teknik.

För kommunerna gäller det att skaffa en strategi som omfattar åtgärder som tar sikte på både kort och lång sikt. På kort sikt handlar det om att utnyttja befintlig teknik och effektivisera enklare arbetsuppgifter samt samla erfarenheter. På längre sikt handlar det om att bygga kompetens och en organisation som klarar framtida omställningar när det gäller kärnverksamheterna. Förutsättningarna varierar mellan stora och små kommuner. Mindre kommuner har svårare att på egen hand driva en sådan utveckling, däremot kan de successivt implementera arbetssätt, system och metoder som utvecklats av andra eller tillsammans med andra. Regeringen framhåller i sin digitaliseringsstrategi att den offentliga

sektorn måste säkerställa en hållbar långsiktig finansieringsmodell för förvaltning, utveckling och drift av framtagna lösningar. Det är en förutsättning för att bidra till att nå regeringens vision att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter.

En annan detalj som SKL lyfter fram i ekonomirapporten är behovet av modeller som stöd för att fördela resurser. Stora demografiska förändringar, med en ökad andel äldre respektive yngre invånare, gör det ännu viktigare med en resursfördelning som utgår från förändringar av antalet brukare och elever. 47 procent av kommunerna har en sådan modell som stöd vid processen för att ta fram fullmäktigebudgeten. Det framräknade beloppet ses som en basnivå inför politiska prioriteringar.

Social och arbetsmarknadsnämnden framhåller i sin verksamhetsberättelse att det finns en osäkerhet och oklara

planeringsförutsättningar för nämndens verksamheter där den nationella politikens inriktning påverkar vilket utbud som kan erbjudas, som t.ex. arbetsmarknadsåtgärder och vuxenutbildning. På samma sätt råder en osäkerhet om statliga satsningar och utvecklingsmedel inom IFO-området. Liknande synpunkter har även framförts från Vård och omsorg när det gäller statsbidragshanteringen.

När det gäller digitaliseringen bedömer Social och arbetsmarknadsnämnden det som strategiskt viktigt för att effektivisera verksamheterna och öka brukarnas tillgänglighet till myndigheten och sina ärenden. Försörjningsenheten kan redan nu erbjuda brukare att söka bistånd digitalt, då man också kan följa handläggningen av sin ansökan. Inom IFO:s myndighetsenhet prövas så kallad "taligenkänning" vilket innebär att text kan läsas in och automatiskt omskapas till dokument i den enskildes journal.

Övrigt

Känslighetsanalys

En kommun påverkas många gånger av händelser utanför dess egen kontroll. Det kan till exempel vara en konjunktursvängning, utjämningsystem eller förändrad lagstiftning. Ett sätt att beskriva detta är att göra en känslighetsanalys som beskriver hur olika faktorer påverkar kommunens ekonomi. I tabellen nedan går bland annat att utläsa att varje procents löneökning innebär en kostnad för kommunen på 12,2 Mkr. Vidare framgår det att en befolkningsförändring med 100 personer medför en ändring av skatter och bidrag med 5,4 Mkr.

Händelseförändring	Mkr
1 % ränteförändring på lån som förfaller på en 12-månadersperiod eller har rörlig ränta	3,5
Löneförändring med 1 %	12,2
Kostnadsförändring, exkl löner med 1 %	6,0
Taxe- och avgiftsändring med 1 %	2,6
Förändring av försörjningsstöd med 1 %	0,3
Om 100 flyktingar inte kommer ut i egen försörjning efter introduktion	10,4
500 Mkr i generellt statsbidrag för riket ger	1,3
Befolkningsförändring med 100 personer	5,4
Förändrad utdebitering med 1 kr	53,0
10 heltidstjänster (30 000 kr/månad inkl PO)	3,6

Av ovanstående går det att utläsa att det inte enbart räcker med att höja taxorna för att komma tillrätta med ökande kostnadstryck till följd av förändrad befolkningsammansättning och statliga reformer. Det är istället genom att sänka kostnaderna som en större effekt kan fås eller genom att en skattehöjning sker.

Medfinansiering

Avtal tecknades 2009 med staten om genomförande och finansiering av ny sluss i Södertälje och en fördjupad mä-

larfarled. En tänkt byggstart beräknas till åren 2019-2022. Kommunens medfinansiering är 20 Mkr exklusive indexuppräknings.

Händelser efter räkenskapsårets utgång

Inga händelser efter räkenskapsårets utgång.

Intern kontroll

Syftet med intern kontroll är att säkerställa att kommunens processer och rutiner leder till en ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet, att den finansiella rapporteringen och informationen är tillförlitlig, samt att av tillämpliga lagar, föreskrifter och riktlinjer efterföljs. En god intern kontroll innebär att möjliga risker inringas, bedöms och förebyggs.

Uppföljningen har genomförts inom tre gemensamma områden:

- Resepolicy - efterlevnad av resepolicy samt årlig uppföljning.
- Diarieföring - inkomsten och utgående e-post registreras.
- Användning av sociala medier, efterlevnad av riktlinjer beträffande radering.

Dessutom har uppföljning genomförts inom 21 områden som styrelse och nämnder bedömt som viktiga för sin verksamhet.

Beträffande de gemensamma områdena, visade kontroll av hur diarieföring av e-post registreras via stickprov ingen avvikelser. Gällande områdena resepolicy och radering på sociala medier framkom avvikelser från flertalet förvaltningar. Åtgärder är påbörjade eller klara i samtliga fall. Arbetet kommer att följas upp under året 2019.

Av de 21 förvaltningsspecifika kontrollpunkterna har en inte kunnat genomföras. Elva avvikelser har konstaterats i årets uppföljning, detta kan jämföras med 12 avvikelser i 2017 års uppföljning, som innehöll 42 kontrollområden. Av kontrollpunkterna med avvikelser så är åtgärdsstatusen att för samtliga områden pågår åtgärder.

Kontrollpunkter från tidigare år med avvikelser har även återredovisats. Totalt återredovisas tio punkter. Åtta punkter redovisas som klara och för två pågår åtgärder. I flertal av fallen handlar det om att färdigställa dokumentationen av rutiner och riktlinjer.

Sammanställd redovisning

Syftet med sammanställd redovisning

Den kommunala verksamheten i Köping bedrivs i huvudsak i förvaltningsform, men dessutom finns det aktiebolag och ett kommunalförbund. Syftet med den sammanställda redovisningen är att ge förtroendevalda och andra en samlad bild av moderföretagets, kommunens ekonomiska ställning, åtaganden och resultat.

Endast de företag där kommunen har ett röstetal på mer än 20 procent har medtagits. Nedan följer en kort redovisning av dessa.

Köpings Bostads AB

Köpings Bostads AB är ett allmännyttigt bostadsföretag som äger och förvaltar fastigheter samt bedriver viss bostadsförmedlingsverksamhet.

Dotterbolaget Köpings Kabel-TV AB:s verksamhet består i att förse invånarna i Köpings kommun med ett utökat TV-programval. Kabel-TV nätet används även för datakommunikation.

Ett annat dotterbolag är KBAB Service AB som ansvarar för drift och underhåll samt städning av kommunens fastigheter.

Ekonomi i korthet

Resultatet inom KBAB-koncernen efter finansiella posterna blev 20,3 Mkr, jämfört med 13,9 Mkr 2017.

I juli och september blev 61 lägenheter klara för inflyttning i Hake etapp 2. Investeringsstöd har utgått med 16,7 Mkr för denna etapp. Sammanlagt finns 142 lägenheter i kvarteret Hake.

Inga lägenheter fanns lediga för inflyttning vid årets slut. Sammanlagt 14 lägenheter var stoppade på grund av renovering. Tillsammans med Hyresgästföreningen drivs ett projekt med systematisk hyressättning. Syftet med projektet är att hyran skall spegla hyresgästernas värderingar. Systemet får till följd att hyreshöjningen för bostäder varierar inom beståndet mellan 1,3 procent upp till 1,5 procent.

Under året har 65,5 Mkr aktiverats som anläggningstillgångar.

Bolagets fastighetsbestånd har sedan 2011 värderats av en extern värderare. I 2018 års värdering av fastighetsbeståndet uppgår marknadsvärdet till 2 127 Mkr.

Nyckeltal	2016	2017	2018
Årets resultat	12,3	10,7	16,4
Årets resultat efter finansiella poster	14,1	13,9	20,3
Omsättning	339,3	346,7	361,0
Soliditet%	15,6	14,9	17,1
Antal årsarbetare	150	152	145

Västra Mälardalens Energi och Miljö AB (VME)

Bolagets verksamhet är att leverera trygg och prisvärd fjärrvärme med lägsta möjliga miljöbelastning till invånare och verksamheter i kommunen.

Ekonomi i korthet

Resultatet efter finansiella poster blev 14,9 Mkr jämfört med 10,5 Mkr föregående år.

Värmeintäkterna på 177 Mkr är något lägre än budget (181 Mkr) men bättre än föregående år (174 Mkr). År 2018 har inneburit förhöjda kostnader på grund av bortfall under vintermånaderna i spillvärmerna från industrierna och den stora pelletspannan i Köping. Pelletspannan har därför under

året genomgått viss ombyggnation, vilket hittills förbättrat driftsäkerheten avsevärt.

Verksamhetens utveckling

Under kommande år behöver stora delar av den viktiga ledningen från Yara i Köping ses över och repareras där så behövs. Utbyte av ledningar kommer även att ske vid främst Torggatan i Köping.

Nyexploatering av Skogsledens förlängning planeras innebära anslutning av ca 35 villor och radhus. I Arboga planeras installation av en oljeavskiljare och ny oljetank, för att säkra miljö och driftsäkerhet.

Arbete pågår för att under året ta över drifttjänst inom produktion som hittills köpts från VafabMiljö.

Nyckeltal	2016	2017	2018
Årets resultat	0,7	7,1	0,1
Årets resultat efter finansiella poster	0,7	10,5	14,9
Omsättning	73,4	176,4	189,1
Soliditet	4,0	23,0	23,3
Antal årsarbetare	9	16	16

Kungsörs Grus AB (KGAB)

Kungsörs Grus AB:s verksamhet består av att utvinna grus- och bergmaterial samt att bedriva därmed förenlig verksamhet.

Ekonomi i korthet

Resultatet efter finansiella poster blev 7,5 Mkr jämfört med 6,0 Mkr föregående år.

Under året har leveranser skett till ett flertal mindre och medelstora entreprenadobjekt. En övervägande del av leveranserna utgörs av ballast till betong- och betongvaruindustrin. Bolagets övriga kunder utgörs av anläggnings- och byggentreprenörer, vägsamfälligheter, lantbruk och privatpersoner.

Nyckeltal	2016	2017	2018
Årets resultat	5,7	4,8	5,5
Årets resultat efter finansiella poster	8,3	6,0	7,5
Omsättning	36,0	41,7	48,2
Soliditet	68,0	63,0	63,3
Antal årsarbetare	3	3	4

Mälarhamnar AB (MHAB)

Mälarhamnar AB bedriver hamnverksamhet, vilket innebär godshantering i samband med fartygsanlop, upplåtande av markytor, magasin och tillhörande terminalarbete. Verksamheten bedrivs i Köpings hamn och Västerås hamn. Därutöver bedrivs uthyrningsverksamhet till kunder i Köping. Bolaget ägs med 45 procent av Köpings kommun och med 55 procent av Västerås stad.

Ekonomi i korthet

Resultatet efter finansiella poster blev 25,0 Mkr jämfört med 17,9 Mkr föregående år.

Nettoomsättningen ökade med 12 procent jämfört med 2017, och rörelseresultatet ökade från 18,6 Mkr till 25,6 Mkr. 9,0 Mkr har upptagits i bokslutsdispositioner i form av

förändring av ackumulerade överavskrivningar.

2,7 miljoner ton gods hanterades över kaj vilket är en marginell ökning med 1% jämfört med 2017. Fartygsanlöpen ökade från 745 2017, till 766 stycken 2018. Intäkterna från hamnens tio största kunder har haft en fortsatt positiv utveckling och har sedan 2016 ökat med 20%. Rörelsekostnaderna steg med 6% jämfört med 2017 varav merparten beror på ökade personalkostnader genom volymökningarna-

Investeringarna uppgick till 25 Mkr. Den största investeringsposten avser en kran till Köping för 18 Mkr.

Verksamhetens och branschens utveckling

Samarbetet med våra ägare har under året fortsatt att utvecklas både avseende investeringsprojekten och synen på behovet av gemensamma satsningar. Satsningarna behövs för nya etableringar och ökade volymer från regionens näringsliv. Tillsammans med ägarna har också omtag gjorts kring behovet av en bättre struktur och framdrift i det nationella projektet med ny sluss och Mälarfärled.

Nyckeltal	2016	2017	2018
Årets resultat	1,1	0,8	12,5
Årets resultat efter finansiella poster	7,5	17,9	25,0
Omsättning	113,9	126,3	140,2
Soliditet	38,0	51,0	57
Antal årsarbetare	62	60	69

Västra Mälardalens Kommunalförbund

Västra Mälardalens Kommunalförbund är ett kommunalförbund för räddningstjänst samt administrativt stöd för Köping, Arboga, Kungsörs och Surahammars kommuner. Surahammars ingår inte i räddningstjänst, lönehantering samt har egen växelpersonal.

Kommunens ägarandel är beräknad utifrån den andel kommunen erlagt i kommunbidrag till kommunalförbundet.

Ekonomi i korthet

Resultatet efter finansiella poster blev -1,7 Mkr jämfört med 3,6 Mkr föregående år.

Räddningstjänsten visar på ett underskott på -1,1 Mkr varav 0,5 Mkr är av engångskaraktär. Detta beror främst på skogsbränder, nya deltidsavtalet, minskade utbildningsintäkter på grund av ökad konkurrens samt inköp av utryckningsmaterial.

Avvecklingen av renhållningen har under året genererat ett underskott på -0,3 Mkr. Resultatutjämningsfonden på 9,0 Mkr ska efter bokslut 2018 övergå till VafabMiljö Kommunalförbund

Den administrativa förvaltningen uppvisar ett underskott på -0,3 Mkr, där löneavdelningen står för 0,4 Mkr.

Investeringar gjordes för 23,6 Mkr totalt. Investeringsbudgeten för IT överskreds genom fler beställningar av elevdatorer samt att Windows 10 projektet har ökade utgifter. Överskridandet kompenseras genom att räddningstjänsten inte gjort några investeringar.

Nyckeltal	2016	2017	2018
Årets resultat	-1,8	3,6	-1,7
Årets resultat efter finansiella poster	-1,8	3,6	-1,7
Omsättning	150,3	157,2	119,4
Soliditet	11,5	13,2	10,6
Antal anställda	112	117	11,4

Övriga organisationer med kommunalt ägarintresse

Förutom de bolag och förbund som ingår i den sammanställ-

da redovisningen, har kommunen ägarintressen i följande organisationer.

I Mälarenergi Elnät AB, som ingår i Mälarenergi AB, uppgår kommunens ägarandel till 14,7 procent. Bolagets uppgift är att bygga och underhålla elnätet för transport av elenergin från elleverantören till kundernas fastigheter. Kommunen har en långsiktig fordran på 88,2 Mkr på bolaget och får årligen en ränta för detta på 8,8 Mkr.

Kommunalförbundet VafabMiljö arbetar med hållbar och miljöriktig avfallshantering. Kommunerna i Västmanlands län samt Heby och Enköpings kommun är medlemmar. Kommunen har en andel på 8,2 procent. Kommunen har borgensåtagande gentemot kommunalförbundet på 18,0 Mkr.

Samordningsförbundet Västra Mälardalen bildades 2010 med syfte att samverka inom rehabiliteringsområdet. Medlemmar är Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Landstinget Västmanland, Köpings, Arboga och Kungsörs kommuner.

Hjälpmedelnsnämnden är en gemensam samverkansnämnd för hjälpmedelsfrågor mellan Region Västmanland och kommunerna i Västmanlands län. Nämnden samordnar hjälpmedelshanteringen i länet och ansvarar för Hjälpmedelscentrum.

Kommunen är medlem i Kommuninvest ekonomisk förening, Folkets hus och Västra Mälardalen i samverkan.

EKONOMISK ANALYS

Resultat – Kapacitet

Årets resultat

Sammanställd redovisning	2014	2015	2016	2017	2018
Bruttoomsättning, Mkr	723,7	887,1	890,5	905,0	912,9
Årets resultat, Mkr	16,4	43,7	21,1	35,1	86,4

Det konsoliderade resultatet för kommunen och företagen uppgår till 86,4 Mkr, varav KBAB står för 16,4 Mkr och Köpings kommun för 75,4 Mkr. Årets resultat är en förbättring jämfört med föregående år med 51,3 Mkr. Resultatförbättringen ligger främst hos kommunen med 59,3 Mkr.

Investeringar

Totalt investeras det i koncernen för 340,1 Mkr, varav kommunen stod för 204,9 Mkr, Mälärhamnar för 25,0 Mkr, VMKF för 23,6 Mkr, KBAB för 65,5 Mkr, VME 17,1 Mkr samt KGAB för 4,1Mkr.

Egenfinansieringsgraden blev 70,5 procent. Under de fem senaste åren har 56 procent av investeringarna kunnat finansieras med egna medel. Inom den redovisade perioden investerades mer än vad som skrevs av. Ökningen 2018 beror till största delen på kommunens resultat.

	2014	2015	2016	2017	2018
Nettoinvesteringar, Mkr	274,7	322,5	210,3	304,2	340,1
Avskrivningar, Mkr	91,6	105,5	121,7	131,6	153,4
Nettoinv/avskrivn %	299,9	305,7	172,8	231,2	221,7
Egenfinansieringsgrad %	39,3	46,3	67,9	54,8	70,5

Soliditet

Soliditeten i koncernen blev 29 procent, en sänkning med två procentenheter. Trenden över femårsperioden är att soliditeten ligger på en nivå på 33 procent.

Motsvarande siffra för de jämförbara kommunerna 2016 var 38 procent.

	2014	2015	2016	2017	2018
Soliditet enligt balansräkningen %	39	37	31	29	29

Skuldsättningsgrad

Huvuddelen av skulderna i koncernen är långsiktiga och matchar de långsiktiga anläggningstillgångarna för koncernen. Koncernens skuldsättningsgrad har ökat under 2017. De långfristiga skulderna uppgår till 1 555 Mkr, varav huvuddelen hänförs till KBAB och kommunen.

Ökningen mellan 2015 och 2016 beror till största delen på ökad upplåning i kommunen och KBAB. Koncernens långfristiga skulder per invånare uppgick 2016 på 52 933 kronor, och de jämförbara kommunerna på 41 058 kronor.

Skuldsättningsgraden visar på koncernens känslighet för förändringar på finansmarknaden. En viktig faktor i detta fall är räntekostnaderna på gamla lån, men också möjligheten till att skaffa nytt kapital till en bra ränta.

Mkr	2014	2015	2016	2017	2018
Avsättningar	134,2	150,2	162,6	185,3	227,1
Långfristiga skulder	811,5	990,2	1 373,6	1 554,8	1 600,5
Kortfristiga skulder	416,3	420,8	517,3	502,9	623,0
Summa	1 362,0	1 561,2	2 053,5	2 243,0	2 450,6
Skuldsättningsgrad %	60,9	63,1	69,6	70,6	70,7

Risk - Kontroll

Likviditet

Balanslikviditeten i koncernen uppgår till 89,6 procent och var 2017 till 89,5 procent. Kassabehållningen i koncernen var vid årsskiftet 354,8 Mkr, vilket är en ökning med 81,4 Mkr eller 30 procent sedan föregående årsskifte. Detta beror till största delen på kommunen. Anläggningsskapitalet ökar genom investeringarna i koncernen.

	2014	2015	2016	2017	2018
Balanslikviditet, %	54,2	61,5	75,8	89,5	89,6
Rörelsekapital, Mkr	-189,3	-162,2	-125,3	-52,6	-64,5
Anläggningsskapital, Mkr	1 061,9	1 074,0	1 023,8	986,1	1 080,6

Prognossäkerhet

I tabellen anges i kolumnen för delår det helårsresultat som uppskattades vid upprättande av respektive företags delårsrapport. Utifrån koncernens omsättning på 2,5 miljarder kan differensen mellan hel och delårsresultatet betraktas som försumbart.

Mkr	Delår 2017	Bokslut 2017	Delår 2018	Bokslut 2018
Köpings kommun	1,4	16,1	38,2	75,4
Kungsörs Grus AB	3,2	4,8	3,2	5,5
Köpings Bostads AB	13,0	11,7	15,6	16,4
Mälardalens AB	16,0	0,8	21,0	12,5
Västra Mälardalens Energi och Miljö AB	4,3	7,1	12,0	0,1
Västra Mälardalens kommunalförbund	-2,1	3,6	-1,2	-1,7

Personalöversikt

Antalet årsarbetare i koncernen var vid årsskiftet cirka 2 900 personer, varav 76 procent kvinnor och 24 procent män. Årslönesumman inklusive sociala avgifter för koncernen var 1 527 Mkr 2018 och 1 476 Mkr 2017.

Ny hamnkran

Mälardalens största investering under året var en ny hamnkran i Köping för 25 miljoner kronor.

Resultaträkning (Mkr)

	Not	Kommunen		Not	Koncernen	
		2018	2017		2018	2017
Verksamhetens intäkter	A1	446,7	436,3		912,9	905,0
Verksamhetens kostnader	A2	-1 928,0	-1 886,1		-2 247,8	-2 232,1
Avskrivningar	A3	-52,7	-53,1		-153,4	-131,6
Verksamhetens nettokostnader		-1 534,0	-1 502,9		-1 488,3	-1 458,7
Skatteintäkter	A4	1 170,2	1 147,2		1 170,2	1 147,2
Generella statsbidrag och utjämning	A5	401,8	361,4		401,8	361,4
Finansiella intäkter	A6	40,2	13,1		47,6	10,7
Finansiella kostnader	A7	-2,8	-2,7		-44,9	-25,5
Resultat före extraordinära poster		75,4	16,1		86,4	35,1
Extraordinära intäkter		0,0	0,0		0,0	0,0
Extraordinära kostnader		0,0	0,0		0,0	0,0
Årets resultat		75,4	16,1		86,4	35,1

Kassaflödesrapport (Mkr)

	Not	Kommunen		Not	Koncernen	
		2018	2017		2018	2017
Den löpande verksamheten						
Årets resultat		75,4	16,1		86,4	35,1
Justering för ej likviditetspåverkande poster	A8	62,9	61,7	C1	155,2	154,3
<i>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital</i>						
Ökning/minskning kortfristiga fordringar		-33,8	92,0		-41,8	31,5
Ökning/minskning förråd och lager		0,2	3,0		2,2	-1,7
Ökning/minskning kortfristiga skulder		50,6	-29,5		94,0	-14,6
Kassaflöde från den löpande verksamheten		155,3	143,3		296,0	204,6
Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur		0,0	0,0		0,0	0,0
Investeringsverksamheten						
Investering i immateriella anläggningstillgångar		0,0	0,0		0,0	0,0
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar		0,0	0,0		0,0	0,0
Investering i materiella anläggningstillgångar		-207,1	-130,7		-284,6	303,6
Investeringsbidrag till materiella anläggningstillgångar		2,3	4,0		2,3	4,0
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		0,7	124,0		1,2	0,0
Investering i finansiella tillgångar		0,0	-100,0		0,0	0,0
Försäljning av finansiella tillgångar		0,0	0,0		0,0	0,0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		- 204,1	- 102,7		- 281,1	- 299,6
Finansieringsverksamheten						
Nyupptagna lån		200,0	70,0		208,4	221,7
Amortering av långfristiga skulder		-70,0	-22,0		-129,0	-40,5
Förutbetalda anslutningsavgifter		2,3	0,8		2,3	2,6
Ökning av långfristiga fordringar		0,0	0,0		5,4	-0,7
Minskning av långfristiga fordringar		0,0	0,0		-20,6	0,0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		132,3	48,8		66,5	183,1
Årets kassaflöde		83,5	89,4		81,4	88,1
Likvida medel vid årets början		269,4	180,0		273,4	185,3
Likvida medel vid årets slut		352,9	269,4		354,8	273,4

Balansräkning (Mkr)

TILLGÅNGAR	Not	Kommunen		Not	Koncernen	
		2018	2017		2018	2017
Anläggningstillgångar						
Immateriella anläggningstillgångar		0,0	0,0		0,0	0,0
Materiella anläggningstillgångar						
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	B1	1 212,3	1 053,7		2 269,2	2 078,6
Maskiner och inventarier	B2	39,7	44,6		461,5	470,2
Finansiella anläggningstillgångar	B3	372,0	372,0		177,5	177,4
Summa anläggningstillgångar		1 624,0	1 470,3		2 908,2	2 726,2
Omsättningstillgångar						
Förråd m m	B4	0,1	0,3		6,2	8,4
Fordringar	B5	145,1	111,4		197,5	168,5
Kassa och bank	B6	352,9	269,4		354,8	273,4
Summa omsättningstillgångar		498,1	381,1		558,5	450,3
SUMMA TILLGÅNGAR		2 122,1	1 851,4		3 466,7	3 176,5
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER						
Eget kapital						
	B7			C2		
Årets resultat		75,4	16,1		86,4	35,1
Resultatutjämningsreserv		29,5	29,5		29,5	29,5
Övrigt eget kapital		801,4	785,0		900,2	868,9
Summa eget kapital		906,3	830,6		1 016,1	933,5
Avsättningar						
	B8					
Avsättningar för pensioner		119,4	109,3		161,6	105,4
Andra avsättningar		15,2	14,1		65,5	79,9
Summa avsättningar		134,6	123,4		227,1	185,3
Skulder						
Långfristiga skulder	B9	532,9	399,6		1 600,5	1 554,8
Kortfristiga skulder	B10	548,3	497,8		623,0	502,9
Summa skulder		1 081,2	897,4		2 223,5	2 057,7
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		2 122,1	1 851,4		3 466,7	3 176,5
Panter och ansvarsförbindelser						
Panter och därmed jämförliga säkerheter	B11	0,0	0,0	C3	0,0	0,0
Ansvarsförbindelser						
Pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulderna eller avsättningarna	B12	594,6	616,3		594,6	616,3
Övriga ansvarsförpliktelser	B13	1 128,3	1 175,9	C4	28,6	28,3
Leasing	B14					

Noter (Mkr)

	Redov 2018	Redov 2017	Redov 2018	Redov 2017
A1 Verksamhetens intäkter				
Verksamhetens intäkter på huvudprogrammen 0-8, enligt driftredovisningen	582,8	568,5		
Finansiella intäkter som redovisas under nämnderna i driftredovisningen	-26,6	-2,0		
Avgår interna poster	-109,5	-130,1		
Summa externa intäkter	446,7	436,4		
Fördelas enligt nedan:				
Försäljningsmedel	22,1	21,9		
Avgifter, ersättningar	99,7	96,5		
Hyror och arrenden	42,8	43,7		
Bidrag	184,0	175,2		
Övriga intäkter	98,1	99,1		
Summa verksamhetens intäkter	446,7	436,4		
A2 Verksamhetens kostnader				
Verksamhetens kostnader på huvudprogrammen 0-8, enligt driftredovisningen	2 084,2	2 053,4		
Verksamhetskostnader som redovisas under finansiering på driftredovisningen	-0,1	0,3		
Interndebiterade räntor	-20,9	-18,8		
Avskrivningar	-52,7	-53,1		
Interndebiterade personalomkostnadspålägg	-363,2	-345,9		
Faktiska arbetsgivaravgifter	309,6	301,4		
Faktiska pensionsutbetalningar	30,0	29,9		
Pensionsutbetalning individuell del	44,8	44,3		
Förändring av pensionsavsättning	5,8	4,7		
Avgår interna poster	-109,5	-130,1		
Summa externa kostnader	1 928,0	1 886,1		
Fördelas enligt nedan:				
Personalkostnader	932,0	908,6		
Sociala avgifter	290,4	283,0		
Pensionskostnader	102,5	98,6		
Bidrag och transfereringar	60,5	62,5		
Material, tjänster samt övriga kostnader	542,6	533,4		
Summa verksamhetens kostnader	1 928,0	1 886,1		
A3 Avskrivningar				
Byggnader och anläggningar	41,9	42,3		
Maskiner och inventarier	10,8	10,8		
Nedskrivningar	0,0	0,0		
Summa avskrivningar	52,7	53,1		
A4 Skatteintäkter				
Preliminär kommunalskatt			1 175,6	1 151,1
Preliminär slutavräkning innevarande år			-1,6	-5,3
Slutavräkningsdifferens föregående år			-3,8	1,4
Summa skatteintäkter			1 170,2	1 147,2
Prognos från februari skulle ha gett samma skatteintäkter för 2018.				
A5 Generella statsbidrag och utjämning				
Inkomstutjämningsbidrag			286,9	274,9
Fastighetsavgift			49,5	43,5
Utjämningsavg/kostnadsutj bidrag			9,3	4,0
Regleringsavgift/bidrag			4,1	-0,3
Bidrag/avgift LSS-utjämning			30,7	16,1
Övriga generella bidrag			21,3	23,2
Summa generella statsbidrag och utjämning			401,8	361,4
Summa skatteintäkter och generella statsbidrag A4+A5			1 572,0	1 508,6
<i>Avräkningsbelopp per invånare</i>				
Slutavräkning			-147	53
Preliminär avräkning			-61	-204
A6 Finansiella intäkter				
Räntor likvida medel			0,0	0,0
Ränteintäkter på lånefordringar			8,9	8,9
Utdelningar på aktier och andelar			11,9	2,1
Jämförelsestörande post: Utdelning från				
Mälarenergi Elnät AB			14,7	
Övriga finansiella intäkter			4,7	2,1
Summa finansiella intäkter			40,2	13,1
A7 Finansiella kostnader				
Räntor på lån			0,3	0,5
Kreditivräntor			0,0	0,0
Ränta på pensionsavsättningar			2,3	2,1
Övriga finansiella kostnader			0,2	0,1
Summa finansiella kostnader			2,8	2,7
A8 Ej likviditetspåverkande poster				
Av- och nedskrivningar			52,7	53,1
Förändring långfristiga periodiseringar			-1,3	-1,1
Gjorda avsättningar			11,2	9,3
Statlig infrastruktur			0,0	0,0
Försäljning av tomträtter/tomter			0,0	0,1
Övriga ej likviditetspåverkande poster			0,3	0,3
Summa ej likvidpåverkande poster			62,9	61,7

	2018	2017
B1 Mark, byggnader och tekniska anläggningar		
Anskaffningsvärde	1 944,4	1 744,0
Ackumulerade avskrivningar	-732,1	-690,3
Bokfört värde	1 212,3	1 053,7
Avskrivningstider	10-50 år	10-50 år
Redovisat värde 1 januari	1 053,7	1 105,8
Årets investeringar	201,4	116,2
Avyttrat, uttrangerat	-0,9	-128,5
Årets avskrivningar	-41,9	-42,4
Överföring mellan tillgångstyp, övrig förändring	0,0	2,6
Redovisat värde 31 december	1 212,3	1 053,7
<i>därav:</i>		
Markreserv	13,3	12,7
Verksamhetsfastigheter	351,5	363,7
Fastigheter för affärsverksamhet	358,0	345,3
Publika fastigheter	159,4	147,8
Fastigheter för annan verksamhet	56,3	50,2
Pågående arbeten	273,8	134,0
Summa mark, byggnader och tekniska anläggningar per typ	1 212,3	1 053,7
B2 Maskiner och inventarier		
Anskaffningsvärde	96,6	90,7
Ackumulerade avskrivningar	-56,9	-46,1
Bokfört värde	39,7	44,6
Avskrivningstider	3-10 år	3-10 år
Redovisat värde 1 januari	44,6	46,6
Årets investeringar	5,9	11,8
Avyttrat, försäljning fjärrvärme 2017	0,0	-3,0
Årets avskrivningar	-10,8	-10,8
Redovisat värde 31 december	39,7	44,6
<i>därav:</i>		
Maskiner och inventarier	39,7	44,6
Summa maskiner och inventarier	44,6	44,6
Linjär avskrivning tillämpas för samtliga materiella anläggningstillgångar, se avsnittet redovisningsprinciper.		
B3 Finansiella anläggningstillgångar		
Redovisat värde 1 januari	272,0	272,0
Årets anskaffningar	100,0	100,0
Försäljningar	0,0	0,0
Nedskrivningar	0,0	0,0
Redovisat värde 31 december	372,0	372,0
<i>Aktier</i>		
Köpings Bostads AB	30,9	30,9
Mälarhamnar AB	22,6	22,6
Västra Mälardalens Energi & Miljö AB	148,3	148,3
Kungsörs Grus AB	0,1	0,1
Mälarenergi Elnät AB	54,7	54,7
VafabMiljö Kommunalförbund	5,3	5,3
Summa aktier	261,9	261,9
<i>Andelar</i>		
Köpings Folkets Husförening	0,7	0,7
Bostadsrätter m m	0,2	0,2
Kommuninvest*	16,0	16,0
Summa andelar	16,9	16,9

* Andelskapitalet i Kommuninvest ekonomisk förening avser inbetalt insatskapital. Insatskapitalet har förändrats med årlig insats om 6,6 Mkr och insatsemission om 0,3 Mkr. Kommunens totala insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening uppgår 2018-12-31 till 22,8 Mkr.

<i>Långfristig placering värdepapper</i>		
Obligation	5,0	5,0
Summa långfristig placering	5,0	5,0
<i>Långfristiga fordringar</i>		
Förlagslån VMN AB	88,2	88,2
Summa långfristiga fordringar	88,2	88,2
Summa finansiella anläggningstillgångar	372,0	372,0
B4 Förråd m m		
Lager guldur, vaser	0,1	0,3
Summa förråd m m	0,1	0,3
B5 Fordringar		
Fordringar hos staten		
Statsbidrag	29,8	28,2
18%-bidrag, 6%-bidrag	0,7	0,6
Summa statsbidragsfordringar	30,5	28,8
<i>Övriga fordringar</i>		
Kundfordringar	34,6	35,9
Förutbet kostn/upplupna intäkter	28,6	15,2
Upplupna skatteintäkter	0,0	0,0
Momsfordran, Ludvikamoms	17,6	10,4
Övriga fordringar	23,4	21,1
Summa övriga fordringar	104,2	82,6
Summa fordringar	134,7	111,4
B6 Kassa och bank		
Kassa	0,1	0,1
Bank (koncernkonto mm)	352,8	269,3
Summa kassa och bank	352,9	269,4
B7 Eget kapital		
Ingående eget kapital	830,6	814,3
Hultgrens fond	0,3	0,2
Årets resultat	75,4	16,1
Summa eget kapital	906,3	830,6
<i>Därav:</i>		
Anläggningskapital	956,5	947,3
Resultatutjämningsreserv	29,5	29,5
Balansfond/investeringsbuffert	41,5	41,5
Medfinansiering infrastruktur	43,5	27,4
Resultatutjämningsfond:		
- VA-verket	0,6	1,3
Övriga fonder	1,9	1,6
Övrigt rörelsekapital	-242,6	-234,1
Årets resultat	75,4	16,1

	2018	2017
B8 Avsättningar		
<i>Avsatt till pensioner</i>		
Pensionsbehållning	2,0	2,2
Förmånsbestämd ålderspension	83,2	76,6
Särskild avtalspension	2,9	3,5
Pension till efterlevande	1,0	1,3
PA-KL pensioner / ÖK SAP	7,1	4,4
Summa pensioner	96,2	88,0
Löneskatt	23,2	21,3
Summa avsatt till pensioner	119,4	109,3
I avsättningen ingår OPF-KL med 0,2 Mkr.		
Antal visstidsförordnanden för pensioner		
Politiker (pension enligt PBF)	3	3
Tjänstemän	0	0
Ingående avsättning		
Nya förpliktelser under året:	109,3	100,9
Nyintjänad pension	10,4	8,5
Ränte- och basbeloppsändringar	2,3	2,1
Övrig post	-0,6	0,0
Pensionsutbetalningar	-3,9	-3,8
Förändring av löneskatt	1,9	1,6
Redovisat värde 31 december	119,4	109,3
Aktualiseringsgrad	96,0%	96,0%
<i>Andra avsättningar</i>		
Redovisat värde övriga avs 1 januari	14,1	13,2
SAP-skuld VMKF	1,1	0,9
Summa andra avsättningar	15,2	14,1
Summa avsättningar	134,6	123,4

Beräkningsgrund för pensioner och andra avsättningar framgår av avsnittet redovisningsprinciper.

	2018	2017
B9 Långfristiga skulder		
Låneskuld		
Ingående skuld	358,0	310,0
Nya lån	130,0	70,0
Amorteringar/2017 överfört till VME AB	0,0	-22,0
Uppbokade amorteringar föregående år	0,0	0,0
Summa låneskuld	488,0	358,0
<i>Kreditgivare</i>		
Kommuninvest	488,0	358,0
Summa	488,0	358,0
<i>Förutbetalda intäkter som regleras över flera år</i>		
Va-verksamheten, anläggningsavgifter	34,5	32,9
Investeringsbidrag	10,4	8,7
Summa förutbetalda intäkter	44,9	41,6
Summa långfristiga skulder	532,9	399,6

	2018	2017
B10 Kortfristiga skulder		
Leverantörsskulder	121,9	53,1
Semesterlöneskuld mm, retr lön	62,0	59,9
Upplupna sociala avgifter	49,1	46,2
Upplupen pensionskostnad ind del	40,9	43,7
Upplupen löneskatt	10,8	10,8
Förutbetalda intäkter/ uppl räntor	3,0	2,5
Förutbetalda skatteintäkter	10,7	9,2
Skulder till staten	4,3	1,7
Övriga interimsskulder	7,4	6,6
Momsskulder	1,9	1,9
Personalens källskatt	21,2	19,4
Avräkning koncernkonto	87,0	131,8
Övriga kortfristiga skulder	128,1	111,0
Summa kortfristiga skulder	548,3	497,8

ÖVRIGA TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

Panter och ansvarsförbindelser

B11 Panter och därmed jämförliga säkerheter

Pantbrev och bostadsrättsbevis emottagna på grund av borgensansvar samt pantbrev avseende övertagna fastighetslån, för fastigheter ägda av Köpings Bostads AB finns på 67,3 Mkr, men dessa är inte utnyttjade.

Ansvarsförbindelser

B12 Pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulderna eller avsättningarna

Enligt den blandade modellen ska pensionsåtaganden som är intjänade före 1998 upptas som ansvarsförbindelse. Ansvarsförbindelserna är beräknade av KPA.

	2018	2017
Blandade modellen för pensioner		
Pensionsförbindelser	478,5	496,0
Löneskatt	116,1	120,3
Summa ansvarsförbindelse pensioner	594,6	616,3
Ingående ansvarsförbindelse	496,0	507,7
Aktualisering	0,0	-2,1
Ränteuppräknings	3,3	4,9
Basbeloppsuppräknings	7,7	10,1
Övrig post	-3,6	1,0
Årets utbetalningar	-24,9	-25,6
Summa pensionsförpliktelser	478,5	496,0
Löneskatt	116,1	120,3
Utgående pensionsansvarsförbindelse	594,6	616,3

Beräkningsgrund för pensioner framgår av avsnittet redovisningsprinciper.

B13 Övriga ansvarsförbindelser

	2018	2017
Borgen och andra förbindelser		
Köpings Bostads AB	742,3	802,1
Borgen för kreditgaranti	0,0	0,0
Borgen för egnahem	0,1	0,1
Borgen bostads- och bottenlån	0,6	0,6
Borgen och andra förpliktelser		
övriga kommunala företag	377,2	364,9
Övriga ansvarsförbindelser	8,1	8,2
Summa övriga ansvarsförbindelser	1 128,3	1 175,9

Köpings kommun har i november 2001 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 288 kommuner som per 2018-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomiska förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Köpings kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2018-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 404 804,1 Mkr och totala tillgångar till 406 323,0 Mkr. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 1 730,4 Mkr och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 1 742,2 Mkr.

Ej utnyttjad limit, checkkredit	20,0	20,0
Leasing	2018	2017
Årets kostnader	20,0	18,0
Betalningar inom 1 år	18,0	15,8
Betalningar inom 1-5 år	21,6	16,1
16,1Betalingar senare än 5 år	0,1	0,3

Noter sammanställd redovisning

	2018	2017
Not C1 Ej likviditets- påverkande poster		
Av- och nedskrivningar	153,4	131,5
Förändring långfristiga periodiseringar	-1,3	-1,1
Gjorda avsättningar	11,2	30,1
Ianspråktagna avsättningar	0,0	-7,5
Statlig infrastruktur	0,0	0,0
Övriga ej likviditetspåverkande poster	0,7	1,3
Justering för ej likviditetspåverkande poster	164,0	154,3
C2 Eget kapital		
Ingående eget kapital	933,8	898,5
Justering av ingående eget kapital	-22,5	2,2
Justering mot eget kapital	18,4	-2,2
Årets resultat	86,4	35,3
Utgående eget kapital	1 016,1	933,8
C3 Panter och därmed jämförliga säkerheter		
Köpings Bostads AB	0,0	0,0
Kungsörs Grus AB, 25%	0,0	0,0
Mälarhamnar AB 45%	0,0	0,0
Summa	0,0	0,0
C4 Övriga ansvarsförpliktelser		
Kommunen	1 128,3	1 175,9
Köpings Bostads AB	1,0	1,0
Mälarhamnar	0,0	0,0
Kungsörs Grus AB	0,9	0,9
Avgår interna mellanhavanden	-1 101,6	-1 149,5
Summa	28,6	28,3

Redovisningsprinciper

God redovisningssed

I redovisningen har den kommunala redovisningslagen följts och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning tillämpats.

Avsteg

Finansiella leasingavtal klassificeras som operationell leasing och redovisas som hyresavtal när de anses vara en mindre del i förhållande till kommunens totala tillgångar.

Kommunens dokumentation av redovisningssystemet lever ännu inte upp till lagens intentioner.

Anläggningsavgifterna

för vatten- och avloppsverksamheten har från och med 2007 periodiserats över nyttjandeperioden (vägt snitt 36 år, förutom för Sundänge som är 50 år), dock motsvaras 10 % av avgiften direkta administrationskostnader som intäktsbokförs år ett.

Anläggningstillgångar

upptas till anskaffningskostnaden minus planerliga avskrivningar. Även värdepapper och andelar värderas till inköpsvärde.

Ansvarsförbindelser

Möjliga åtaganden där osäkerhet råder om beloppets storlek eller infriandegraden, redovisas som ansvarsförbindelser.

Avsättningar, andra

Under andra avsättningar återfinns det solidariska åtagandet av medlemskommunerna för kommande utbetalningar för särskild avtalspension till kommunalförbundet, den är beräknad av KPA.

Investeringsbidrag

och dylikt har från och med 2011 tagits upp som en förutbetalad intäkt och redovisas bland långfristiga skulder och periodiseras över anläggningens nyttjandeperiod.

Avskrivningar

Avskrivningar påbörjas månaden efter investeringarna har tagits i bruk och beräknas linjärt, det vill säga lika stora belopp varje år. De avskrivningstider som tillämpas har vägledning av Kommunförbundets förslag om maximitider som grund för de egna bedömningarna av tillgångens nyttjandeperiod.

Typ av investering	Avskrivningstid
Datorer	3-4 år
Inventarier	5 år och 10 år
Bilar och andra transportmedel	5 år och 10 år
Maskiner	5 år och 10 år
Affärsbyggnader	20-33 år
Gator och parker	20-33 år
Va- och fjärrvärmeanläggningar	20-50 år
Fritidsanläggningar	10-20 år
Verksamhetsfastigheter	20-33 år
Förvaltningshus, monumental byggnad	50 år
Mark och konst	Avskrivs ej - obegränsad livslängd
Byggnader, annan verksamhet	
4 komponenter	60,30,20 år
Verksamhetsfastigheter	
11 komponenter	50,30,20,15 år
Vattenverket (affärsbyggnad)	100,75,60,50,40,30,
17 komponenter, ny anl 2017	25,10 år

Beloppsgräns för inventarier

För att ett inköp ska betraktas som en investeringsutgift ska det ha en ekonomisk livslängd som överstiger tre år och värdet ska uppgå till ett väsentligt belopp. Med väsentligt belopp menas att utgiften ska uppgå till minst ett halvt prisbasbelopp.

Exploateringstillgångarna

är bokförda under materiella anläggningstillgångar då de endast har ringa omfattning.

Jämförelsestörande poster

En post ska betraktas som en jämförelsestörande post när den uppgår till ett väsentligt belopp samt är av ett sådant slag att den inte förväntas inträffa ofta eller regelbundet. För 2018 har en utdelning på 14,7 Mkr erhållits från Mälarenergi Elnät AB. Inga jämförelsestörande poster fanns för 2017.

Komponentavskrivning

Sista steget i införandet av komponentavskrivning som innebar en genomgång av anläggningstillgångar för gator och vägar samt VA-anläggningar har genomförts under 2018.

Kreditivränta

tillförs normalt för investeringar överstigande 1 miljon kronor i vatten- och avloppsverksamheten. Kommunens genomsnittliga ränta på utestående lån används vid beräkningen som uppgick till 0,09 procent.

Löner, semesterersättningar

och övriga löneförmåner har redovisats enligt kontantmetoden.

Medfinansiering infrastrukturell

är bokförda som direkt kostnadsföring av bidrag till statlig infrastruktur. Ingen utbetalning har gjorts 2017 eller 2018.

Pensioner

Förpliktelser för pensionsåtaganden beräknas av KPA enligt beräkningsmodellen (RIPS 17) för anställda och enligt PBF och OPF-KL för förtroendevalda.

Semesterlöneskuld

I skulden ingår även ferie- och uppehållslön, okompenserad övertid och jour och beredskap samt upplupna arbetsgivaravgifter. Detta redovisas som en kortfristig skuld.

Skatteintäkter

Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på SKL:S decemberprognos i enlighet med rekommendation RKR 4.2.

Redovisningsprinciper sammanställd redovisning

Den sammanställda redovisningen upprättas enligt den kommunala redovisningslagen kap 8 och utformas enligt god redovisningssed. I den sammanställda redovisningen ingår kommunen samt bolag där kommunens ägarandel uppgår till minst 20 %.

Bokslutet baseras på Köpings kommuns värderingsprinciper. Om principerna väsentligt avviker mellan kommun och dotterföretagen justeras dotterföretagens räkenskaper före sammanställningen.

Den sammanställda redovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Med proportionell konsolidering menas att endast ägda andelar av dotterföretagens resultat- och balansräkning tas med i koncernredovisningen. Förvärvsmetoden innebär att vid förvärvstillfället förvärvat eget kapital eliminerats, därefter intjänat kapital har räknats in i koncernens eget kapital.

Koncernredovisningen utgör ett sammandrag av kommunens och dotterföretagens resultat- och balansräkningar. Då koncernredovisningen enbart ska visa koncernens förhållanden mot externa parter har interna mellanhavanden eliminerats föra att ge en rättvisande bild av koncernens totala ekonomi.

Obeskattade reserver har efter avdrag för uppskjuten skatt hänförs till eget kapital. Eventuell latent skatt redovisas under avsättningar.

De uppgifter som ligger till grund för den sammanställda redovisningen är från vissa kommunägda företag preliminära.

För närmare analys av "koncernen" hänvisas till respektive företags årsredovisningar samt övriga delar av kommunens årsredovisning.

Avskrivningar är planmässig värdenedsättning av anläggningstillgångar. Driftredovisningen belastas för den värdeminskning som anläggningarna genomgått genom att de utnyttjas under året.

Avvikelse mot budget:

+ = överskott, - = underskott.

Balanslikviditet är omsättningstillgångar i relation till kortfristiga skulder. Ett mått på den kortfristiga betalningsberedskapen där lager och förråd ingår.

Balansräkningen beskriver den ekonomiska ställningen vid bokslutstillfället och utgör därmed en förbindelselänk mellan åren. Den visar det bokförda värdet av kommunens tillgångar och hur dessa har finansierats – externt med främmande kapital, skulder, och internt med eget kapital. Tillgångarna delas upp i anläggningstillgångar, tillgångar som skall innehas och utnyttjas under flera år, till exempel fastigheter och inventarier, och omsättningstillgångar, till exempel förråd, fordringar, kassa och bank. Motstående sida på balansräkningen delas upp i eget kapital, avsättningar och skulder. Avsättningar innefattar bland annat vissa pensioner. En avsättning är definitionsmässigt en skuld som man inte vet hur stor den är eller när den skall betalas. Skulderna delas upp i långfristiga och kortfristiga. De långfristiga skulderna sträcker sig över flera år. Kortfristiga skulder förfaller till betalning inom ett år.

Driftredovisning beskriver utfallet i förhållande till budgeterade kostnader och intäkter.

Kassaflödesrapport är den översiktliga sammanfattningen av hur årets driftverksamhet, det vill säga den löpande verksamheten, investeringsverksamhet och finansieringsverksamheten, där bland annat låneverksamhet ingår, har bidragit till likviditetens förändring. Den visar hur kommunen fått in pengar och hur de har använts under året. Här behandlas ut- och inbetalningar till skillnad från resultaträkningen som innehåller kostnader och intäkter.

Internränta är en kalkylmässig kostnad för det kapital, bundet i anläggnings- och omsättningstillgångar, som utnyttjats inom en viss verksamhet.

Investeringsredovisning

beskriver hur investeringsutgifterna och -inkomsterna fördelat sig under året.

Jämförelsegrupp

I årsredovisningen har vi använt en grupp på 20 kommuner i jämförelser av finansiella nyckeltal. Sveriges kommuner och landting har tagit fram metoder för likhetsjämförelser. I detta fall har Inneånare, skattekraft samt strukturkostnader vägts ihop.

Jämförelsestörande poster är poster som inte har direkt med kommunens normala verksamhet att göra eller som är av engångskaraktär. Där en redovisning tillsammans med övriga poster i resultaträkningen hade givit en jämförelsestörande påverkan som hade gjort det svårare att bedöma utvecklingen av den normala verksamheten.

Kassalikviditet är ett mått på hur god kommunens betalningsberedskap är. 1,0 och däröver anses som gynnsamt. Då täcks de kortfristiga skulderna av likvida medel och kortfristiga fordringar.

Kapitalkostnader är benämningen för internränta och avskrivning.

Mkr = megakronor, miljontals kronor.

Periodisering innebär en fördelning av kostnader och intäkter på de redovisningsperioder till vilka de hör.

Resultaträkningen är en sammanfattning av årets redovisade kostnader och intäkter. Överstiger intäkterna periodens kostnader innebär det att det egna kapitalet ökar och kommunens finansiella styrka förbättras. Verksamhetens nettokostnader består av intäkter genererade i verksamheten som dragits av mot verksamhetens kostnader och planliga avskrivningar. Nettokostnaden beskriver det som återstår att skattefinansiera. Nettokostnaden reduceras sedan med skatteintäkter och de generella statsbidragen. Finansiella intäkter ökar resultatet och finansiella kostnader minskar resultatet och kallas ”resultat före extraordinära poster”. Det resultat som uppkommer här skall finansiera årets investeringar och ett eventuellt framtida sparande. Extraordinära intäkter och kostnader är poster som inte har något direkt samband med den ordinarie verksamheten som bedrivs i kommunen. Dessa poster blir mer och mer ovanliga i kommuner. Det resultat som nu har framkommit visar årets resultat för kommunen. Årets resultat justerat med eventuella realisationsvinster och extraordinära intäkter visar om balanskravet uppfyllts.

Resultatutjämningsfonder har lagts upp för att utjämna resultatet över åren för vatten- och avloppsverket samt värmeverket.

Skuldsättningsgrad beskriver hur stor andel av kommunens tillgångar som är finansierade med främmande kapital.

Soliditet är andelen eget kapital av totalt kapital, det vill säga graden av egenfinansierade tillgångar. Soliditetsutvecklingen beror på dels det årliga resultatet, dels tillgångsökningen.

Tkr = tusentals kronor.

Verksamhetsmått används för att över tiden kunna göra jämförelser och följa upp verksamheten.

Årsredovisning för 2018

Härmed överlämnas Köpings kommuns årsredovisning till kommunfullmäktige för godkännande och kommunrevisionen för granskning.

Med hänvisning till innehållet i denna årsredovisning får kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige

att godkänna årsredovisningen för Köpings kommun 2018 med däri gjorda dispositioner,

samt att använda årets resultat till tidigare gjorda åtaganden för medfinansiering av statlig infrastruktur.

Köping i mars 2019
för kommunstyrelsen

Elizabeth Salomonsson
Kommunstyrelsens ordförande

Revision

sberättelse

Köpings kommun
731 85 Köping
0221-250 00
koping.kommun@koping.se
www.koping.se